

Regeringens proposition

2000/01:111

Skyddet för vissa djur- och växtarter och deras livsmiljöer

Prop.
2000/01:111

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 mars 2001

Lena Hjelm-Wallén

Kjell Larsson
(Miljödepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

För att genomföra vissa krav i art- och habitatdirektivet (direktiv 92/43/EEG) och fågeldirektivet (direktiv 79/409/EEG) föreslås lagändringar. I huvudsak innebär ändringarna att med ett tillståndsförfarande göra det nödvändigt att på det sätt som direktiven kräver bedöma verksamheter och åtgärder som kan äventyra skyddet för vissa djur- och växtarter och deras livsmiljöer. Det rör sig om arter och livsmiljöer som gemenskapen har intresse av att skydda och som ingår i ett europeiskt ekologiskt sammanhängande nät av områden (Natura 2000).

Ändringarna innebär att verksamheter får påbörjas och åtgärder får vidtas först efter det att man har förvissat sig om att bevarandet av arterna och livsmiljöerna inte äventyras. Om en verksamhet eller åtgärd kan antas på ett betydande sätt påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde, måste tillstånd sökas. Tillstånd får lämnas, om bevarandet av den berörda arten eller livsmiljön inte skadas eller störs på ett sätt som strider mot direktivens syfte. Under vissa angivna förutsättningar får en sådan verksamhet eller åtgärd ändå tillåtas. I så fall krävs att regeringen prövar frågan.

De ändringar och förtydliganden som föreslås berör såväl miljöbalken som andra lagar enligt vilka verksamheter och planer för verksamheter prövas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2001.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	17
2.3	Förslag till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)	18
2.4	Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)	19
2.5	Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)	20
2.6	Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)	21
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.....	22
2.8	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	23
2.9	Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).....	25
2.10	Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	26
2.11	Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).....	27
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	28
3	Ärendet och dess beredning.....	29
4	Bakgrund.....	30
5	Art- och habitatdirektivets och fågeldirektivets krav	32
6	De svenska reglerna om skydd för områden.....	34
6.1	Områden som bör eller skall skyddas	34
6.2	Skyddet för områdena	34
7	Den lagtekniska lösningen.....	36
7.1	Skyddet för områden som har förklarats som särskilda skydds- eller bevarandeområden.....	36
7.1.1	Tillståndskrav för verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde	36
7.1.2	Förutsättningar för tillstånd när en verksamhet eller åtgärd kan skada eller befaras medföra en betydande störning i området.....	43
7.1.3	Användning av mark och vatten får inte strida mot bestämmelserna om skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena	45
7.1.4	Pågående verksamheter.....	49
7.2	Skyddet för blivande skydds- och bevarandeområden.....	50

7.3	Prövningen av frågor om tillstånd.....	52	Prop. 2000/01:111
7.3.1	Bedömningen av hur en verksamhet eller åtgärd påverkar det skyddade naturområdet ..	53	
7.3.2	Förfaranderegler när regeringens tillåtelse krävs	54	
7.3.3	Sambandet med prövning enligt annan lagstiftning.....	55	
7.4	Kompensationsåtgärder	57	
7.5	Artskyddet	59	
7.6	Ersättning på grund av skyddsåtgärder	60	
7.7	Straffbestämmelser.....	61	
7.8	Övrigt.....	61	
8	Konsekvenser.....	62	
9	Författningskommentar.....	65	
9.1	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken	65	
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	72	
9.3	Förslaget till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)	72	
9.4	Förslaget till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)	73	
9.5	Förslaget till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)	73	
9.6	Förslaget till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)	73	
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.....	73	
9.8	Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	73	
9.9	Förslaget till lag om ändring i jaktlagen (1987:259).....	74	
9.10	Förslaget till lag om ändring i minerallagen (1991:45)....	74	
9.11	Förslaget till lag om ändring i fiskelagen (1993:787).....	74	
9.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	74	
Bilaga 1	Art- och habitatdirektivet.....	75	
Bilaga 2	Fågeldirektivet	89	
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Genomförande av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet.....	98	
Bilaga 4	Promemorians lagförslag	100	
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna.....	130	
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag.....	131	
Bilaga 7	Lagrådets yttrande.....	154	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2001.....	158	
	Rättsdatablad.....	159	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
3. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
4. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
5. lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149),
6. lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
7. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
9. lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
10. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
11. lag om ändring i fiskelagen (1993:787),
12. lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att rubriken närmast före 7 kap. 28 § skall utgå,

dels att 4 kap. 1 §, 6 kap. 1, 7 och 8 §§, 7 kap. 27–29 §§, 8 kap. 1 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 1 och 2 §§, 17 kap. 3 §, 19 kap. 2 §, 21 kap. 7 §, 29 kap. 4 §, 31 kap. 4 och 5 §§ samt rubriken närmast före 7 kap. 27 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas fem nya paragrafer, 4 kap. 8 § samt 7 kap. 28 a, 28 b, 29 a och 29 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §

De områden som anges i 2–7 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd *i dessa områden* endast om det inte möter något hinder enligt 2–7 §§ och *om* det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna i första stycket och 2–6 §§ utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvin-

De områden som anges i 2–8 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om

1. det inte möter något hinder enligt 2–8 §§ och

2. det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna i första stycket 2 och *i* 2–6 §§ utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för

¹ Jfr rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7, Celex 31992L0043), senast ändrat genom direktiv 97/62/EG (EGT L 305, 8.11.1997, s. 42, Celex 31997L0062), och rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, 25.4.1979, s. 1, Celex 31979L0409), senast ändrat genom direktiv 97/49/EG (EGT L 223, 13.8.1997, s. 9, Celex 31997L0049).

ning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap. 7 § andra stycket.

utvinning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap. 7 § andra stycket.

8 §

En användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § får komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

6 kap.

1 §

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd enligt 9, 11 och 12 kap. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. En sådan skall finnas även vid tillåtlig-hetsprövning enligt 17 kap.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § eller 9, 11 och 12 kap. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. En sådan skall finnas även vid tillåtlig-hetsprövning enligt 17 kap.

Regeringen får föreskriva att det skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning även i dispensärenden eller andra ärenden enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken där det behövs för att kunna bedöma miljöpåverkan. Regeringen får även föreskriva om undantag från skyldigheten enligt första stycket att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning för verksamheter vars miljöpåverkan kan antas bli mindre betydande.

7 §²

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §, däribland

1. en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,
2. en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar skall undvikas, minskas eller avhjälpas, t.ex. hur det skall undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds,

² Senaste lydelse 1999:385.

3. de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,

4. en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–4.

I ett beslut enligt 4 § tredje stycket om att betydande miljöpåverkan kan antas får länsstyrelsen ställa krav på att även andra jämförbara sätt att nå samma syfte skall redovisas när alternativa utformningar som avses i första stycket 4 redovisas.

För verksamheter eller åtgärder som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall en miljökonsekvensbeskrivning innehålla vad som anges i första stycket, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning.

För verksamheter eller åtgärder som kan antas påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 skall en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§. Om miljökonsekvensbeskrivningen har upprättats enbart för en prövning enligt 7 kap. 28 b och 29 §§, behöver beskrivningen endast innehålla de uppgifter som behövs för den prövningen.

Av 22 kap. 1 § första stycket 6 framgår att en ansökan i ett ansökningsmål skall innehålla en säkerhetsrapport i de fall verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

8 §

När en miljökonsekvensbeskrivning upprättats i ett mål eller ärende om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, skall detta kungöras tillsammans med kungörelsen om ansökan enligt 19 kap. 4 § och 22 kap. 3 §. Om en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats i något annat mål eller ärende som rör en verksamhet eller åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall detta kungöras. Har en ansökan gjorts skall kungörelsen ske tillsammans med kungörelsen av ansökan. Därefter skall ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen hållas tillgängliga för allmänheten, som skall beredas tillfälle att yttra sig över dessa innan målet eller ärendet prövas.

När dom eller beslut har meddelats i målet eller ärendet skall detta kungöras. Samtidigt skall också kungöras hur allmänheten kan få tillgång till information om innehållet. Vidare skall den ansvariga myndigheten i den stat med vilken samråd hållits enligt 6 § informeras.

När en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats enbart för en prövning enligt 7 kap. 28 b och 29 §§, eller när ett beslut avser enbart en sådan prövning, skall vad som anges i första och andra styckena i denna paragraf tillämpas i den utsträckning som behövs för prövningen eller, om det är lämpligt, för att allmänheten skall få tillgång till information om innehållet.

7 kap.

Förteckning över vissa natur- områden

Särskilda skyddade områden

27 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd *i enlighet med* internationella åtaganden eller nationella mål om skydd *av sådana områden*. Av förteckningen skall det framgå vilket internationellt åtagande eller nationellt mål som har föranlett att området har tagits upp i förteckningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd *eller har beretts skydd*

1. som särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar³, senast ändrat genom direktiv 97/49/EG⁴,

2. som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter⁵, ändrat genom direktiv 97/62/EG⁶, eller

3. enligt internationella åtaganden eller nationella mål om skydd för naturområden.

³ EGT L 103, 25.4.1979, s. 1 (Celex 31979L0409).

⁴ EGT L 223, 13.8.1997, s. 9 (Celex 31997L0049).

⁵ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7 (Celex 31992L0043).

⁶ EGT L 305, 8.11.1997, s. 42 (Celex 31997L0062).

Av förteckningen skall det framgå vad som föranlett att området har tagits upp i förteckningen och enligt vilket direktiv, internationellt åtagande eller nationellt mål som förtecknandet har skett.

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet.

28 §

Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde om området enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar⁷, senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG⁸ är särskilt betydelsefullt för skyddet av sådana fåglar.

Ett område som av Europeiska gemenskapernas kommission har utpekats som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter⁹, senast ändrat genom rådets direktiv 97/62/EG¹⁰.

Regeringen får efter samråd med kommissionen upphäva en förklaring enligt första eller andra stycket, om områdets naturvärden inte längre motiverar en sådan förklaring.

Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde, om området enligt direktiv 79/409/EEG är särskilt betydelsefullt för skyddet av vilda fåglar.

Ett område som enligt artikel 4.4 i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter har valts ut som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde.

28 a §

Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2.

⁷ EGT L 103, 25.4.1979, s. 1 (Celex 31979L0409).

⁸ EGT L 223, 13.8.1997, s. 9 (Celex 31997L0049).

⁹ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7 (Celex 31992L0043).

¹⁰ EGT L 305, 8.11.1997, s. 42 (Celex 31997L0062).

Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

28 b §

Tillstånd enligt 28 a § får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte

1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas,

2. medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.

29 §

För ett område som förklarats som särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde får beslut om helt eller delvis upphävande av områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse.

Detta gäller inte beslut om dispens eller tillstånd, om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,

2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och

3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förloerade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

29 a §

Om ett tillstånd lämnas efter regeringens tillåtelse enligt 29 §, är den som ansökt om tillståndet skyldig att bekosta de kompensationsåtgärder som anges i beslutet om tillstånd.

Första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att kräva att sökanden skall stå för kostnaderna. Vid avvägningen skall särskilt beaktas det allmänintresse som avses i 29 § första stycket 2.

29 b §

Frågor om tillstånd enligt 28 a § prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns.

För en verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsplikt eller dispensprövning till följd av bestämmelserna i 9 kap. eller 11–15 kap. skall dock frågan om tillstånd enligt 28 a § prövas av den myndighet som prövar den andra tillståndsfrågan eller dispensen. Innan myndigheten meddelar sitt beslut, skall den länsstyrelse som avses i första stycket beredas tillfälle att yttra sig.

8 kap.**1 §**

Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet döda, skada *eller* fånga vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande djurart kan komma att försvinna eller utsättas för

Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet döda, skada, fånga *eller störa* vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon *eller att skada eller förstöra sådana djurs fortplantningsområden och viloplats*er får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om

plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art. Förbudet får dock inte gälla fall då ett sådant djur måste dödas, skadas *eller* fångas till försvar mot angrepp på person eller värdefull egendom.

det finns risk för att en vilt levande djurart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art. Förbudet får dock inte gälla fall då ett sådant djur måste dödas, skadas, fångas *eller störas* till försvar mot angrepp på person eller värdefull egendom.

Särskilda bestämmelser gäller om att döda eller fånga vilt levande djur av viss art, när åtgärden är att hänföra till jakt eller fiske.

11 kap.

9 §

För vattenverksamhet krävs det tillstånd enligt denna balk, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte skall prövas av miljödomstolen enligt 7 kap. 19 och 20 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Den som vill bedriva vattenverksamhet får ansöka om tillstånd även om det inte krävs tillstånd för verksamheten.

Bestämmelser om skyldighet att begära prövning innan en anläggning för bortledning av grundvatten tas ur bruk finns i 23 §.

Oavsett vad som följer av 11–15, 19 och 23 §§, kan det för en viss verksamhet eller åtgärd krävas tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

12 kap.

1 §

Det krävs tillstånd av länsstyrelsen för täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. För husbehov får dock markinnehavare vidta sådana åtgärder utan tillstånd, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Det krävs tillstånd av länsstyrelsen för täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. För husbehov får dock markinnehavare vidta sådana åtgärder utan tillstånd, om inte annat följer av 7 kap. 28 a § *eller* föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket *i denna paragraf*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att åtgärder enligt första stycket för markinnehavarens husbehov inte får vidtas utan tillstånd. Tillståndsplikt enligt detta stycke får föreskrivas om åtgärderna kan antas motverka hushållningen av de i första stycket angivna naturresurserna eller medföra en icke obetydlig skada på miljön.

Första och andra stycket gäller inte

1. åtgärder i vattenområden som kräver tillstånd enligt 11 kap.,
2. åtgärder som kräver tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, eller
3. täkt av torv som bearbetningskoncession har lämnats för enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

2 §

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.
Tillstånd får inte heller lämnas i strid mot 7 kap. 28 a–29 §§.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd för täkt av matjord skall beaktas behovet av bruksbar jordbruksmark.

17 kap.

3 §

Regeringen får för ett visst fall förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en verksamhet som inte omfattas av kravet på prövning enligt 1 §, om

1. verksamheten i betraktande av de intressen som denna balk enligt 1 kap. 1 § skall främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag,

2. verksamheten utanför ett område som enligt 7 kap. 28 § första eller andra stycket har förklarats som särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde, kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom området,

2. verksamheten utanför ett område som förtecknats enligt 7 kap. 27 § kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom området,

3. verksamheten omfattas av bestämmelserna i 4 kap. 6 § tredje stycket.

Rätten till förbehåll enligt första stycket 2 gäller enbart verksamhet som är tillståndspliktig enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Om ett mål eller ärende enligt denna balk pågår om tillståndsprövning av verksamheten, skall regeringen omedelbart lämna besked om förbehållet till den tillståndsprövande miljödomstolen eller myndigheten.

19 kap.

2 §

Om en förvaltningsmyndighet eller kommun finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § skall förvaltningsmyndigheten eller kommunen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Om en förvaltningsmyndighet eller kommun finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § *eller enligt 7 kap. 29 §*, skall förvaltningsmyndigheten eller kommunen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Att det finns en skyldighet att underrätta regeringen om verksamhet enligt 17 kap. 3 § framgår av 17 kap. 5 §.

21 kap.

7 §

Om miljödomstolen finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 §, skall miljödomstolen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Om miljödomstolen finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § *eller enligt 7 kap. 29 §*, skall miljödomstolen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Om miljödomstolen finner att ett mål hos domstolen rör även ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än sådant som avses i 1 kap. 1 §, skall domstolen med eget yttrande överlämna målet till regeringen. Detsamma gäller, om Naturvårdsverket begär att målet av sådan anledning skall överlämnas till regeringen. Är det fråga om en statlig myndighets beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt skall domstolen alltid med eget yttrande överlämna ärendet till regeringens avgörande.

29 kap.

4 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar någon annan åtgärd utan att ha inhämtat tillåtlighetsbeslut, tillstånd, godkännande eller medgivande eller gjort en anmälan som föreskrivs i denna balk eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, döms för otillåten miljöverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

Detsamma gäller den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot villkor som meddelats i samband med tillåtlighetsbeslut, tillstånd, godkännande eller dispens enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller vid omprövning av sådana tillstånd eller villkor.

Till ansvar enligt första eller andra stycket döms inte om ansvar för gärningen kan utdömas enligt 1 eller 2 §.

I fråga om en verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsplikt enligt 7 kap. 28 a § döms inte till ansvar enligt första stycket denna paragraf, om tillstånd eller dispens för verksamheten eller åtgärden har lämnats till följd av bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.

31 kap.

4 §

Fastighetsägaren har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras, om beslutet gäller

1. föreskrifter enligt 7 kap. 3 § om åtgärder och inskränkningar som rör nationalparker,
2. föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 eller 9 § om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat och kulturresevat,
3. förbud eller beslut att inte medge dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket inom biotopskyddsområde,

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, eller

5. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

En föreskrift enligt 7 kap. 3 § om begränsning av rätten till jakt efter björn, lo, varg, järv, älg eller örn medför inte rätt till ersättning.

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden,

5. skydd för särskilda områden enligt 7 kap. 28 a–29 b §§,

6. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

5 §

Innebär ett beslut som avses i 4 § första stycket 1–4 att det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd vägrats eller för- enats med särskilda villkor.

Har förbud att vidta en åtgärd utan tillstånd meddelats enligt 7 kap. 24 § och vägras tillstånd, gäller 4 § första stycket.

Innebär ett beslut som avses i 4 § första stycket 1–5 att det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd vägrats eller för- enats med särskilda villkor.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.
2. För verksamheter som påbörjats före den 1 juli 2001 krävs inte tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §¹¹

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln tillämpas dessutom 3 och 4 kap. miljöbalken.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att genom borrhning eller sprängning utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den. I fråga om förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningar samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹¹ Senaste lydelse 1998:819.

2.3 Förslag till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)

Härigenom föreskrivs att 65 a § rennäringslagen (1971:437)¹² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

65 a §¹³

Rennäringslagen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *de* föreskrifter *som i övrigt behövs* om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att föreskrifter som har meddelats med stöd av *andra* stycket skall efterlevas.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att föreskrifter som har meddelats med stöd av *tredje* stycket skall efterlevas.

Föreläggande eller förbud får meddelas först sedan det har visat sig att länsstyrelsens råd inte har följts. I brådskande fall eller när det annars finns särskilda skäl, får länsstyrelsen dock omedelbart meddela förelägganden eller förbud.

I beslut om föreläggande eller förbud får länsstyrelsen sätta ut vite.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹² Lagen omtryckt 1993:36.

¹³ Senaste lydelse 1996:1553.

2.4 Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs att 8 § ledningsrättslagen (1973:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹⁴

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en ledningsrätt inte upplåtas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall ledningsrätt upplåtas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹⁴ Senaste lydelse 1998:830.

2.5 Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

Härigenom föreskrivs att 9 § anläggningslagen (1973:1149)¹⁵ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹⁶

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en gemensamhetsanläggning inte inrättas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall anläggning inrättas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹⁵ Lagen omtryckt 1992:1148.

¹⁶ Senaste lydelse 1998:833.

2.6 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs att 4 § skogsvårdslagen (1979:429)¹⁷ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹⁸

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹⁷ Lagen omtryckt 1993:553.

¹⁸ Senaste lydelse 1998:821.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 b § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet¹⁹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §²⁰

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att uppföra, inneha eller driva en kärnteknisk anläggning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att det i andra ärenden om tillstånd enligt denna lag skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

¹⁹ Lagen omtryckt 1992:1536.

²⁰ Senaste lydelse 1998:827.

2.8 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10)²¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

8 §²²

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter har rätt till ersättning av kommunen, om skada uppkommer till följd av att

1. bygglov vägras till att ersätta en riven eller genom olyckshändelse förstörd byggnad med en i huvudsak likadan byggnad och ansökan om bygglov har gjorts inom fem år från det att byggnaden revs eller förstördes,

2. rivningsförbud meddelas i detaljplan eller områdesbestämmelser eller rivningslov vägras med stöd av 8 kap. 16 § 2 eller 3,

3. skyddsbestämmelser meddelas i en detaljplan enligt 5 kap. 7 § första stycket 4 eller 6 eller i områdesbestämmelser enligt 5 kap. 16 § 4 eller 5,

4. bestämmelser om vegetation samt markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 8 kap. 9 § tredje stycket meddelas i områdesbestämmelser,

5. marklov vägras med stöd av 8 kap. 18 § första stycket 2 eller 3.

Rätt till ersättning föreligger i fall som avses i första stycket 1, om byggnaden förstörts genom olyckshändelse. I övriga fall som avses i första stycket 1 och i fall som avses i första stycket 2 föreligger rätt till ersättning, om skadan är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten. I fall som avses i första stycket 3–5 föreligger rätt till ersättning, om skadan medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför beslut som avses i första stycket att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten, är kommunen skyldig att lösa fastigheten, om ägaren begär det.

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, *förbud* enligt 7 kap. 11 § andra stycket *samt* föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket *samma balk och* beslut enligt 18 § skogsårdslagen (1979:429), under för-

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. *och* 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, *beslut som innebär att tillstånd* enligt 7 kap. 11 § andra stycket *eller* 28 b–29 a §§ *samma balk inte meddelas*, föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde

²¹ Lagen omtryckt 1992:1769.

²² Senaste lydelse 1998:839.

utsättning att besluten meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Har kommunen efter föreläggande enligt 12 kap. 6 § beslutat om rivningsförbud eller skyddsbestämmelser som avses i första stycket 2 eller 3 för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken, är staten skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen. I fall som avses i första stycket 4 och 5 är ägaren till den anläggning för vilken skydds- eller säkerhetsområdet har beslutats skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen.

stycket *samma balk eller beslut som innebär att dispens enligt samma lagrum inte meddelas, samt* beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), *allt* under förutsättning att besluten meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2.9 Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

Härigenom föreskrivs att 1 och 5 §§ jaktlagen (1987:259) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²³

Denna lag gäller viltvården, rätten till jakt och jaktens bedrivande inom svenskt territorium samt frågor som har samband därmed.

Lagen gäller också i de fall som anges särskilt

1. inom Sveriges ekonomiska zon,
2. beträffande jakt från svenskt fartyg på det fria havet utanför den ekonomiska zonen,
3. beträffande jakt från svenskt luftfartyg över det fria havet utanför den ekonomiska zonen.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

5 §²⁴

Var och en skall visa viltet hänsyn. Idrottstävlingar och annan liknande friluftsverksamhet i marker där det finns vilt skall genomföras så att viltet störs i så liten utsträckning som möjligt.

Viltet får inte ofredas och inte heller förföljas annat än vid jakt. Förbudet hindrar dock inte att lämpliga åtgärder vidtas av markinnehavaren i syfte att motverka skador av vilt, om sådana skador inte kan motverkas på annat tillfredsställande sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förbudet att ofreda viltet och om villkoren för att trots förbudet vidta åtgärder som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

²³ Senaste lydelse 1994:1820.

²⁴ Senaste lydelse 1997:343.

2.10 Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §²⁵

Undersökningsarbete får inte äga rum inom nationalpark eller område som en statlig myndighet hos regeringen har begärt skall avsättas till nationalpark eller i strid med föreskrifter som har meddelats för natur- eller kulturresevat med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Undersökningsarbete får inte heller, utan medgivande av länsstyrelsen, äga rum inom

1. befästningsområde och sådant område utanför detta som regeringen bestämmer,

2. kyrkogård och annan begravningsplats,

3. område som avses i 4 kap. 5 § miljöbalken.

Ett medgivande enligt *andra* stycket 3 skall förenas med de villkor som är nödvändiga för att förhindra att påtaglig skada uppkommer för områdets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen får även i övrigt förena ett medgivande enligt andra stycket med villkor.

Ett medgivande enligt *tredje* stycket 3 skall förenas med de villkor som är nödvändiga för att förhindra att påtaglig skada uppkommer för områdets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen får även i övrigt förena ett medgivande enligt andra stycket med villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

²⁵ Senaste lydelse 1998:945.

2.11 Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § fiskelagen (1993:787) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²⁶

Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

²⁶ Senaste lydelse 1998:848.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

13 §

Miljödomstolen kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om han vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna miljö vården eller hälsovården eller främja fisket. Till förmån för allmänna farleder, allmänna hamnar, bevattnings- och markavvattningssamfälligheter samt avloppsföretag kan sådana bestämmelser fastställas på ansökan av huvudmannen.

Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

3 Ärendet och dess beredning

Europeiska gemenskapernas kommission har funnit att rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7, Celex 31992L0043), här efter kallat art- och habitatdirektivet, och rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (EGT L 103, 25.4.1979, s. 1, Celex 31979L0409), härefter kallat fågeldirektivet, inte är korrekt genomförda i den svenska lagstiftningen. Direktiven återges i *bilagor 1 och 2*. Miljödepartementet uppdrog därför åt professorn och fd. justitierådet Bertil Bengtsson att undersöka vilka författningstillägg som behövs. Uppdraget redovisades i mars 2000 i departementspromemorian Genomförande av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet (Ds 2000:29). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorians lagförslag återges i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Remissvaren och en sammanställning av remissvaren finns tillgängliga i Miljödepartementet (dnr M2000/2192/R).

Detta ärende omfattar bl.a. frågan om skyldighet att kompensera för skador på biotoper vid större exploateringsföretag. Den frågan har tidigare behandlats i en annan promemoria, Kompensation för förlust av miljövärden (Ds 1997:52). I erforderliga delar har den tidigare promemorians förslag tagits om hand i den senare promemorian och i detta ärende.

Under beredningen av ärendet har kommissionen vidtagit rättsliga åtgärder i två s.k. överträdelseärenden. De ärendena pågår. De tjänstemän hos kommissionen, Generaldirektoratet för miljö, som bereder överträdelseärendena har lämnat synpunkter på promemorians lagförslag. Synpunkterna har beaktats.

Förslagen i denna proposition har utformats i samarbete med miljöpartiet och vänsterpartiet.

Lagförslagen har remitterats till Lagrådet. Lagrådsremissens lagförslag återges i *bilaga 6*.

Lagrådets yttrande återges i *bilaga 7*. Med anledning av yttrandet har lagförslagen justerats och Lagrådets synpunkter tillgodosetts. Synpunkterna behandlas närmare i avsnitt 7.2 och i författningsskomentaren.

4 Bakgrund

Med medlemskapet i Europeiska unionen blev art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet bindande för Sverige. Enligt dessa två direktiv skall livsmiljöer och djur- och växtarter skyddas bland annat genom skapandet av ett europeiskt nätverk av skyddade områden (Natura 2000). Direktiven innebär dels ett områdesskydd, dels ett artskydd. Syftet är framför allt att bibehålla eller återställa en gynnsam status för bevarande av vissa typer av livsmiljöer och för populationer av vissa arter av vilda djur och växter.

Nätverket Natura 2000 skall upprättas genom en särskild procedur, där bl.a. varje medlemsstat identifierar platser som är viktiga för bevarandet av livsmiljöer och arter som omfattas av direktiven och utser dessa till särskilda bevarandeområden. Det handlar om livsmiljöer vars naturliga utbredningsområde inom gemenskapen är mycket litet eller har krympt avsevärt, t.ex. torvmossar, hedmarker, sanddyner och livsmiljöer i kust- eller sötvattensområden. Bland arterna av gemenskapsintresse återfinns en rad svenska djur och växter vars långsiktiga överlevnad är hotad.

Sverige har till dags dato föreslagit ca 2450 särskilda bevarandeområden enligt art- och habitatdirektivet och utsett 395 särskilda skyddsområden för fågellivet. Områdena omfattar sammanlagt närmare 5 miljoner hektar (exkl. älvsträckor).

Medlemsstaterna måste upprätthålla ett visst skydd för dessa områden. Men varje medlemsstat får själv välja vilka mekanismer som skall användas inom det egna landet. Områden kommer således att omfattas av regelverk eller kontrakt och – när så är lämpligt – skötsel- och förvaltningsplaner. Direktiven innebär vidare att arter av djur och växter skall skyddas genom bestämmelser om bl.a. förbud mot att döda, fånga, samla in eller störa arterna.

Bestämmelser som gör det möjligt att uppfylla direktivens krav fanns i den svenska lagstiftningen redan före medlemskapet och innan miljöbalken trädde i kraft. Bestämmelserna finns nu huvudsakligen i miljöbalken och jaktlagen (1987:259) samt i förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken m.m., artskyddsförordningen (1998:179) och jaktförordningen (1987:905).

Det finns inget krav på att texten i direktiven överförs ordagrant till de nationella bestämmelserna. Medlemsstaterna måste dock se till att de krav som ställs i direktiven blir gällande och möjliga att genomdriva. Detta är särskilt viktigt om EG-lagstiftningen fastställer skyldigheter eller grundar rättigheter för enskilda. Rättsligt bindande regler är nödvändiga för att EG-kraven skall få den avsedda effekten.

I Sverige har EG-rätten på miljöområdet genomförts främst genom förordningar som regeringen utfärdat med stöd av bemyndiganden i miljöbalken. Bestämmelser av teknisk karaktär har oftast tagits in i myndighetsföreskrifter.

Kommissionens kritik mot det svenska genomförandet avser inte hur direktivens syften tillgodoses av enskilda medborgare eller av de myndigheter som tillämpar bestämmelserna. Kritiken handlar om att det

svenska regelverket inte ger tillräckliga garantier för att direktiven genomförs.

Regeringen har ansett att det befintliga regelverket är tillräckligt för att direktivens krav skall kunna tillgodoses. Det har alltså aldrig varit fråga om att direktiven i någon del inte skulle genomföras. De svenska bestämmelserna är dock inte alltid lika detaljerade som direktiven. Ibland används uttryck som bättre stämmer med den svenska lagstiftningstraditionen. De svenska bestämmelserna lämnar också i vissa fall domstolar och myndigheter utrymme för intresseavvägningar och liknande friare bedömningar. Genomförandet i den svenska lagstiftningen har hittills gjorts så att regelverket gett de yttre ramar som behövs för att direktivens krav skall kunna tillgodoses i tillämpningen. Domstolarna och myndigheterna har sedan i de enskilda fallen kunnat närmare precisera kraven. Utgångspunkten har naturligtvis varit att reglerna skall tillämpas på ett sätt som är förenligt med direktiven. Lagstiftningen har däremot i sig inte fullständigt återgett de krav som ställs i direktiven. Det är detta som kommissionen har kritiserat.

Kommissionen har ansett att de svenska bestämmelserna inte innebär någon garanti för att direktivens krav får effekt i Sverige. Denna kritik grundas på dels att de krav som ställs på domstolarna och myndigheterna inte är lika preciserade som i direktiven, dels att de svenska bestämmelserna traditionsenligt ger det nödvändiga utrymmet genom att använda uttryck som "...*får* besluta om de villkor som behövs för att..." eller liknande.

Beträffande båda direktiven har kommissionen beslutat att väcka talan vid EG-domstolen. Syftet är att förmå Sverige att justera lagstiftningen. Sedan regeringen fick kännedom om kommissionens anmärkningar har arbetet i Regeringskansliet varit inriktat på att undanröja de påstådda oklarheterna. Det skall inte råda någon tvekan om att direktiven genomförs korrekt.

5 Art- och habitatdirektivets och fågeldirektivets krav

Här lämnas en kort beskrivning av det som krävs enligt direktiven och som har betydelse för detta ärende.

I art- och habitatdirektivet anges vissa kriterier enligt vilka medlemsstaterna i EU skall föreslå en lista över områden där det finns sådana livsmiljötyper och arter som räknas upp i direktivet. Listan skall lämnas till kommissionen tillsammans med upplysningar som identifierar områdena och anger de förhållanden som medfört att områdena tagits upp på listan (artikel 4.1). I samförstånd med varje medlemsstat skall kommissionen med utgångspunkt i medlemsstaternas listor upprätta ett utkast till en lista över områden av gemenskapsintresse för bevarandet av livsmiljöer och arter (artikel 4.2). Så snart ett område har förts upp på denna lista, skall området omfattas av ett visst närmare angivet skydd (artikel 4.5). Det skyddet beskrivs nedan. Listan skall sedan antas av kommissionen enligt ett särskilt förfarande (artikel 4.2). När ett område har valts ut enligt det beskrivna förfarandet, skall den berörda medlemsstaten utse området till särskilt bevarandeområde (artikel 4.4).

Kommissionen kan också finna att ett område saknas på den lista som medlemsstaten föreslagit och att området är oundgängligt för bevarandet av en livsmiljö eller en art. I så fall skall kommissionen inleda ett samrådsförfarande med medlemsstaten. Om kommissionen och medlemsstaten inte kommer överens, skall frågan överlämnas till rådet. Rådet kan besluta att området har gemenskapsintresse (artikel 5.1–3). Under samrådsperioden och i avvaktan på rådets beslut skall medlemsstaten vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av den livsmiljö och störningar av den art för vilka området har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med direktivet (artikel 5.4 jämförd med 6.2).

När kommissionen har fört upp ett område på sitt utkast till lista över områden av gemenskapsintresse gäller följande.

Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av de livsmiljöer och störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med direktivet (artikel 6.2).

Alla planer och projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt, skall på lämpligt sätt bedömas med avseende på konsekvenserna för syftet med att bevara området. En plan eller ett projekt får godkännas av den nationella myndigheten först efter att myndigheten har försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada. Om det är lämpligt, skall myndigheten också höra allmänhetens åsikt (artikel 6.3).

Om bedömningen är att området skulle kunna komma att skadas, får planen eller projektet i vissa fall ändå godkännas. Men det förutsätter att det saknas alternativa lösningar och att planen eller projektet måste

genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär. Det förutsätter också att medlemsstaten vidtar alla nödvändiga kompensationsåtgärder för att säkerställa att Natura 2000 totalt sett förblir ekologiskt sammanhängande. Om området innehåller en livsmiljötyp eller art som enligt direktivet är särskilt prioriterad, får man i bedömningen endast beakta sådana faktorer som rör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse (artikel 6.4).

Fågeldirektivet innehåller också bestämmelser om skydd för vissa arter och deras livsmiljöer. Artskyddet avser alla europeiska fågelarter med vissa undantag. Skyddet för livsmiljöer skall avse habitat för vissa angivna arter samt för flyttfåglars viloplatser och häcknings-, ruggnings- och övervintringsområden. Områden som medlemsstaterna enligt direktivet finner är mest lämpliga skall klassificeras som särskilda skyddsområden.

Skyddsområden enligt fågeldirektivet och bevarandoområden enligt art- och habitatdirektivet utgör tillsammans det europeiska Natura 2000-nätverket. Art- och habitatdirektivets skyddsbestämmelser gäller också för skyddsområden enligt fågeldirektivet (artikel 7 art- och habitatdirektivet jämförd med artikel 4.1–2 fågeldirektivet).

6 De svenska reglerna om skydd för områden

Här redovisas översiktligt de nuvarande bestämmelser om områdesskydd som anknyter till genomförandet av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet i de delar som har betydelse för detta ärende.

6.1 Områden som bör eller skall skyddas

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall förlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd i enlighet med internationella åtaganden eller nationella mål om skydd av sådana områden. Ett område som har tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet. Detta gäller enligt 7 kap. 27 § miljöbalken.

Enligt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skall Naturvårdsverket föra den förteckning som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken. Ett område skall förtecknas, om kommissionen har beslutat att området skall ingå i Natura 2000-nätverket eller om regeringen har föreslagit området som ett bevarandeområde enligt art- och habitatdirektivet. Även ett område som regeringen inte har föreslagit skall förtecknas, om kommissionen i enlighet med direktivet har inlett ett samrådsförfarande i syfte att utreda om området behöver ingå i Natura 2000-nätverket.

Om ett naturområde är särskilt betydelsefullt för skyddet av vilda fåglar, får regeringen förklara området som särskilt skyddsområde. Om kommissionen har pekat ut ett område som ett område av intresse för Europeiska gemenskapen, skall regeringen förklara området som särskilt bevarandeområde enligt art- och habitatdirektivet. Detta gäller enligt 7 kap. 28 § miljöbalken.

6.2 Skyddet för områdena

Myndigheterna skall prioritera skyddsarbetet för de områden som förtecknats enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Detta gäller enligt förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Syftet med skyddsarbetet skall vara att möjliggöra bevarandet eller återställandet av en gynnsam bevarandestatus för de livsmiljöer och arter som är berörda. I förordningen anges vad som menas med gynnsam bevarandestatus. Om en statlig myndighet eller en kommun meddelar ett beslut enligt miljöbalken eller enligt en förordning som har meddelats med stöd av balken och beslutet kan påverka ett område som ingår i Natura 2000-nätverket, skall myndigheten eller kommunen särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de livsmiljöer och arter som behöver skyddas i området.

Att ett område har förtecknats eller förklarats som ett särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde innebär däremot inte i sig att om-

rådet får något sådant självständigt områdesskydd. Området kan dock komma att skyddas enligt andra bestämmelser, t.ex. som nationalpark, kulturresevat eller naturresevat (7 kap. 2–9 §§ miljöbalken), som biotopskyddsområde, djur- och växtskyddsområde eller strandskyddsområde (7 kap. 11–18 §§) eller enligt reglerna om samråd (12 kap. 6 §). I bestämmelserna om naturresevat anges att ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får förklaras som naturresevat (7 kap. 4 § andra stycket). Ett område som har förklarats som ett särskilt skydds- eller bevarandeområde kan alltså redan på den grunden anses kvalificerat för att skyddas som naturresevat.

En förklaring som särskilt skydds- eller bevarandeområde innebär att regeringens tillåtelse krävs för att en myndighet skall kunna besluta att upphäva ett områdesskydd, besluta om dispens från skyddsföreskrifter eller besluta om tillstånd enligt sådana föreskrifter. Detta gäller enligt 7 kap. 29 § miljöbalken, som dock tillåter beslut som uppenbart inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets skyddsvärden.

En förklaring som särskilt skydds- eller bevarandeområde får upphävas endast efter samråd med kommissionen, om områdets natur- och kulturvärden inte längre motiverar en sådan förklaring (7 kap. 28 § tredje stycket).

Det finns möjligheter att genom förbud och förelägganden ingripa mot icke tillstånds- eller anmälningsliktiga verksamheter och åtgärder som kan skada natur- och kulturmiljön (12 kap. 6 §).

7 Den lagtekniska lösningen

Här redovisas förslag till de lagändringar som behövs för att det inte skall råda någon tvekan om att art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet genomförs korrekt i den svenska lagstiftningen. I samband med förslagen redovisas den kritik som kommissionen har riktat mot den svenska lagstiftningen och de brister som kunnat konstateras.

7.1 Skyddet för områden som har förklarats som särskilda skydds- eller bevarandeområden

Enligt gällande bestämmelser får regeringen förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde, om området enligt fågeldirektivet är särskilt betydelsefullt för skyddet av vilda fåglar. Vidare skall ett område som av kommissionen pekats ut som ett område av intresse för gemenskapen förklaras som ett särskilt bevarandeområde enligt art- och habitatdirektivet. I lagtexten kallas dessa områden för särskilda skyddsområden och särskilda bevarandeområden. Den svenska lagstiftningen innehåller redan ett regelsystem som syftar till att skydda områdena. Vissa ändringar och kompletteringar är dock nödvändiga.

7.1.1 Tillståndskrav för verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde

Regeringens förslag: Det skall krävas tillstånd för att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i sådana naturområden som omfattas av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Tillstånd får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte kan skada de livsmiljöer eller befaras på ett betydande sätt störa bevarandet av de arter i områdena som skyddet avser. Tillstånd behövs inte för verksamheter eller åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln av områdena.

Promemorians förslag: I stället för ett tillståndsförfarande innebär promemorians förslag i huvudsak följande. Reglerna om särskilda skydds- och bevarandeområden kompletteras med dels en uttrycklig allmän bestämmelse om att sådana områden skall vara skyddade mot skadlig inverkan på miljön enligt regler i miljöbalken eller i andra författningar, dels en uttrycklig allmän bestämmelse om skyldighet för tillsynsmyndigheten att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra skada på områdenas naturvärden och störningar av betydelse. En verksamhet eller åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra

bestämmelser i miljöbalken skall anmälas för samråd, om den kan påverka ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. En myndighet skall ingripa mot verksamheter eller åtgärder som kan medföra bestående skadeverkningar eller störningar av betydelse på området.

Remissinstanserna: *Kammarkollegiet, Statens jordbruksverk, Länsstyrelserna i Kronobergs och Skåne län, Södertälje och Malmö kommuner samt Naturhistoriska riksmuseet och Svenska botaniska föreningen* har tillstyrkt promemorians förslag. *Svea hovrätt, Umeå tingsrätt, Kamrarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Kronobergs län, Skogsstyrelsen, Energimyndigheten, Länsstyrelsen i Stockholms län, Göteborgs, Karlstads, Umeå och Luleå kommuner samt Skogsindustrierna, Grus och makadamföreningen, Svenska torvproducentföreningen och Svenska kyrkan* har inte haft några invändningar mot promemorians förslag i stort. *Svenska gruvföreningen* har avstyrkt förslagen med motiveringen att de skulle medföra långtgående negativa konsekvenser för gruvbranschen. *Sveriges geologiska undersökning, Bergsstaten samt Pajala, Kiruna och Gällivare kommuner* har avstyrkt förslagen med hänvisning bl.a. till att effekterna i en rad avseenden inte är rimliga och att frågorna borde utredas mer allsidigt. De tre sistnämnda kommunerna har därutöver anfört att det inte förespeglats dem att några nya restriktioner skulle tillkomma rörande de Natura 2000-områden som finns i kommunerna. *Svenska kommunförbundet* har avstyrkt förslagen och förordat att frågorna skall utredas inom ramen för den pågående översynen av miljöbalken.

Länsstyrelsen i Stockholms län har ifrågasatt om alla de skyddsformer som föreslås i promemorian verkligen behövs. Länsstyrelsen har anfört att de nya skyddsinstitutioner riskerar att skada delar av det arbete som lagts ner på att upprätta goda kontakter med markägare. I förankringsprocessen har markägarna fått ta del av preliminära bedömningar av vilka inskränkningar som blir aktuella i respektive område. För att det praktiska genomförandet av direktiven skall skadas så litet som möjligt, är det viktigt att så få oförberedda beslut som möjligt läggs på markägarna. Liknande synpunkter har förts fram av *Länsstyrelsen i Östergötlands län* och *Norrköpings kommun*. I denna fråga har flera remissinstanser pekat på att promemorians förslag inte återspeglar möjligheten att vidta nödvändiga åtgärder genom avtal.

Länsstyrelsen i Stockholms län har vidare anfört i huvudsak följande. Isolerade restpopulationer av en hotad art kan slås ut av tillfälliga störningar utan att den fysiska miljön för arten ändras annat än helt tillfälligt. Promemorians förslag saknar hänsyn till detta. Artikel 6.2 i art- och habitatdirektivet bör återspeglas tydligare. Direktivens undantag för planer och projekt som hänger samman med skötseln av områdena bör också återspeglas i de svenska bestämmelserna. *Naturvårdsverket* har pekat på att bedömningar måste göras också i fråga om verksamheter och åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga. Även *Länsstyrelserna i Västra Götalands, Västernorrlands och Norrbottens län samt Industrieförbundet* har pekat på att direktivens krav bör återspeglas bättre.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har anfört att det bör införas en skyldighet för regeringen att förklara områden som särskilda skydds- eller bevarandeområden om förutsättningarna för det är uppfyllda enligt direktiven.

Naturvårdsverket har föreslagit kompletteringar till promemorians förslag och i samband med det förordat andra lagtekniska lösningar. Ett förslag är att bland de allmänna hänsynsreglerna ta in en bestämmelse som anger förutsättningarna för att få bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan få betydelse för de särskilda skydds- och bevarandeområdena. Verket har också förordat en annan uppbyggnad av de berörda bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken. I den delen har verket föreslagit att det skall införas en bestämmelse som anger syftet med Natura 2000-nätverket.

Svenska naturskyddsföreningen har anfört att promemorians förslag är bra men inte tillräckliga och anfört i huvudsak följande. Det bör framgå att huvudregeln är ett förbud mot åtgärder som kan befaras skada områdena. Förbudet bör gälla så fort det är sannolikt att området är skyddsvärt enligt direktiven. Skyddsområden bör kunna bildas även om det skulle strida mot detaljplan eller områdesbestämmelser. Liknande synpunkter har lämnats av *Stiftelsen Stolta stad*.

Försvarsmakten och *Fortifikationsverket* har pekat på att ett antal av Försvarsmaktens övnings- och skjutfält har föreslagits ingå i Natura 2000-nätverket och anfört att föreslagna lagändringar inte bör få motverka möjligheterna att på dessa fält utbilda och öva värnpliktiga och krigsförband. *Svenska jägareförbundet* har anfört att det är oklart om en sådan verksamhet som jakt skulle anses kunna påverka områdena på ett betydande sätt och att ett tydliggörande skulle behövas i författningskommentarerna. *Svenska kraftverksföreningen* och *Sveriges elleverantörer* har uttryckt oro över att de föreslagna bestämmelserna ger intryck av att tillstånd för befintliga verksamheter skulle kunna rivas upp.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkten i detta ärende är att den svenska lagstiftningen redan ger det utrymme som krävs och att myndigheterna tillämpar bestämmelserna på ett sätt som är förenligt med art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden bygger på förutsättningen att myndigheterna positivt verkar för att bevara miljön i områdena och ingriper mot sådana miljöhot som direktiven syftar på. Beträffande möjligheten att ingripa mot olika företag som kan befaras störa eller försämra miljön, utgår bestämmelserna från att nödvändigt skydd skall finnas redan när regeringen förklarar ett område som särskilt skydds- eller bevarandeområde (se prop. 1997/98:45, del 2, s. 100 och angående tidigare lagstiftning prop. 1994/95:117, s. 57 och 74). När det gäller åtgärder som därefter kan negativt påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde, kommer sådana åtgärder normalt att vara förbjudna enligt de föreskrifter som gäller för området. Avsteg från sådana skyddsföreskrifter förutsätter regeringens tillåtelse (7 kap. 29 § miljöbalken).

Även om lagstiftningen alltså utgår från att myndigheterna på traditionellt vis tillämpar bestämmelserna i noggrann överensstämmelse med deras syfte, finns det inga garantier för att myndigheterna kommer att upprätthålla det skydd som direktiven föreskriver. En sådan tillämpning är inte obligatorisk. Detta är kärnan i kommissionens kritik.

Men inte ens en strikt tillämpning av direktiven utesluter att myndigheterna har en viss frihet i bedömningen, t.ex. i bedömningen av vad som är en betydande påverkan. För att undanröja tvivel om att direktiven genomförs korrekt, är det dock möjligt och lämpligt att precisera bestämmelserna så att de bättre återspeglar direktivens krav.

Det saknas utrymme för att, som några remissinstanser förorddat, låta bli att genomföra direktiven korrekt.

Skyldigheten att vidta åtgärder för bevarande

Artikel 6 art- och habitatdirektivet inleds med en bestämmelse om att medlemsstaterna för de särskilda bevarandeområdena skall vidta nödvändiga åtgärder för bevarande. Detta innefattar att utarbeta lämpliga skötsel- och förvaltningsplaner, om det behövs, samt lämpliga lagar och andra författningar. Här nämns också möjligheten att vidta åtgärder genom att ingå lämpliga avtal. Åtgärderna skall motsvara de ekologiska behoven hos de livsmiljötyper och arter som anges i direktivet.

Denna bestämmelse (artikel 6.1) handlar om de positiva åtgärder som medlemsstaterna måste vidta för att uppnå direktivets mål. Den skiljer sig från de övriga bestämmelserna i artikel 6 som handlar om skyldigheter att vidta förebyggande åtgärder för att förhindra försämringar.

Åtgärder för att förvalta områdena på ett bra sätt kan alltså vidtas bl.a. genom avtal med markägarna. Kommissionen har inte påstått att den svenska lagstiftningen är bristfällig i denna del. När det däremot gäller frågan om att upprätthålla ett skydd mot försämringar, störningar och skador i områdena (artikel 6.2–4) är det ofrånkomligt att ett avtal med markägaren inte är bindande för någon annan än markägaren. Därför är det svårt att utan lagstiftning skapa ett rättsligt verksamt skydd som får den räckvidd som direktivet kräver. Det är alltså inte tillräckligt att i stället för lagstiftning genomföra direktivet med avtal.

Skyldigheten att skydda områdena

Artikel 6 art- och habitatdirektivet fortsätter med en bestämmelse om att medlemsstaterna måste vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitatet samt för att förhindra störningar som kan ha betydande konsekvenser för direktivets mål (artikel 6.2). Detta är en allmän bestämmelse och avser allt som det är rimligt att förvänta sig av en medlemsstat för att förebygga att betydande försämringar, skador eller störningar inträffar.

Vidare innehåller artikeln en särskild bestämmelse om att alla planer och projekt (med vissa undantag som har att göra med förvaltningen av områdena) måste på lämpligt sätt bedömas i fråga om konsekvenserna för direktivets mål (artikel 6.3). Innan en nationell myndighet godkänner planen eller projektet, måste myndigheten ha försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada. Om bedömningen visar att området skulle komma att skadas, finns möjlighet att under vissa angivna förutsättningar ändå tillåta projektet eller planen (artikel 6.4).

Bristerna i det svenska regelverket

Myndigheter och kommuner som meddelar beslut enligt miljöbalken skall särskilt bevaka att en gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de

livsmiljöer och arter som behöver skyddas i området, om beslutet kan påverka ett område som ingår i Natura 2000-nätverket. Detta gäller enligt 19 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Kommissionen har anfört att den bestämmelsen inte är tillräcklig.

Enligt kommissionen saknas en förpliktelse att bevaka områdets status beträffande verksamheter som inte förutsätter något myndighetsbeslut.

Kommissionen har pekat på att den svenska bestämmelsen, såsom den är formulerad, avser gynnsam bevarandestatus för ”de livsmiljöer och arter som behöver skyddas i området”, medan direktivet kräver att skyddet skall gälla gynnsam bevarandestatus ”på de berörda områdena”. Att det totalt sett i hela landet kan upprätthållas en gynnsam bevarandestatus för en livsmiljö eller art, får alltså inte användas som skäl för att medge en försämring av bevarandestatusen i ett visst skyddat område.

Vidare har artikel 6.2 blivit olyckligt formulerad i den svenska versionen av direktivet. Där står att ”medlemsstaterna skall i de särskilda bevarandemrådena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring...”. Detta kan tolkas som att åtgärder inte behöver vidtas utanför områdena. Den engelska versionen lyder ”Member States shall take appropriate steps to avoid, in the special areas of conservation, the deterioration...”. Den engelska texten gör det tydligare att det är försämringar i de särskilda bevarandemrådena som skall undvikas. Med hänsyn till direktivets mål är också den texten mer ändamålsenlig. Det kan nämligen inte ha varit meningen att händelser utanför områdena skulle få äventyra syftet med skyddet.

I fråga om planer och projekt har kommissionen anfört att de svenska bestämmelserna är för allmänt hållna och ger myndigheterna för stort utrymme. Vidare är det, enligt kommissionen, en brist att de svenska bestämmelserna inte täcker in beslut om planer och projekt enligt annan lagstiftning än miljöbalken. Kommissionen har pekat på att det inte finns någon svensk bestämmelse som anger att en bedömning skall göras även när en plan eller ett projekt endast i kombination med andra planer och projekt kan påverka området.

Närmare om planer och projekt

Det kan konstateras att direktivets uttryck ”planer eller projekt” är oklart i sig och dessutom från svensk synpunkt olyckligt med hänsyn till den specifika innebörd som begreppet ”planer” har i olika sammanhang enligt svensk lagstiftning. Det gäller i första hand plan- och bygglagstiftningen men också t.ex. väglagstiftningen. Direktivets uttryck är inte anpassat till den innebörd planbegreppet har enligt sådan lagstiftning. I direktivet definieras inte vad som menas med planer och projekt. Tolkningen av innebörden bör då ske med utgångspunkt i syftet med direktivets föreskrift. Till att börja med kan konstateras att det enligt texten skall vara fråga om planer eller projekt som, var för sig eller tillsammans med andra planer eller projekt, kan påverka det berörda området på ett betydande sätt. Vidare anges att en bedömning i sådana fall skall ske med avseende på konsekvenserna för det syfte som skyddet för området har. Planen eller projektet får sedan godkännas endast om det inte försvårar möjligheterna att i det berörda området upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den ifrågavarande arten eller livsmiljön.

En jämförelse kan göras med direktiv 85/337/EEG om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EGT L 175, 5.7.1985, s. 1, Celex 31985L0337), ändrat genom direktiv 97/11/EG (EGT L 73, 14.3.1997, s. 5, Celex 31997L0011). Det direktivet avser frågor som liknar art- och habitatdirektivets och innehåller regler för bedömning av projekt som har en betydande påverkan på miljön. Där definieras projekt som ”utförande av byggnads- eller anläggningsarbeten eller andra installationer eller arbeten” samt ”andra ingrepp i den naturliga omgivningen och i landskapet, inklusive mineralutvinning”. Definitionen är mycket vid. Allehanda verksamheter och åtgärder som har betydande påverkan på miljön kan alltså anses omfattas av direktivets uttryck ”planer eller projekt”.

Om man med uttrycket ”planer eller projekt” avser den planering som en exploatör gör för ett projekt som han vill genomföra, kan man konstatera följande. Bestämmelserna i miljöbalken innebär att sådana projekt nästan alltid kommer att bli föremål för en tillståndsprövning. Den prövningen innebär både att en bedömning av miljökonsekvenserna skall ske och att projektet kan stoppas om det kommer i konflikt med skyddsintressena för området. Hela det projekt eller den plan som exploatören upprättar för åtgärden eller verksamheten blir naturligtvis föremål för konsekvensbedömning och prövning. Detta gäller även om den svenska lagstiftningen som beskrivning för vad som skall prövas använder begrepp såsom åtgärd, verksamhet eller, när det gäller miljöfarlig verksamhet som omfattas av 9 kap. miljöbalken, utsläpp eller anläggning. Regelverket innebär alltså redan i dag att direktivens krav kan uppfyllas. Bristen kan sägas bestå i att regelverket inte på ett tydligt sätt säkerställer just den prövning mot direktivets skyddsbestämmelser som krävs.

Särskilt om planer i den mening som avses i bl.a. plan- och bygglagen

När det gäller sådana av statliga eller kommunala myndigheter upprättade planer som regleras särskilt enligt olika lagar kan följande sägas. De planer som avses i lagstiftningen kan vara av olika karaktär och ha olika rättsverkningar. Den översiktsplan som en kommun skall upprätta enligt plan- och bygglagen är avsedd att behandla långsiktiga och strategiska frågor om markanvändning och byggande. Planen utgör ett underlag för kommande beslut och är inte bindande vare sig för enskilda eller för myndigheter. Enskilda projekt som behandlas i översiktsplanen och som kan beröra områden som skyddas av de nu aktuella direktiven skall därför alltid senare prövas enligt de miljöbalksregler som behandlas i denna proposition.

Direktiverna innebär dock att de skyddsintressena som ligger bakom utpekandet av ett naturområde som särskilt skydds- eller bevarandeområde måste beaktas också i arbetet med översiktsplanen.

Detaljplaner enligt plan- och bygglagen har en annan karaktär. Upprättandet och antagandet av en sådan plan är närmast en tillståndsprövning i sig. Liknande karaktär har också t.ex. de arbetsplaner som upprättas enligt väglagen. Också i fråga om de nu nämnda planformerna behöver det göras tydligt att skyddsintressena skall beaktas vid prövningen av respektive plan och att berörda skyddsbestämmelser i miljöbalken alltid gäller.

Slutsatser om behovet av ändringar i regelverket

Även om regelverket i dag ger möjlighet för myndigheterna att fullt ut beakta direktivens krav, bör ändringar göras i följande avseenden.

Så långt det är möjligt bör regelverket medföra att alla projekt, dvs. de konkreta åtgärder och verksamheter som planeras eller vidtas, alltid föregås av en prövning med avseende på konsekvenserna för de skyddsintressen som motiverat att ett område förklarats som ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. De krav som ställs i direktiven bör återspeglas i de svenska reglerna. Ett särskilt krav på tillstånd bör därför införas för verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i sådana naturområden som omfattas av de båda direktiven. Lagförslagen i denna del redovisas i detta avsnitt (7.1.1) och i det närmast följande (7.1.2). Det samma bör gälla i fråga om områden som bör beredas skydd. Den frågan behandlas i ett särskilt avsnitt (7.2).

Av regelverket bör också framgå att direktivens skydds krav gäller vid upprättandet och antagandet av sådana planer som myndigheter upprättar enligt olika lagar och som kan ha någon påverkan på de naturområden som föreslagits eller förklarats som särskilda skydds- eller bevarandeområden. Lagförslagen i den delen redovisas i avsnitt 7.1.3.

Direktivens krav bör återspeglas i de svenska bestämmelserna

De krav som ställs i art- och habitatdirektivets artikel 6.2–3 bör återspeglas i den svenska lagstiftningen. Bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken bör därför kompletteras. Två nya paragrafer, 28 a och 28 b §§, bör införas. Bestämmelserna bör utformas så att en prövning utifrån direktivens skyddsintressen krävs så snart en verksamhet eller åtgärd på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. Detta kan åstadkommas genom ett tillståndsförfarande. Om det finns en sannolikhet för att en verksamhet eller åtgärd skulle kunna få betydande konsekvenser till nackdel för miljön i ett sådant område, bör den som avser att utöva verksamheten eller vidta åtgärden vara skyldig att se till att den nödvändiga bedömningen görs och få den prövad. Prövningsmyndigheten får tillåta verksamheten eller åtgärden först efter att ha förvissat sig om att den är förenlig med direktivet. Det betyder att myndigheten skall förvissa sig om att verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte kan befaras skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas. Myndigheten skall också förvissa sig om att verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte innebär att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.

Bedömningen måste avse verksamhetens eller åtgärdens konsekvenser för de livsmiljöer och arter för vilka ett område har utsetts. Bestämmelserna innebär alltså inte hinder mot varje fysisk påverkan på området eller varje störning som påverkar området. För varje verksamhet eller åtgärd måste en bedömning göras avseende dess effekt för det skyddsintresse som motiverat att området pekats ut. I vissa fall kan en verksamhet eller åtgärd uppfattas som svårförenlig med naturintressena utan att den

fördenskull försämrar en livsmiljö eller stör en art på ett sådant sätt att verksamheten eller åtgärden inte får tillåtas. Exempel på detta finns i Natura 2000-områden där en gynnsam bevarandestatus för en viss art eller livsmiljö har kommit att upprätthållas tack vare att området ingått i Försvarsmaktens övnings- och skjutfält och där militär verksamhet bidrar till att skapa och bevara unika livsmiljöer. I bl.a. sådana områden bör Försvarsmaktens övnings- och utbildningsverksamhet normalt inte anses strida mot skyddsintressena. Tidiga skeden av mineralprospektering är också exempel på verksamheter som sällan kan anses skada livsmiljöer eller utsätta arter för en betydande störning.

Ett undantag för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av områdena, bör uttryckligen anges.

Den praktiska effekten av lagändringarna är främst att reglerna nödvändiggör att en konsekvensbedömning i enlighet med direktivkraven blir gjord. I fråga om de verksamheter och åtgärder som vidtas utanför ett skydds- eller bevarandeområde, torde prövningen i flesta fall leda till slutsatsen att tillstånd kan lämnas. Att stoppa en verksamhet eller åtgärd som avses att vidtas utanför ett skydds- eller bevarandeområde kommer sannolikt att höra till undantagsfallen. Ett exempel på ett sådant fall kan vara att verksamheten innebär utsläpp i ett vattendrag som nedströms ansluter till ett skydds- eller bevarandeområde där skyddsföremålet är livsmiljön för en vattenlevande art. Normalt skulle en sådan verksamhet ändå komma att prövas enligt bestämmelserna om miljöfarlig verksamhet. De nya bestämmelserna säkerställer att den specifika konsekvensbedömning som avser skyddet för livsmiljön blir gjord.

Förslagen innebär att tillståndskravet gäller när en verksamhet eller åtgärd kan på ett betydande sätt påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. Den som planerar en verksamhet eller åtgärd får därigenom ansvaret för den första bedömningen, nämligen att bedöma sannolikheten för en miljöpåverkan i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. Det är dock nödvändigt att också tillsynsmyndigheterna har ett ansvar att bevaka att direktivens krav uppfylls. Av miljöbalkens bestämmelser följer att tillsynsmyndigheten skall kontrollera efterlevnaden av miljöbalkens bestämmelser och vidta sådana åtgärder som behövs för att vid behov åstadkomma rättelse. Regeringen avser dock att med en förordningsändring förtydliga detta tillsynsansvar.

7.1.2 Förutsättningar för tillstånd när en verksamhet eller åtgärd kan skada eller befaras medföra en betydande störning i området

Regeringens förslag: Tillstånd för en verksamhet eller åtgärd får lämnas trots att den skadar eller orsakar en störning av betydelse för miljön i området, om det saknas alternativa lösningar och verksamheten eller åtgärden behövs av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. För tillstånd krävs också att förlorade miljövärden kompenseras.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag på så sätt att verksamheter och åtgärder som kan befaras varaktigt skada områdets naturvärden eller medföra störningar av betydelse på området får bedrivas eller vidtas endast om de framstår som nödvändiga av ett väsentligt allmänintresse. Tillstånd för en sådan verksamhet prövas av regeringen utifrån samma förutsättningar som anges i regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sveriges geologiska undersökning, Bergsstaten* samt *Pajala, Kiruna* och *Gällivare kommuner* har avstyrkt förslagen med hänvisning bl.a. till att det skulle bli en alltför stor mängd ärenden för regeringen att pröva, att frågorna behöver utredas mer allsidigt och att tillräcklig information om de skyddade områdena saknas. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har anfört att regeringsprövningen bör begränsas till de frågor som direktiven reglerar och inte, som föreslagits i promemorian, allmänt om naturvärden och störningar. *Vägverket* och *Industriförbundet* har förordat att prövningen av verksamheter och åtgärder som kan komma att skada Natura 2000-områden bör göras av länsstyrelserna och att regeringens prövning bör vara begränsad till sådana ärenden som avses i 17 kap. miljöbalken.

Skälen för regeringens förslag: De förslag som redovisats i det föregående innebär att ett tillståndskrav införs i 7 kap. 28 a § miljöbalken för alla verksamheter och åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett skydds- eller bevarandeområde. Av 7 kap. 28 b § följer att tillstånd i princip endast får lämnas om någon skada eller störning i direktivens mening inte kan uppkomma. Direktiven ger dock möjlighet att under vissa förutsättningar tillåta även verksamheter eller åtgärder som kan påverka områdena negativt. Förutsättningarna för detta bör anges i 7 kap. 29 § och bygga på art- och habitatdirektivets artikel 6.4. När det gäller de villkor för godkännande som anges i artikel 6.4 har kommissionen anmärkt att den svenska lagstiftningen saknar rättsligt bindande bestämmelser som motsvarar direktivets krav. Kommissionen har också anmärkt att de svenska bestämmelserna inte innebär att kompensationsåtgärder i enlighet med direktivet är obligatoriska.

För de fall då bedömningen leder till slutsatsen att verksamheten eller åtgärden kan befaras leda till en sådan skada eller störning som bestämmelserna är avsedda att förhindra, bör förutsättningarna för att ändå tillåta verksamheten eller åtgärden uttryckligen anges. Därför föreslås att 7 kap. 29 § miljöbalken får en lydelse som motsvarar kraven i direktivets artikel 6.4 första stycket.

När livsmiljöer eller arter är prioriterade enligt direktiven, gäller att man vid prövningen endast får beakta människors hälsa, den allmänna säkerheten, väsentliga miljöskyddsintressen eller andra tvingande förhållanden som från allmän synpunkt har synnerlig betydelse. I sistnämnda fall skall Europeiska kommissionens yttrande hämtas in. Detta gäller enligt artikel 6.4 andra stycket art- och habitatdirektivet. Regeringen avser att låta detta komma till uttryck genom en förordningsändring.

7.1.3 Användning av mark och vatten får inte strida mot bestämmelserna om skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena

Prop. 2000/01:111

Regeringens förslag: Hushållningsbestämmelserna i 4 kap. miljöbalken kompletteras med en bestämmelse om att användning av mark och vatten inte får komma till stånd, om den omfattar verksamheter eller åtgärder som skulle strida mot reglerna om särskilda skydds- och bevarandeområden. Därmed blir direktivens skyddskrav gällande också i samband med den prövning av markanvändningsfrågor som sker enligt en rad andra lagar än miljöbalken.

Promemorians förslag: De bestämmelser som avser skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena skall tillämpas vid prövning av frågor om tillstånd, dispens eller planläggning enligt ett antal uppräknade författningar.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* har anfört att det behövs en tydlig koppling mellan de författningar som räknas upp i promemorians förslag och de bedömningskrav som direktiven ställer. Verket har också anfört att promemorians uppräknade författningar behöver kompletteras och att den frågan behöver utredas. *Boverket* har ifrågasatt om det är nödvändigt att föreskriva om regeringens tillåtlighetsprövning av planer enligt plan- och bygglagen och anfört att i så fall bör det framgå direkt av plan- och bygglagen. Verket har också kritiserat förslaget om förbud mot planer som strider mot områdesskyddet, men anfört att ett sådant förbud ändå kan accepteras. *Länsstyrelserna i Stockholms och Skåne län* har anfört att direktivens krav bör beaktas även vid beslut enligt fastighetsbildningslagen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har anfört att en detaljplan enligt plan- och bygglagen inte får hindra att områden skyddas.

Skälen för regeringens förslag

De förslag som redovisats i avsnitt 7.1.1 och 7.1.2 (bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken) innebär att alla åtgärder och verksamheter som kan påverka miljön i ett område som omfattas av direktiven blir föremål för en tillståndsprövning och att tillstånd endast skall kunna lämnas om syftena med direktivens skydd inte äventyras. Därmed tillgodoses enligt regeringens uppfattning kravet på att det skydd som föreskrivs i direktiven också gäller som svensk lag.

Förhållandet mellan miljöbalken och annan lagstiftning

Både från kommissionens sida och i remissyttranden har dock frågan tagits upp om i vad mån annan svensk lagstiftning än miljöbalken tillgodoser de krav som anges i direktiven. Det finns därför anledning att något beröra frågan om förhållandet mellan miljöbalkens bestämmelser och annan lagstiftning som berör sådana markanvändningsfrågor som är av intresse i detta sammanhang.

Frågan om förhållandet mellan miljöbalken och annan lagstiftning behandlades både i propositionen om miljöbalk (prop. 1997/98:45 s. 190 ff) och i propositionen om följdlagstiftning till miljöbalken m.m. (prop.

1997/98:90 s. 147 ff). Där framgår att huvudprincipen är att miljöbalken gäller parallellt med andra lagar, om inte annat är särskilt föreskrivet. Det innebär att en åtgärd som måste tillståndsprövas enligt de nya bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken också kan kräva tillstånd enligt annan lagstiftning, t.ex. plan- och bygglagen (1987:10). Den situation med parallell prövning som nu beskrivs är inte ny. Redan i dag gäller t.ex. att uppförandet av en ny byggnad kan kräva såväl bygglov som dispens enligt miljöbalkens strandskyddsbestämmelser. Trots att t.ex. bygglov kan ha lämnats i ett sådant fall, får åtgärden inte genomföras om inte också tillstånd finns enligt miljöbalkens regler. Det är alltså genom reglerna i 7 kap. miljöbalken som såväl nuvarande områdesskydd som kraven enligt direktiven skall säkerställas. Ett tillstånd enligt annan lagstiftning kommer inte att kunna utnyttjas om åtgärden bedöms otillåtlig vid miljöbalksprövningen.

Huvudprincipen att miljöbalken skall tillämpas parallellt med annan lag – och att balkens bestämmelser om områdesskydd därför gäller även om en verksamhet skulle vara tillåtlig enligt en annan lag – kan vara åsidosatt genom särskilda regler i miljöbalken. Enligt 7 kap. 8 § får således ett beslut om bildande av naturreservat inte strida mot en detaljplan. Uppsala universitet har pekat på detta. Med den utformning som regeringen nu föreslår av skyddet för de områden som omfattas av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet inträder skyddet dock redan i och med att områdena tagits upp på förteckningen enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Skyddet enligt 7 kap. 28 b § gäller därför även om det i undantagsfall skulle finnas en tidigare detaljplan som medger en markanvändning som strider mot syftet med skyddet.

Direktivens skydds krav måste beaktas tidigt i all planering

De nya bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken innebär alltså att direktivens krav på skydd för de berörda områdena kan anses ha säkerställts i svensk lagstiftning även om en åtgärd skulle kunna vara tillåtlig enligt annan lagstiftning. Samtidigt är det naturligtvis önskvärt att man så långt möjligt undviker att annan lagstiftning som rör markanvändningsfrågor, t.ex. plan- och bygglagen, medger åtgärder som vid en miljöbalksprövning visar sig vara oförenliga med EG-rätten. Det är alltså viktigt att direktivens skydds krav beaktas tidigt i all planering för användningen av mark och vatten. Kommissionen har också pekat på detta som ett av syftena med art- och habitatdirektivets uttryck ”planer eller projekt”. Som tidigare berörts är det också angeläget att det inte finns någon tvekan om att vad som anges i direktiven om prövningen av planer eller projekt tillgodoses.

Därför bör en komplettering göras i miljöbalkens övergripande bestämmelser om hushållning med mark och vatten för vissa områden. Genom en sådan komplettering kommer skydds kraven att gälla direkt också vid myndigheters prövning enligt olika lagar av bl.a. planer som rör användningen av mark och vatten. Kompletteringen bör ske genom att en ny bestämmelse, 8 §, införs i 4 kap. miljöbalken. Samtidigt behöver följdändringar göras i 4 kap. 1 § miljöbalken med innebörden att de aktuella områdena får karaktären av riksintressen enligt balken.

De nya bestämmelserna innebär att en användning av mark och vatten som kan påverka ett särskilt skydds- eller bevarandeområde inte får komma till stånd om användningen omfattar verksamheter eller åtgärder som strider mot de förutsättningar som anges i 7 kap. 28 b §.

Genom de hänvisningar till 4 kap. miljöbalken som finns i en rad andra lagar som berör markanvändningsfrågor blir bestämmelserna om skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena automatiskt gällande vid prövningen enligt dessa lagar. Detta gäller både i samband med prövningen av olika konkreta åtgärder och i samband med prövningen av de olika former av planer som regleras i lagarna. Som exempel kan nämnas att enligt 2 kap. 1 § plan- och bygglagen skall bestämmelserna i bl.a. 4 kap. miljöbalken tillämpas vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked. Vidare gäller enligt 12 kap. plan- och bygglagen att länsstyrelsen skall ingripa om ett kommunalt beslut innebär att ett riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses.

I detta sammanhang bör uppmärksammas att länsstyrelsens möjlighet att med stöd av 12 kap. plan- och bygglagen ingripa mot ett bygglov förutsätter att det finns ett särskilt förordnande som avser det berörda området. Det är regeringen eller länsstyrelsen som beslutar om ett sådant förordnande (12 kap. 4 § plan- och bygglagen). Regeringen avser att se över frågan i samband med de förordningsändringar som behövs utöver de nu föreslagna lagändringarna.

På motsvarande sätt som när det gäller plan- och bygglagen kommer den nya bestämmelsen i 4 kap. 8 § miljöbalken att bli tillämplig vid prövningen enligt flera andra lagar som anges i 1 kap. 2 § miljöbalken. Exempelvis framgår det av 3 a § väglagen (1971:948) att 4 kap. miljöbalken skall tillämpas i ärenden enligt väglagen.

Tillämpningen av den nya markanvändningsbestämmelsen

Innebörden av den nya bestämmelsen i 4 kap. 8 § miljöbalken är att en användning av mark och vatten inte får komma till stånd om användningen skulle komma att strida mot de angivna bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken om skydd för skydds- och bevarandeområden. Därigenom får inte heller de myndigheter som vid prövning enligt olika lagar skall tillämpa 4 kap. miljöbalken tillåta en sådan markanvändning.

Den nya bestämmelsen i 4 kap. 8 § miljöbalken utgår från att verksamheter och åtgärder i förekommande fall skall konsekvensbedömas enligt den särskilda tillståndsprövningen som avses i 7 kap. 28 a §. Det är i den prövningen som man förvissas om att en verksamhet eller åtgärd inte kan skada eller på ett betydande sätt störa de skyddade intressena. Därigenom främjas en så enhetlig bedömning som möjligt och onödig dubbelprövning kan undvikas. En myndighet som vid prövningen enligt en annan lag skall tillämpa 4 kap. 8 § miljöbalken får medge viss markanvändning endast om myndigheten kan konstatera att de verksamheter eller åtgärder som kan förutses i markanvändningen inte på ett betydande sätt påverkar miljön i ett skyddat område. Om myndigheten kan konstatera detta, konstaterar den samtidigt att verksamheterna och åtgärderna inte omfattas av tillståndskravet i 7 kap. 28 a §. Om det däremot saknas grund för ett sådant konstaterande, får myndigheten medge markanvändningen endast efter att ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § har lämnats

för den ifrågavarande verksamheten eller åtgärden. Prövningen enligt den särskilda lagen får i dessa fall avvakta den särskilda tillståndsprövningen. Om den tillståndsprövningen inte kommer till stånd, skall den markanvändning som omfattar verksamheten eller åtgärden vägras.

För de myndigheter som hanterar ett planärende enligt plan- och bygglagen eller ett vägärende enligt väglagen kan den nya bestämmelsen i 4 kap. 8 § uppfattas som mer omständlig att tillämpa än bestämmelserna i 4 kap. 2–7 §§. I förekommande fall kommer nämligen handläggningen av planärendet inte att kunna slutföras innan den specifika prövningen enligt 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken har gjorts. För den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, exploatören, kan den föreslagna nya ordningen innebära fördelar. Eftersom miljöbalken gäller parallellt med t.ex. plan- och bygglagen och väglagen, kommer verksamheten eller åtgärden inte att få påbörjas eller vidtas utan tillståndet enligt miljöbalken. Den nuvarande ordningen med parallella förfaranden enligt olika lagar där exploatören ibland kan välja vad han vill låta pröva först är i många fall svår att undvika, men den innebär samtidigt risker för onödigt dubbelprövning. När ett och samma projekt prövas av olika myndigheter enligt olika lagar finns också en risk för olika bedömningar. Den prövning som avses i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken är mycket specifik och har samtidigt en central betydelse för möjligheterna att genomföra ett planerat projekt. I situationer som rör särskilda skydds- eller bevarandehögråden torde det därför i allmänhet vara fördelaktigt och kostnadseffektivt att den specifika miljöbalksprövningen görs först. Utformningen av 4 kap. 8 § miljöbalken blir en signal till exploatören att skaffa sig det nödvändiga tillståndet innan en kostnadskrävande och omständlig planprocess sätts i gång.

Genom att 4 kap. 8 § miljöbalken skall tillämpas bl.a. vid planläggning enligt plan- och bygglagen och i ärenden enligt andra lagar som också avser prövning av planer av olika slag, anser regeringen att det inte längre kan råda någon tvekan om att direktivens krav kommer att gälla också för sådana planer.

Frågor om olika riksintressen och andra väsentliga allmänintressen

Med den föreslagna utformningen får bestämmelsen i 4 kap. 8 § miljöbalken en något annan karaktär än övriga bestämmelser i kapitlet. Redan i dag har dock de olika bestämmelserna i 2–7 §§ en mycket skiftande utformning och innebörd. Gemensamt är bl.a. att de områden som skyddas enligt de olika bestämmelserna är av riksintresse i den mening som avses i balken och att särskilda rättsverkningar har knutits till detta. Syftet med de hushållningsbestämmelser som nu finns i 3 och 4 kap. miljöbalken har bl.a. varit att underlätta en samordning av den prövning av markanvändningsfrågor som sker enligt olika lagar och att säkerställa att viktiga nationella intressen tillgodoses.

Bestämmelserna om skydd för de nu aktuella naturområdena grundas på skyldigheter som är förenade med Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Bestämmelserna behöver både ha en tvingande karaktär gentemot de berörda myndigheterna och få genomslag i många skilda lagar som berör markanvändningsfrågor. Det är därför enligt regeringens upp-

fattning lämpligt att också reglera detta skydd inom ramen för miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

Bestämmelserna i 4 kap. miljöbalken är utformade så att skyddet för natur- och kulturvärdena inte skall hindra utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. För nationalstadsparker har något sådant undantag dock inte gjorts. När det gäller möjligheterna till undantag från det skydd som införs genom den nya bestämmelsen i 8 § kan följande sägas. De intressen som nämns i 4 kap. 1 § andra stycket och som kan motivera undantag från det skydd som i övrigt gäller enligt kapitlet är allmänna intressen som har stor betydelse. Åtminstone totalförsvarets behov och större infrastrukturprojekt bör anses vara av ett sådant väsentligt allmänintresse att det normalt bör kunna ges företräde framför de intressen som är förenade med ett visst skydds- eller bevarandeområde. Direktiven utgör inte något ovillkorligt hinder för totalförsvarets behov. För att tillgodose ett sådant behov krävs dock att de förutsättningar som anges i direktiven uppfylls. De förutsättningarna återspeglas i de nya bestämmelserna i 7 kap. 28 b och 29 §§ och innebär bl.a. att kompensationsåtgärder kan bli nödvändiga. Det är alltså inte möjligt att redan i 4 kap. 1 § undanta de väsentliga allmänintressena från direktivens krav. Sådana väsentliga behov som totalförsvarets får i stället tillgodoses i enlighet med de angivna bestämmelserna i 7 kap.

7.1.4 Pågående verksamheter

Regeringens förslag: Av övergångsbestämmelser till lagen framgår att lagändringarna inte innebär att varje verksamhet som påbörjats innan ändringarna träder i kraft måste underkastas en ny tillståndsprövning.

Promemorians förslag saknar övergångsbestämmelser.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har uttryckt en oro över att förslagen om omedelbart skydd, med intermistiska förbud och andra beslut, skulle kunna försvåra och motverka det arbete som redan gjorts för att i praktiken skapa ett bra och ändamålsenligt skydd. Det rör sig t.ex. om överenskommelser med markägare om vad som skall göras för att skydda områdena.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten för detta ärende är, som tidigare berörts, att det nuvarande regelverket har tillämpats på ett sätt som är förenligt med direktivens krav. Förslagen syftar till att göra kraven tydliga i den svenska författningstexten. Syftet är därför inte att de nya bestämmelserna skall medföra att varje verksamhet som redan pågår måste underkastas en ny tillståndsprövning. Med förslagen avses att med hjälp av regelverket kunna tvinga fram de bedömningar och beslut som behövs för att direktivens krav skall få effekt. Miljöbalken lägger ett stort ansvar på den som bedriver verksamheter eller vidtar åtgärder som kan påverka miljön. Den som avser att vidta en åtgärd eller starta en verksamhet eller ändra den måste tänka efter och förvissa sig om att den tänkta verksamheten eller åtgärden är förenlig med de olika

miljöskyddsbestämmelserna. De föreslagna lagändringarna återspeglar detta. Myndigheternas ansvar är också ofrånkomligt. Förslagen ger uttryck också för detta. Med tillståndskraven tvingas såväl verksamhetsutövare som tillstånds- och tillsynsmyndigheter att göra de bedömningar som behövs för att inte bryta mot gällande krav.

Det är viktigt att det arbete som redan har utförts för att få fram ett fungerande Natura 2000-nätverk kan fortsätta i ett bra samarbete mellan myndigheter och berörda markägare. Detta intresse kan tillgodoses utan att direktivets krav åsidosätts. En övergångsbestämmelse bör utgå från att pågående verksamheter normalt redan har bedömts i enlighet med direktivets krav eller att en sådan bedömning pågår. För verksamheter som påbörjats innan lagändringarna trätt i kraft bör därför inte krävas att tillstånd söks enligt 7 kap. 28 a §. Däremot finns en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ingripa om en pågående verksamhet i undantagsfall skulle kunna leda till att skyddet inte tillgodoses. För att säkerställa att direktivets krav kommer att upprätthållas, bör uttryckligen slås fast att myndigheterna måste verka aktivt för att eventuella brister skall åtgärdas. Regeringen avser att med stöd av befintliga bemyndiganden i miljöbalken föreskriva att tillsynsmyndigheterna skall förvissa sig om att direktivets krav är uppfyllda.

7.2 Skyddet för blivande skydds- och bevarandeområden

Regeringens förslag: Naturområden som bör beredas skydd enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet skall förtecknas enligt 7 kap. 27 § miljöbalken och därmed skyddas på samma sätt som de särskilda skydds- och bevarandeområdena.

Promemorians förslag: Blivande skydds- och bevarandeområden skall skyddas på samma sätt som de särskilda skydds- och bevarandeområdena. För att åstadkomma det skyddet skall det gälla ett förbud mot att utan tillstånd vidta varje åtgärd som påverkar området miljö. Detta förbud skall gälla från det att området har förtecknats till dess länsstyrelsen enligt 7 kap. 24 § miljöbalken meddelat de interimistiska förbud som behövs mot åtgärder som kan strida mot syftet med det tilltänkta skyddet.

Remissinstanserna: Utöver det som framgår av redovisningen i avsnitt 7.1 har remissinstanserna i denna fråga haft synpunkter enligt följande.

Länsstyrelsen i Stockholms län har avstyrkt förslaget om interimistiska beslut. Enligt länsstyrelsen används interimistiska förordnanden restriktivt, eftersom sådana beslut kan försvåra förhandlingarna med markägarna. Mot bakgrund av den gällande anmälningssplikten för åtgärder som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön (12 kap. 6 § miljöbalken), har länsstyrelsen förordat att länsstyrelserna eller tillsynsmyndigheterna i stället bevakar de berörda områdena. Förslaget om att förbud skall gälla mot varje åtgärd som kan påverka miljön är, enligt länsstyrelsen, för vidsträckt, eftersom även sådana åtgärder som är positiva från skyddssynpunkt omfattas. *Länsstyrelserna i Dalarnas och Västernorrlands län* samt *Fiskeriverket* och *Norrköpings kommun* har fört fram lik-

nande synpunkter. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* har anfört att den anser att ett område inte måste ges formellt skydd så snart det har förtecknats enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. *Länsstyrelsen i Norrbottens län*, *Skogsstyrelsen* och *Industriförbundet* har anfört att interimistiska beslut eller förbud bör meddelas endast om det behövs. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* har förordnat att områdena i stället skall förordnas som samrådsområden. *Länsstyrelsen i Skåne län* har anfört att förslaget om interimistiska förordnanden bör utredas bättre. *Fortifikationsverket* har anfört att förslaget om interimistiska beslut inte torde vara praktiskt genomförbart.

Naturvårdsverket har anfört att det inte är lämpligt att påföra alla områden ett interimistiskt skydd i enlighet med promemorians förslag. Länsstyrelserna skulle bli tvungna att utföra ett omfattande arbete med att lägga ut interimistiskt skydd för hundratals områden. Detta skulle ta resurser i anspråk som inte står i proportion till bevarandenyttan. Verket har förordnat att skydd för de blivande områdena skall säkerställas genom förtecknandet enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Förtecknandet bör få rättsverkningar i form av det skydd som direktivet föreskriver. *Svenska naturskyddsföreningen* har anfört att ett förbud mot att påverka naturmiljön i ett område bör inträda så fort det har visats sannolikt att området på objektiva kriterier är skyddsvärt enligt direktiven.

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har anfört att det skydd som föreslås gälla enligt 7 kap. 27 § miljöbalken bör inträda inte på grund av att ett område har förtecknats, utan redan genom t.ex. det faktum att det i området vistas en fågel som enligt direktivet skall skyddas.

Skälen för regeringens förslag: Enligt art- och habitatdirektivet måste ett naturområde skyddas redan innan det har förklarats som ett särskilt bevarandeområde. Skyddet måste finnas så snart kommissionen har valt ut ett område av gemenskapsintresse och fört upp området på det utkast till lista som kommissionen sedan skall anta enligt ett särskilt förfarande. Detta framgår av artikel 4.5 jämförd med artikel 4.2 tredje stycket art- och habitatdirektivet.

Kommissionen har kritiserat de svenska bestämmelserna för att de inte innebär någon garanti för skydd förrän Sverige i enlighet med artikel 4.4 förklarar området som ett särskilt bevarandeområde.

För att skyddskraven skall bli gällande i den utsträckning som direktivet anger, bör därför de föreslagna skyddsbestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken gälla i vart fall vid den tidpunkt då kommissionen upprättar sitt utkast till lista. Därför föreslås att bestämmelserna i 7 kap. 27 § miljöbalken kompletteras med innebörden att ett område som bör beredas skydd enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet skall förtecknas. Områden som har beretts skydd enligt direktiven bör också finnas med på förteckningen. Av förteckningen bör framgå anledningen till att ett område har förtecknats. Vidare bör 28 a § utformas så att skyddet inträder så snart ett område har förtecknats.

I sammanhanget måste beaktas att kommissionens lista över områden av gemenskapsintresse i praktiken baseras på den lista med förslag till områden som medlemsstaterna upprättar enligt artikel 4.2 första stycket art- och habitatdirektivet. Det är alltså sannolikt att de områden som Sverige föreslår enligt direktivets artikel 4.2 också kommer att tas upp på

kommissionens lista. I lagrådsremissen angavs att regeringens avsikt var att i en förordning meddela föreskrifter om tidpunkten för förtecknandet. *Lagrådet* har upplyst att om sådana föreskrifter förutsätter förekomsten av ett bemyndigande, så fyller inte 7 kap. 27 § denna uppgift. Regeringen har dock kommit fram till att det inte är nödvändigt att med någon sådan föreskrift komplettera förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m.

Med den nu föreslagna utformningen av reglerna saknas behov av särskilda regler om interimistiskt skydd. Skyddet gäller så snart området förtecknats och fortsätter att gälla så länge som området finns kvar på förteckningen. Därutöver kan det, t.ex. för en ändamålsenlig förvaltning av området, komma att behövas ett förordnande om naturreservat eller avtal med berörda markägare. Den frågan får prövas i särskild ordning.

Förslagen medför redaktionella ändringar i 28 §.

7.3 Prövningen av frågor om tillstånd

Regeringens förslag: Enligt en ny paragraf, 7 kap. 29 b § miljöbalken, skall frågor om tillstånd som avses i 7 kap. 28 a § prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda naturområdet finns. Om tillstånd för verksamheten eller åtgärden prövas enligt andra bestämmelser i miljöbalken, skall den tillståndsmyndigheten också pröva enligt 7 kap. 28 b §. Samråd skall då ske med länsstyrelsen i det län där naturområdet finns.

I bestämmelserna om tillståndsprövning av miljöfarliga verksamheter, vattenverksamheter samt täkter, jordbruk och andra verksamheter skall hänvisas till skyddet för skydds- och bevarandeområdena. Detta skall också göras i balkens prövningsbestämmelser.

Promemorians förslag innebär att länsstyrelsen skall meddela de interimistiska beslut som behövs från det att ett område har förtecknats till dess området har blivit skyddat enligt någon av de självständiga skyddsformer som anges i miljöbalken.

Remissinstanserna har inte gett uttryck för någon annan åsikt än att de frågor som rör skyddet för bevarandeområdena bör prövas av länsstyrelserna. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har dock anfört att, om promemorians förslag genomförs, kommunerna bör få samma kompetens eftersom ett område kan komma att bli ett kommunalt reservat.

Skälen för regeringens förslag: Det är länsstyrelserna som i dag har den överblick som behövs för att på ett ändamålsenligt sätt bedöma vilka verksamheter och åtgärder som kan komma att inverka negativt på de naturområden som skall skyddas enligt fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Därför bör huvudregeln vara att tillståndsprövningen görs av länsstyrelsen i det län där det berörda naturområdet finns.

Ibland är verksamheter och åtgärder föremål för tillståndsprövning enligt andra bestämmelser i miljöbalken eller enligt bestämmelser som har meddelats med stöd av balken. Den prövning som görs i de fallen bör då lämpligen också omfatta en bedömning enligt bestämmelserna i 7 kap. om skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena. På det sättet kan dubbla tillståndsförfaranden undvikas. Utan ett samråd med den

länsstyrelse där det berörda området finns är det dock knappast möjligt för tillståndsmyndigheten att göra en korrekt bedömning. Den berörda länsstyrelsen bör därför alltid höras innan tillståndsmyndigheten fattar sitt beslut. En bestämmelse om detta samband med annan tillståndsprövning enligt miljöbalken bör införas.

De nämnda förslagen bör införas i en paragraf som ansluter till bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden (7 kap. 29 b §).

En genomgång av de bestämmelser i miljöbalken som rör tillståndsprövning har visat att vissa bestämmelser behöver kompletteras med en påminnelse om de särskilda krav som gäller enligt bestämmelserna om skydd för särskilda skydds- och bevarandeområden. För att undvika oklarheter föreslås därför att en sådan påminnelse införs i 11 kap. 9 § om tillstånd för vattenverksamhet samt 12 kap. 1 och 2 §§ om tillstånd för täkter.

7.3.1 Bedömningen av hur en verksamhet eller åtgärd påverkar det skyddade naturområdet

Regeringens förslag: Miljöbalkens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar kompletteras så att det klart framgår att en sådan beskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd enligt bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden. Vidare görs tydligt att en miljökonsekvensbeskrivning alltid skall innehålla de uppgifter som behövs för prövningen enligt bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden. En miljökonsekvensbeskrivning som upprättats enbart för prövningen enligt de särskilda bestämmelserna om skydds- och bevarandeområden behöver endast innehålla de uppgifter som behövs för den prövningen. I sådana fall behöver kungörelsebestämmelserna endast tillämpas i den utsträckning som behövs för prövningen eller om det annars är lämpligt.

Promemorians förslag: En miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas så snart ett beslut om tillstånd eller planer för verksamheter eller åtgärder kan antas medföra betydande påverkan på miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. En bestämmelse om detta skall föras in i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Remissinstanserna: Några remissinstanser, bl.a. *Naturvårdsverket* och *Svenska naturskyddsföreningen* har anfört att promemorians förslag inte är tillräckligt. Det bör framgå av miljöbalkens bestämmelser att en miljökonsekvensbeskrivning skall innehålla de uppgifter som behövs för att bedöma påverkan på gynnsam bevarandestatus på de arter och naturtyper för vilka ett område har förtecknats. Remissinstanserna har också pekat på att art- och habitatdirektivet inte avgränsar bedömningskravet till de verksamheter och åtgärder som är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt det nuvarande svenska regelverket. Promemorians förslag innebär också att det saknas en koppling mellan det föreslagna kravet på konsekvensbedömning och de till miljöbalken anknutna lagarna.

Skälen för regeringens förslag: Enligt art- och habitatdirektivet skall verksamheter och åtgärder, eller planer och projekt, på lämpligt sätt be-

dömas med avseende på konsekvenserna för det syfte som områdesskyddet avser. Enligt direktivet skall, om det är lämpligt, allmänheten höras före ett beslut att godkänna en plan eller ett projekt. Detta framgår av artikel 6.3.

När det gäller skyddet för särskilda skydds- och bevarandeområden bör alla oklarheter om dessa bedömningskrav undanröjas. Därför bör det tydligt framgå av miljöbalkens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar att en sådan beskrivning skall göras i ärenden om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd som kan antas komma att påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde. Därför föreslås en komplettering i 6 kap. 1 § miljöbalken. Lydelsen av 6 kap. 7 § gör att ett förtydligande behövs där också. Ett tillägg föreslås i paragrafens tredje stycke. Tillägget innebär att en miljökonsekvensbeskrivning alltid skall innehålla de uppgifter som behövs för att pröva ett tillstånd utifrån de förutsättningar som gäller för de särskilda skydds- och bevarandeområdena.

Genom förslagen kommer den som planerar en verksamhet eller en åtgärd att behöva göra de bedömningar som avses i art- och habitatdirektivet och redogöra för detta i sina ansökningar om tillstånd. Kravet på att dessa bedömningar skall göras och kravet på att, där det behövs, höra allmänhetens åsikt blir tillgodosett genom bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken.

I fråga om miljökonsekvensbeskrivningar som upprättas enbart för prövningen enligt de särskilda bestämmelserna om skydds- och bevarandeområdena bör endast krävas att de innehåller de uppgifter som behövs för den prövningen. I sådana fall bör också kungörelsebestämmelserna kunna tillämpas i den utsträckning som behövs för prövningen eller om det annars är lämpligt för att allmänheten skall få information.

7.3.2 Förfaranderegler när regeringens tillåtelse krävs

Regeringens förslag: Miljöbalkens bestämmelser om förfarandet vid tillståndsprövning skall kompletteras med angivande att tillståndsmyndigheten med eget yttrande skall överlämna frågan om tillåtligheten till regeringens avgörande. Överlämnande skall ske om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd inte kan meddelas till följd av bestämmelserna i 7 kap. 28 b § och myndigheten bedömer att det finns skäl att få frågan om tillstånd prövad enligt 7 kap. 29 §.

Promemorians förslag innehåller ingen motsvarighet till regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* har anfört att miljöbalkens bestämmelser bör kompletteras med en förfaranderegler som i huvudsak motsvarar regeringens förslag.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken innebär att tillståndsmyndigheten i vissa fall inte får meddela tillstånd utan regeringens tillåtelse. Följdändringar behövs därför i 19 kap. 2 § och 21 kap. 7 § som rör myndigheternas och miljödomstolarnas skyldighet att med eget yttrande överlämna tillståndsfrågan till regeringen för avgörande. Ett tillägg bör göras i paragraferna så att bestämmelserna också gäller den regeringsprövning som avses i

7 kap. 29 §. Ett överlämnande bör ske om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd inte kan meddelas till följd av bestämmelserna i 7 kap. 28 b § och myndigheten bedömer att det finns skäl att få frågan om tillstånd prövad enligt 7 kap. 29 §.

7.3.3 Sambandet med prövning enligt annan lagstiftning

Regeringens förslag: En hänvisning till skyddet för skydds- och bevarandeområdena görs i bestämmelser om tillståndsprövning och förutsättningar för tillstånd i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, rennäringslagen (1971:437), ledningsrättslagen (1973:1144), anläggningslagen (1973:1149), skogsvårdslagen (1979:429), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, jaktlagen (1987:259), minerallagen (1991:45), fiskelagen (1993:787) och lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Promemorians förslag: En bestämmelse skall tas in i 1 kap. 2 § miljöbalken med innebörden att bestämmelserna om skydd för de särskilda skydds- och bevarandeområdena skall tillämpas vid prövning av frågor om tillstånd, dispens eller planläggning enligt luftfartslagen (1957:297), lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, rennäringslagen (1971:437), väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), anläggningslagen (1973:1149), lagen (1978:160) om vissa rörledningar, skogsvårdslagen (1979:429), lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, plan- och bygglagen (1987:10), jaktlagen (1987:259), lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., fiskelagen (1993:787), lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, ellagen (1997:857), lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och föreskrifter utfärdade med stöd i dessa lagar. I dessa lagar skall införas motsvarande hänvisningar till bestämmelserna om skydd för särskilda skydds- och bevarandeområden.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Stockholms län* har ifrågasatt om det är nödvändigt att i miljöbalken göra hänvisningar till de andra lagarna. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* har anfört att en hänvisning till miljöbalkens bestämmelser också bör göras i 5 kap. 22 § plan- och bygglagen. Den bestämmelsen handlar om att länsstyrelserna i arbetet med detaljplaner och områdesbestämmelser skall verka för att bevaka statens intressen i enlighet med 3, 4 och 5 kap. miljöbalken. *Svenska kommunförbundet* har avstyrkt de föreslagna ändringarna i plan- och bygglagen. *Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet* har anfört att promemorians förslag om en hänvisning i 1 kap. 2 § miljöbalken inte skapar klarhet i fråga om skogsvårdslagens tillämpning, eftersom skogsvårdslagen inte innebär tillståndsprövning av t.ex. skogsavverkning. Hänvisningen från skogsvårdslagen borde också innebära ett skydd redan när ett område har förtecknats enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. *Riksantikvarieämbetet* har anfört att den föreslagna ändringen i kulturminneslagen inte behövs. Flera remissinstanser har anfört att även prövning enligt fastighetsbildningslagen (1970:988) bör omfattas av de krav som rör de särskilda skydds- och bevarandeområdena.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 27–29 b § miljöbalken innebär att säkerställandet av det skydd som direktiven kräver i första hand skall ske genom kravet på tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 b §. Också vid prövningar enligt andra lagar måste dock, som tidigare sagts, syftet med bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken tillgodoses. Bestämmelsen i 4 kap. 8 § miljöbalken innebär för flera andra lagar att tillstånd enligt den andra lagen förutsätter att sökanden i förekommande fall skaffar det nödvändiga tillståndet enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna. Den föreslagna regleringen innebär att några särskilda hänvisningar till skyddsbestämmelserna i 7 kap. inte behöver göras i de lagar vid sidan av miljöbalken som redan innehåller hänvisningar till 4 kap. miljöbalken. På grund av detta behövs inte någon ändring i luftfartslagen, väglagen, lagen om vissa rörledning, lagen om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, lagen om vissa torvfyndigheter, 2, 4 och 12 kap. plan- och bygglagen, lagen om byggande av järnväg samt ellagen. Promemorians förslag om ändring i lagen om kulturminnen m.m. behövs inte, eftersom den lagens bestämmelser inte kan antas strida mot de föreslagna nya bestämmelserna i miljöbalken. Promemorians förslag om ändring i 1 kap. 2 § miljöbalken behövs inte heller. I fråga om fastighetsbildningslagen finns en bestämmelse, 3 kap. 2 §, som innebär att hänsyn tas till bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken. Därför behövs ingen ändring.

Beträffande vissa lagar behövs dock justeringar för att de inte skall strida mot art- och habitatdirektivet och miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden. Några justeringar bör göras för att undvika oklarheter. De justeringar som behövs är följande.

I lagen om kontinentalsockeln finns en bestämmelse, 3 a § första stycket, som anger vilka miljöbalksbestämmelser som skall tillämpas vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller utvinna naturtillgångar från den. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

I rennäringslagen finns en bestämmelse, 65 a § andra stycket, som innebär att regeringen får meddela föreskrifter om vilka naturvårdshänsyn som skall tas vid renskötsel och att dessa föreskrifter inte får avsevärt försvåra pågående markanvändning. Ett tillägg behövs som påminner om att tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd kan behövas enligt bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken. Regeringens föreskrifträtt, och den befintliga begränsningen i föreskrifträtten, bör gälla naturvårdshänsyn i övrigt.

I ledningsrättslagen finns en bestämmelse, 8 § tredje stycket, som hänvisar till den nuvarande bestämmelsen i 7 kap. 29 § miljöbalken. En ändring behövs som hänvisar till de nya bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

I anläggningslagen finns en bestämmelse, 9 § tredje stycket, som hänvisar till den nuvarande bestämmelsen i 7 kap. 29 § miljöbalken. En ändring behövs som hänvisar till de nya bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken.

I skogsvårdslagen finns en bestämmelse, 4 §, som innebär att skogsvårdslagens bestämmelser inte får tillämpas i strid mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av

lag. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

I lagen om kärnteknisk verksamhet finns en bestämmelse, 5 b §, som anger att vid prövning av ärenden enligt lagen skall 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

I jaktlagen finns en bestämmelse, 1 § tredje stycket, som anger att det utöver bestämmelserna i jaktlagen gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

I minerallagen finns bestämmelser om undersökningsarbete. Där hänvisas bl.a. till vissa bestämmelser i 7 kap. miljöbalken. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller i fråga om undersökningsarbete enligt minerallagen.

I fiskelagen finns en bestämmelse, 1 kap. 3 §, som anger att lagen inte får tillämpas i strid mot bl.a. föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken. Vidare anges att särskilda bestämmelser gäller för samernas rätt till fiske i vissa delar av landet. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

I lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet finns en paragraf, 7 kap. 13 §, som anger att miljödomstolen kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser till förmån för utnyttjandet av vattenkraft, till förmån för miljö vården, hälsovården eller fisket samt till förmån för farleder, hamnar, bevattnings- och avvattningssamfälligheter och avlopps-företag. Ett tillägg behövs som påminner om att 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken också gäller.

7.4 Kompensationsåtgärder

Regeringens förslag: Om tillstånd beviljas för en verksamhet eller åtgärd som skadar den skyddade livsmiljön eller på ett betydande sätt stör bevarandet av den skyddade arten, skall sökanden vara skyldig att bekosta de kompensationsåtgärder som behövs. Skyldigheten skall gälla de kompensationsåtgärder som anges i beslutet om tillstånd och i den utsträckning det inte kan anses orimligt att kräva att sökanden skall stå för kostnaderna. Vid avvägningen skall särskilt beaktas det allmännas intresse av att tillstånd beviljas.

Promemorians förslag innebär en skyldighet för sökanden att bekosta kompensationsåtgärderna.

Remissinstanserna: *Svea hovrätt* har ifrågasatt det lämpliga i att föreskriva en absolut skyldighet för sökanden att bekosta nödvändiga kompensationsåtgärder och föreslagit att lagtexten mjukas upp genom att orden ”efter vad som prövas skäligt” eller liknande förs in i texten. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har i fråga om kompensation för förlorade miljö värden anfört att bestämmelserna i plan- och bygglagen bör ändras så att möjlighet ges att i detaljplan reglera kompensationsåtgärder. *Naturvårdsverket* har anfört att kravet på kompensationsåtgärder bör relateras till de arter och livsmiljöer som avses att skyddas i det berörda

området. Verket har dessutom pekat på att kompensationsåtgärder också krävs i fråga om verksamheter och åtgärder som inte tillstånd- eller anmälningspliktiga eller kräver dispens eller godkännande. *Industriförbundet* har avstyrkt förslaget om att kompensationsåtgärder skall vidtas på sökandens bekostnad.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 29 § miljöbalken (se avsnitt 7.1.2) innebär att tillstånd kan beviljas för en verksamhet eller åtgärd som kommer att skada eller störa ett särskilt skydds- eller bevarandeområde på ett sådant sätt att syftet med skyddet inte kan upprätthållas i området. Om tillstånd beviljas, måste kompensationsåtgärder vidtas. Detta framgår av art- och habitatdirektivet och den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 29 § miljöbalken. Möjligheten att tillåta verksamheten eller åtgärden är snäv – projektet behöver genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och det skall inte heller finnas någon alternativ lösning till buds. Projekt som endast gynnar ett företag eller enskilda omfattas alltså inte.

Direktivet reglerar inte vem som skall bekosta kompensationsåtgärderna. Det är dock både logiskt och miljömässigt motiverat att den som driver ett projekt också skall svara för kompensationsåtgärderna. Detta överensstämmer med principen om att den som förorenar skall betala. Det är också den lösning som bäst överensstämmer med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Enligt 2 kap. 8 § måste nämligen den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som medför skada eller olägenhet för miljön räkna med att behöva svara för att skadan eller olägenheten avhjälps. I de fall som det kan bli fråga om, rör det sig sannolikt om stora projekt där kostnaderna för kompensationsåtgärder kan tas med som en del i budgeten för projektet.

Regeln bör därför vara att en sökande som beviljas tillstånd med stöd av 7 kap. 29 § miljöbalken skall bekosta de nödvändiga kompensationsåtgärderna. En bestämmelse som uttrycker detta bör införas som en ny paragraf, 7 kap. 29 a §.

I ett enskilt fall skulle en ovillkorlig skyldighet för sökanden att stå för hela kostnaden kunna framstå som orimlig, särskilt med hänsyn till att det rör sig om projekt där det finns ett väsentligt allmänintresse av att tillstånd lämnas. Det bör därför finnas utrymme för att göra en avvägning så att kostnadsansvaret inte får orimliga konsekvenser. Ibland kan det också bli en fråga om att fördela kostnadsbördan mellan olika allmänna intressen, t.ex. om det med hänsyn till totalförsvarets intressen är nödvändigt att lämna ett tillstånd och regeringen skulle finna att skyddsintressena i Natura 2000-nätverket bör finansieras med andra medel än försvarets.

Regeringens förslag: Bemyndigandet i 8 kap. 1 § miljöbalken att meddela föreskrifter om skydd för djur- och växtarter skall kompletteras så att bemyndigandet också omfattar föreskrifter om förbud att störa vilt levande djur och att skada eller förstöra sådana djurs fortplantningsområden och viloplats. Bestämmelserna i 5 § jaktlagen (1987:259) om vilka hänsyn som skall tas till vilt levande djur skall kompletteras med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om förbudet att ofreda viltet och om villkoren för att trots förbudet vidta åtgärder i syfte att motverka skador av vilt.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag i fråga om jaktlagen. Promemorian innehåller inget förslag till ändring i 8 kap. 1 § miljöbalken.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Stockholms län* har avstyrkt förslaget till ändring i 5 § jaktlagen och anført att ändringen skulle medföra en försvagning av skyddet mot ofredande. *Länsstyrelsen* har också anført att det föreslagna tillägget i paragrafens andra stycke bör avgränsas till de djurarter som avses i fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Annars skulle bestämmelsen komma att innebära förbud mot att jaga bort rådjuren från tulpanerna i trädgården eller björktrastarna i körsbärstrådet. *Länsstyrelsen* har vidare pekat på att förbudet i direktivets artikel 12.1 b mot att avsiktligt störa arterna saknas vid sidan av jaktlagstiftningen samt att förbudet i direktivets artikel 12.1 d mot att skada eller förstöra parningsplatser eller rastplatser inte heller förefaller vara genomfört i lagstiftningen. *Naturvårdsverket* har anført att bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) bör kompletteras så att de hänsyn som krävs enligt artikel 5.1 fågeldirektivet och artikel 12.1 art- och habitatdirektivet tydligt genomförs. *Svenska jägareförbundet* har beträffande 5 § jaktlagen anført att ordet ”allvarlig” bör utgå eftersom det inte är konsekvent med den föregående meningen i paragrafen där det står ”motverka skador”. I övrigt har remissinstanserna inte haft några invändningar mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Kommissionen har kritiserat de svenska reglerna för att de inte på ett tillräckligt tydligt sätt genomför art- och habitatdirektivets artikel 12 om skydd för vissa arter och artikel 16 om förutsättningar för undantag från skyddsbestämmelserna. Motsvarande gäller i fråga om fågeldirektivets artiklar 5 och 9. De krav som ställs i artiklarna är i huvudsak redan genomförda i det svenska regelverket. Återstående brister kan åtgärdas med stöd av bemyndiganden i 8 kap. miljöbalken och jaktlagen.

Några lagändringar är dock nödvändiga. Bemyndigandet i 8 kap. 1 § miljöbalken behöver kompletteras så att det framgår att bemyndigandet också gäller föreskrifter om förbud att störa vilt levande djur och att skada eller förstöra sådana djurs parningsplatser och rastplatser eller, med en mer korrekt beskrivning, fortplantningsområden och viloplats. Dessa tillägg i bemyndigandet behövs för att direktivens krav skall kunna genomföras fullt ut. Bestämmelserna i 5 § jaktlagen bör kompletteras med ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som reger-

ingen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om förbudet att ofreda viltet och om villkoren för att trots förbudet vidta åtgärder i syfte att motverka skador av vilt.

Regeringen avser att besluta om de förordningsändringar som behövs. Remissinstansernas synpunkter kommer att beaktas i det arbetet.

7.6 Ersättning på grund av skyddsåtgärder

Regeringens förslag: Bestämmelserna i 31 kap. miljöbalken om ersättning vid ingripanden av det allmänna skall kompletteras med angivandet att en fastighetsägare har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Ersättning skall betalas endast om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd har vägrats eller förenats med särskilda villkor.

En följdändring görs i bestämmelserna om ackumulerad skada i 14 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10).

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag. Promemorian innehåller dock inget förslag om att ersättning betalas endast om tillstånd vägrats.

Remissinstanserna: *Naturvårdsverket* har avstyrkt promemorians förslag med hänvisning till att det skulle innebära rätt till ersättning utan föregående prövning. Verket har förordat att en lösning som innebär rätt till ersättning om tillstånd har vägrats eller förenats med villkor. *Lantbrukarnas riksförbund* har åberopat att rätten till ersättning inte bör begränsas till interimistiska förbud.

Skälen för regeringens förslag: Som framgått, föranleds detta lagstiftningsärende av behovet att göra art- och habitatdirektivets krav tydliga i det svenska regelverket. Lagändringarna ökar inte det allmännas möjligheter att försvåra markanvändning. Med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken är det redan i dag möjligt att förelägga en markägare att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Den bestämmelsen kan användas för att tillgodose direktivets skydds krav.

De föreslagna bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden innebär alltså inget nytt i möjligheterna för det allmänna att försvåra markanvändningen. De nya bestämmelserna har inga andra direkta rättsverkningar för markägare än att den som planerar att på sin mark driva en verksamhet eller vidta en åtgärd måste göra en bedömning av vilka konsekvenser som verksamheten eller åtgärden får för de särskilda skydds- och bevarandeområdena, dvs. bedöma konsekvenserna för bevarandet i områdena av de skyddade djur- och växtarterna eller deras livsmiljöer.

Lagändringarna bör inte innebära att förutsättningarna för ersättning ändras. I förekommande fall kommer ett beslut som eventuellt kan innebära ett försvårande av markanvändningen att fattas med stöd av 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken i stället för 12 kap. 6 §. Därför behövs följdändringar i ersättningsbestämmelserna i 31 kap. Ett tillägg bör göras i 31 kap. 4 § med angivande att rätten till ersättning gäller även om in-

skränkningen i markanvändningen grundas på bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§. Eftersom en inskränkning i dessa fall görs inom ramen för en tillståndsprövning, bör som förutsättning för ersättning gälla att tillstånd vägrats eller förenats med särskilda villkor. En sådan ändring föreslås därför i 31 kap. 5 §.

En följdändring behövs också i bestämmelserna om ackumulerad skada i 14 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10). Ändringen innebär att en hänvisning också skall göras till de nya miljöbalksbestämmelserna.

7.7 Straffbestämmelser

Regeringens förslag: Om en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller vidtas i enlighet med tillstånd eller dispens som har lämnats till följd av bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap. miljöbalken, skall det inte dömas till ansvar för brott mot det särskilda tillståndskravet i 7 kap. 28 a §.

Promemorians förslag innehåller en straffbestämmelse om brott mot ett sådant interimistiskt förbud som föreslogs i promemorian.

Remissinstanserna har inte haft synpunkter på promemorians förslag i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Den prövning som avses i bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ omfattar frågor som till stor del är gemensamma med tillstånds- och dispensprövningar som görs enligt bestämmelserna i 9 och 11–15 kap. I dessa sistnämnda prövningar skall i förekommande fall också den specifika prövningen enligt 7 kap. 28 b § göras. En verksamhetsutövare bör inte försättas i en situation där han kan dömas till ansvar för otillåten miljöverksamhet till följd av att en prövningsmyndighet underlåtit att göra en bedömning enligt 7 kap. 28 b §. Därför bör det i straffbestämmelsen om otillåten miljöverksamhet göras ett tillägg som har den innebörden.

7.8 Övrigt

Promemorian innehåller ett förslag till ändring i 26 kap. 1 § miljöbalken om skyldigheter för tillsynsmyndigheten. Regeringen avser att genom förordningar göra de regeländringar som behövs i fråga tillsynen.

Med regeringens förslag behövs inte heller den i promemorian föreslagna ändringen i miljöbalkens straffbestämmelser (29 kap. 8 §).

8 Konsekvenser

Syftet med detta lagstiftningsärende är att fågeldirektivets och art- och habitatdirektivets krav skall tydliggöras i det svenska regelverket. I allt väsentligt innehåller regelverket redan de bestämmelser som behövs för att myndigheterna i tillämpningen skall kunna se till att direktiven uppfylls. Kommissionen har pekat på att regelverket brister. Bristen är att direktivens krav inte tvingas fram som en effekt av regelverket. Det är inte obligatoriskt för de svenska myndigheterna att se till att direktiven följs.

Lagändringarna innebär att överensstämmelsen med direktivens krav blir tydligare. Den centrala delen i förslagen – kravet på tillstånd för verksamheter och åtgärder som kan antas påverka miljön i ett skydds- eller bevarandeområde – har följande direkta effekt: Var och en som avser att bedriva en verksamhet eller åtgärd måste tänka efter och göra en bedömning i fråga om vilka konsekvenser som verksamheten eller åtgärden kan tänkas få på skydds- och bevarandeområden som finns i närheten. Detta gäller även myndigheter som skall besluta i frågor om planer enligt plan- och bygglagstiftningen. Om verksamheten eller åtgärden kan antas ha betydelse för miljön i ett skydds- eller bevarandeområde, inträder en skyldighet att se till att en prövning sker av en myndighet. Samma gäller för en plan som skulle komma att medföra en sådan verksamhet eller åtgärd. En konsekvensbedömning som överensstämmer med direktivens krav blir nödvändig. Det är också detta som är reformen i lagstiftningsärendet.

Resultatet av bedömningen kan bli att en verksamhet eller åtgärd inte kommer att tillåtas eller förenas med särskilda villkor. Det resultatet kan åstadkommas redan med det befintliga regelverket. När det gäller möjligheterna för det allmänna att ingripa mot verksamheter och åtgärder, innebär alltså detta lagstiftningsärende inget nytt.

De skydds- och bevarandeområden som redan har pekats ut av Sverige är till en stor del skyddade enligt någon av de andra skyddsformer som anges i 7 kap. miljöbalken. Därutöver har områden pekats ut inom ramen för ett omfattande förankringsarbete med berörda markägare. I det arbetet har länsstyrelserna vidtagit eller kommer att vidta de åtgärder som behövs för att följa art- och habitatdirektivet. Bedömningen är att en del av områdena inte behöver skyddas enligt någon av de självständiga skyddsformerna, t.ex. naturreservat. Det är ofta tillräckligt att för enskilda verksamheter och åtgärder göra de konsekvensbedömningar som krävs och med utgångspunkt från resultatet av bedömningarna vidta de skyddsåtgärder som behövs.

I fråga om verksamheter inom de utsedda områdena kan följande sägas. Många områden är redan föremål för någon form av områdesskydd eller är på väg att bli föremål för sådant skydd. I övriga områden har det nödvändiga förankringsarbetet med markägarna skapat förutsättningar för ett tillfredsställande skydd. Ett exempel på skydd genom markägarförankring är de miljöanpassade skötselplaner som Försvarmakten utarbetar för de övnings- och skjutfält som innehåller Natura 2000-områden.

Bedömningen är därför att ytterligare inskränkningar i markanvändningen kommer att behövas endast i ett litet antal fall. För detta finns bestämmelser redan i det nuvarande regelverket. Lagändringarna innebär endast att andra lagrum kommer att kunna åberopas för att komma till samma resultat.

I fråga om verksamheter utanför de utsedda områdena kan följande sägas. Det är inte möjligt att generellt ange vilka verksamheter och åtgärder som kommer att behöva förhindras. Det beror från fall till fall på vad det är för arter och livsmiljöer som skall skyddas i det berörda området. De flesta områdena har utsetts att ha en sådan storlek att det ytmässigt finns en buffertzons kring den skyddade livsmiljön. Denna buffertzons gör att markanvändningen i angränsande områden endast i undantagsfall får betydelse för bevarandemöjligheterna i det särskilda skydds- eller bevarandeområdet. Om en verksamhet eller åtgärd inte tillåts, är det sannolikt fråga om utsläpp i vatten eller andra verksamheter som inte är ersättningsgrundande. Bedömningen är därför att ersättningsgrundande intrång i markanvändningen endast kommer att ske i ovanliga fall och därför blir sällsynta. Situationen skulle ha varit densamma utan lagändringarna.

För Naturvårdsverket och länsstyrelserna innebär lagändringarna i huvudsak att regelverket blir tydligare. Detta kommer att underlätta arbetet med att förklara för berörda markägare hur direktivkraven återspeglas i det svenska regelverket. Det är också viktigt att myndigheterna tillhandahåller markägare och verksamhetsutövare med information om föreslagna och skyddade områden. En översyn av skyddet för de redan utsedda områdena kommer att göras för att säkerställa att skyddskraven uppfylls. Det arbetet kommer att ske under åren 2002 och 2003. Syftet är att se över de bevarandemål som har angetts för varje område, se över de bevarandeåtgärder som har vidtagits och identifiera eventuella brister. Detta arbete skulle ha gjorts även utan lagändringarna.

För de allra flesta verksamheter och åtgärder kommer den nya tillståndsprovningen att ske inom ramen för den provning som sker enligt andra miljöbalksbestämmelser. I vissa fall, t.ex. om en verksamhet inte är tillståndspliktig enligt andra bestämmelser, kan det bli aktuellt att särskilt vända sig till länsstyrelsen och få åtgärden eller verksamheten prövad särskilt enligt de nya bestämmelserna i 7 kap. miljöbalken. I de fallen, liksom i de fall då en annan tillståndsmyndighet ger länsstyrelsen tillfälle att yttra sig, kommer länsstyrelsens arbete att vara sådant som redan omfattas av länsstyrelsens ordinarie verksamhet, nämligen tillsynen över de berörda naturområdena. Skillnaden med de nya bestämmelserna är att den bedömning som länsstyrelsen ändå måste göra kommer tydligt till uttryck i regelverket. Det är oklart i vilken utsträckning som nya verksamheter och åtgärder kommer att leda till särskilda ärenden om tillstånd enligt de nya bestämmelserna. Lagändringarna underlättar dock för myndigheterna att uppfylla ansvaret för att de nödvändiga konsekvensbedömningarna blir gjorda.

För verksamhetsutövarna innebär lagändringarna visserligen att ansökningar om tillstånd och anmälningar för samråd kommer att göras i något större utsträckning än tidigare. I flesta fall kommer dock konsekvensbedömningarna enligt de nya bestämmelserna att ingå i större sammanhang, t.ex. i tillståndsprovningen för en miljöfarlig verksamhet eller inom ramen för planeringen av vägprojekt.

Sammanfattningsvis är bedömningen att förtydligandet i regelverket Prop. 2000/01:111 inte medför några samhällsekonomiska merkostnader som väsentligt skiljer sig från vad som hade varit fallet utan ändringarna.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

4 kap. 1 §

Ändringarna i första stycket är följdändringar till införandet av den nya 8 §. Eftersom den nya 8 § inte är avgränsad till verksamheter och åtgärder som vidtas inom de särskilda områdena, bör 1 § inte heller innebära en sådan begränsning. Den tidigare lydelsen ”i dessa områden” utgår eftersom nya 8 § inte innehåller en sådan avgränsning. Dessutom skulle en sådan avgränsning strida mot art- och habitatdirektivet. Uttrycket ”inom dessa områden” kan tas bort utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i 4 kap. 2–7 §§. De geografiska avgränsningarna görs nämligen också där.

Ändringen i andra stycket är dels en språklig justering, dels en följdändring. Med den tidigare lydelsen av andra stycket har avsikten varit att de angivna undantagen inte gäller i fråga om skyddet för en nationalstadspark enligt 7 §. Detta framgår av prop. 1994/95:3 s. 49. Art- och habitatdirektivet innebär att sådana undantag inte heller kan gälla i fråga om skyddet för de särskilda skydds- och bevarandeområden som avses i den nya 8 §. En strikt tolkning av den tidigare lydelsen skulle kunna betyda att undantagen gäller var och en av bestämmelserna i första stycket och i 2–6 §§. Med en sådan tolkning vore avgränsningen till 2–6 §§ överflödigt. Den tolkningen skulle därför kunna avfärdas som orimlig. För att skapa klarhet bör dock bestämmelsen formuleras om. De hinder som anges i första stycket bör delas upp i två punkter. Detta gör det möjligt att i andra stycket tydligt ange vad undantagen avser.

De särskilda intressen som anges i andra stycket är allmänna intressen som har stor betydelse. Direktiven innebär att det inte är möjligt att tillgodose dessa allmänna intressen redan genom att föreskriva om undantag i 4 kap. 1 §. Totalförsvarets behov är ett exempel på ett sådant väsentligt allmänintresse som normalt bör kunna ges företräde framför ett visst skydds- eller bevarandeområde. För att tillgodose ett sådant behov krävs dock att de särskilda förutsättningar som anges i 7 kap. 28 b och 29 §§ uppfylls. Det kan därför komma att krävas att det inte finns något alternativ och att kompensationsåtgärder vidtas. Det är alltså med stöd av 7 kap. 28 b och 29 §§ som de väsentliga allmänna intressena får tillgodoses.

Se i övrigt avsnitt 7.1.3.

4 kap. 8 §

Beträffande bakgrunden till bestämmelsen, se avsnitt 7.1.3. Skyddskraven i artikel 6.3 och 6.4 art- och habitatdirektivet omfattar även sådana planer för användning av mark eller vatten som är föremål för myndighetsbeslut men som inte i sig utgör en aktiv verksamhet eller åtgärd i miljön. De föreslagna bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ omfattar inte

planerna som sådana. När planer för användning av mark och vatten prövas enligt andra författningar, blir det med denna nya paragraf inte möjligt att godkänna en plan som, om den genomfördes, skulle innebära att verksamheter eller åtgärder vidtas i strid mot direktivet.

För den som skall bedöma om en planerad markanvändning kan komma till stånd enligt bestämmelsen i den föreslagna nya 4 kap. 8 § uppkommer frågor som har att göra med vilka verksamheter och åtgärder som användningen kommer att omfatta. Det kan i och för sig vara svårt att i ett tidigt skede förutse alla tänkbara konsekvenser av olika planerade verksamheter och åtgärder. Syftet med art- och habitatdirektivet och de nya bestämmelserna är dock att hänsynen till de olika skydds- och bevarandeområdena skall finnas med redan på det tidiga planeringsstadiet. Det handlar alltså om att planera rätt från början. Som det svenska regelverket är uppbyggt, kommer olika konkreta åtgärder som kan aktualiseras att prövas enligt de särskilda bestämmelser som gäller för dem, t.ex. som miljöfarlig verksamhet, täkttillstånd eller bygglov eller enbart utifrån de särskilda nya bestämmelserna om skyddet för särskilda skydds- och bevarandeområden. Det är ändå viktigt att det redan tidigt i planeringen görs bedömningar av vad den planerade markanvändningen kan komma att innebära. Detta gäller särskilt med hänsyn till art- och habitatdirektivets krav om att bedömningen också skall omfatta hur den planerade verksamheten i kombination med andra planer och projekt kan få konsekvenser för ett skydds- eller bevarandeområde.

För den myndighet som har att pröva om en viss verksamhet eller åtgärd kan komma i konflikt med bestämmelsen i 4 kap. 8 § gäller det att i första ledet klargöra om den aktuella bestämmelsen över huvud taget är tillämplig. Frågan är då om den användning av mark och vatten och de verksamheter eller åtgärder som följer av användningen på något sätt kan påverka ett sådant område som skyddet avser. Såväl denna inledande bedömning som den fortsatta tillämpningen av bestämmelsen måste utgå från syftena med de aktuella direktiven. Det måste beaktas att bestämmelsen inte bara omfattar markanvändning inom de utpekade områdena utan också sådana åtgärder utanför dessa områden som kan påverka de livsmiljöer som skyddet avser. Nästa led i bedömningen är om den påverkan som kan följa av en verksamhet eller åtgärd som omfattas av markanvändningen är så betydande att tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a §. I sådant fall får den berörda markanvändningen inte medges om inte ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § har lämnats. Frågan om vilket underlag som krävs för denna bedömning kommer naturligtvis att variera beroende på karaktären hos den berörda verksamheten eller åtgärden. När det gäller en avgränsad byggnads- eller anläggningsåtgärd kan det ofta vara ganska enkelt att bedöma konsekvenserna för det skyddsintresse som föreligger. När det gäller mera omfattande projekt blir bedömningen svårare. Det gäller särskilt för projekt som kanske inleds med mera avgränsade åtgärder men som sedan förutsätts kunna utvecklas till en mera omfattande verksamhet. I sådana fall är det i allmänhet nödvändigt att redan vid den inledande bedömningen av projektet beakta den avsedda fortsatta utvecklingen. Det innebär att det i vissa fall också kan behövas en relativt omfattande konsekvensbedömning redan för den prövning som skall göras enligt 4 kap. 8 §. Att konsekvenserna av en verksamhet eller åtgärd måste vara tillräckligt klarlagda innan tillstånd enligt 7 kap. 28 a § läm-

nas följer av de ändringar som föreslås av vissa bestämmelser i 6 kap. miljöbalken.

I fråga om bedömningen enligt 4 kap. 8 § kan följande tilläggas när det gäller större projekt som kan komma att utvecklas etappvis. Om projektet har en sådan karaktär att det utan olägenheter kan avbrytas efter en första etapp bör det kunna vara möjligt att vid bedömningen av projektets tillåtlighet enligt 4 kap. 8 § nöja sig med en konsekvensbedömning som är begränsad till den första etappen. Också det medgivande som då kan bli aktuellt, i form av en antagen plan eller ett tillstånd enligt särskild lag, förutsätts bli begränsat till att avse denna första etapp. Om de olika etapperna däremot har ett sådant inbördes samband, tekniskt, ekonomiskt eller på annat sätt, att ett medgivande att påbörja en första etapp i realiteten också innebär eller uppfattas som ett klartecken för kommande etapper, är det nödvändigt att konsekvensbedömningen redan från början tar hänsyn till och redovisar hur projektet kan komma att utvecklas och vilka försiktighetsmått som kan behövas vidtas för att undvika att verksamheten kommer i konflikt med direktivens skyddsintressen. För sådana projekt av större omfattning kommer en tillståndsprövning enligt 7 kap. 28 a § normalt att vara den lämpligaste formen för en fortsatt prövning av projektets förenlighet med de aktuella skyddsintressena. För den myndighet som vid tillämpningen av 4 kap. 8 § måste bedöma om situationen är sådan att ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § krävs, kan det ofta vara lämpligt att samråda med den berörda länsstyrelsen.

6 kap. 1 §

Med hänvisningen till 7 kap. 28 a § införs kravet att en miljökonsekvensbeskrivning också behövs när frågor om tillstånd enligt bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden skall prövas.

6 kap. 7 §

Ett nytt fjärde stycke införs för att undvika oklarhet och för att bestämmelserna inte skall kunna anses strida mot art- och habitatdirektivets krav om konsekvensbedömningar avseende påverkan på miljön i de särskilda skydds- och bevarandeområdena. Tillägget innebär att en miljökonsekvensbeskrivning aldrig får sakna de uppgifter som behövs för att göra den prövning som avses i 7 kap. 28 b och 29 §§. Tillägget innebär vidare att en miljökonsekvensbeskrivning som upprättats enbart för prövningen enligt de nya bestämmelserna i 7 kap. inte behöver innehålla mer information än vad som är nödvändigt för den prövningen.

6 kap. 8 §

Ett nytt tredje stycke införs. I ärenden som enbart avser en prövning enligt de nya bestämmelserna i 7 kap. 27 b och 29 §§ behöver kungörelseförfarandet tillämpas endast i den utsträckning som det behövs för prövningen eller för att allmänheten på lämpligt sätt skall få information om innehållet i beskrivningen eller beslutet.

7 kap. 27 §

De områden som enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bör ingå i det europeiska Natura 2000-nätverket, skall framgå av förteckningen. Samma gäller områden som har beretts skydd enligt 28 §. Av förteckningen skall framgå vad som föranlett förtecknandet. I övrigt är ändringarna redaktionella följdändringar. Skydd för de områden som förtecknats med anledning av fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet följer av 28 a och 28 b §§. Med bestämmelserna genomförs kraven i artikel 4.5 jämförd med artikel 6.2–4 art- och habitatdirektivet i den svenska lagstiftningen.

7 kap. 28 §

Ändringarna är följdändringar med anledning dels av att direktivets fullständiga beteckningar har tagits in i 27 §, dels av att områden inte pekats ut ensidigt av kommissionen utan väljs ut enligt ett särskilt förfarande enligt vad som anges i artikel 4.4 jämförd med 4.2 art- och habitatdirektivet.

7 kap. 28 a §

Bestämmelsen innebär ett förbud mot att utan tillstånd bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett område som har förtecknats enligt 27 §. Om det finns en sannolikhet för att en verksamhet eller åtgärd kan få betydande konsekvenser för ett sådant område, skall alltså den som avser att utöva verksamheten eller vidta åtgärden se till att den nödvändiga bedömningen görs och få den prövad.

Av andra stycket framgår att tillstånd inte behövs för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av områdena. Detta undantag överensstämmer med artikel 6.3 art- och habitatdirektivet. Undantaget gäller verksamheter och åtgärder som hänger samman med skötseln och förvaltningen av det berörda området.

7 kap. 28 b §

Prövningsmyndigheten får tillåta verksamheten eller åtgärden först efter att ha förvissat sig om att den är förenlig med direktivet.

Det betyder att myndigheten skall förvissa sig om att verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte kan skada livsmiljön i området för den art eller de arter som avses att skyddas. Om området utsetts för bevarande av en viss livsmiljö och bedömningen visar att livsmiljön skulle komma att försämrans rent fysiskt, kan alltså tillstånd inte lämnas med stöd av paragrafen. Bedömningen av vad som är en försämring måste naturligtvis ske med utgångspunkt i önskemålet att i området upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den art eller de arter som är typiska för livsmiljön. En försämring kan därför förutses om den yta som omfattas av livsmiljön minskar eller om verksamheten eller åtgärden skadar en viss fysisk struktur eller funktion som livsmiljön har och som är nödvän-

dig för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de berörda arterna.

Myndigheten skall också förvissa sig om att verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte innebär en sådan störning att den på ett betydande sätt försvårar möjligheten att i området bevara den art eller de arter som avses att skyddas. En störning avser inte de fysiska omständigheterna i området, utan de arter som lever och skyddas i området. Den störning som kan komma att inträffa måste vara betydande för att denna bestämmelse skall utgöra ett hinder för tillstånd. Ett visst mått av störningar kan alltså tålas. En störning är ofta begränsad i tiden. Dess intensitet, varaktighet och frekvens är därför viktiga faktorer i bedömningen. Också här måste bedömningen göras med utgångspunkt i syftet att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den berörda arten. En störning som bidrar till en långsiktig negativ populationsutveckling för arten i området kan betraktas som en betydande störning. Samma gäller en störning som bidrar till att artens naturliga utbredningsområde i området minskar eller kan komma att minska.

Med 28 a och 28 b §§ genomförs kraven i artikel 6.2 och 6.3 art- och habitatdirektivet. Kraven avser skyldighet att förebygga och skydda mot skador och störningar. Direktivets krav om att det skall göras en lämplig bedömning uppfylls genom ändringarna i bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivningar i 6 kap. jämfört med de övriga bestämmelserna i det kapitlet. Ett tillstånd kan inte beviljas om myndigheten inte får det underlag som behövs för att göra bedömningen att förutsättningarna för tillstånd är uppfyllda.

7 kap. 29 §

Om en prövning enligt 28 b § leder till en slutsats som är negativ för intresset att i området bevara den livsmiljö eller den art som avses att skyddas, anges i 29 § att verksamheten eller åtgärden ändå kan komma att tillåtas. För tillstånd krävs då att de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls. Paragrafen motsvarar innehållet i artikel 6.4 art- och habitatdirektivet.

I fråga om tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse kan följande sägas. Det skall vara fråga om en plan eller ett projekt som är oundgängligt för att skydda grundläggande intressen i människors liv, såsom hälsa, säkerhet och miljö, eller som är grundläggande för staten och samhället eller rör särskilda förpliktelser i samband med offentliga tjänster. Bara allmänna intressen kan hävdas mot direktivets bevarandebestämmelser. Projekt som endast gynnar ett företag eller enskilda kan alltså inte tillåtas med stöd av paragrafen. Allmänhetens intresse måste vara väsentligt. Det kan alltså inte röra sig om vilket allmänintresse som helst. Kortsiktiga ekonomiska intressen eller andra intressen som bara skulle ge kortsiktiga fördelar för samhället räcker förmodligen inte för att de skall gå före de långsiktiga bevarandebestämmelserna som skyddas av direktivet.

Skyldigheten att kompensera för de förlorade miljövärdena innebär att de negativa följderna av verksamheten eller åtgärden skall uppvägas. Om området utsetts i enlighet med art- och habitatdirektivet, är syftet att säkerställa ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda

bevarandeområden (Natura 2000). Kompensationsåtgärderna skall då innebära att Natura 2000-nätverket upprätthålls. Det kan medföra att ett annat område måste utses i stället för det skadade eller störda området.

Enligt direktivet skall medlemsstaten underrätta kommissionen om de kompensationsåtgärder som vidtagits. Det kravet behöver inte föreskrivas i lag. Det är tillräckligt att föra in en sådan bestämmelse i en förordning som utfärdas av regeringen.

På grund av de stränga förutsättningarna för att få meddela tillstånd enligt 29 § (alternativ skall saknas, tvingande orsaker av väsentligt allmänintresse skall föreligga och kompensationsåtgärder måste vidtas), krävs regeringens tillåtelse får att tillstånd skall få meddelas.

I direktivet (artikel 6.4 andra stycket) anges ytterligare förutsättningar som skall gälla i vissa fall, nämligen när det berörda området innehåller en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art enligt art- och habitatdirektivet. Vid varje prövning enligt 29 §, är det alltså nödvändigt för regeringen att kontrollera vilka livsmiljöer och arter som vid den tidpunkten är ”prioriterade livsmiljötyper” eller ”prioriterade arter” enligt direktivet. Regeringen avser att låta de särskilda förutsättningarna komma till uttryck i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

7 kap. 29 a §

Den som ansöker om och får tillstånd beviljat med stöd av bestämmelserna i 29 § är skyldig att bekosta de nödvändiga kompensationsåtgärderna. Det får förutsättas att eventuella krav på kompensationsåtgärder i det konkreta fallet kommer att anges som villkor för tillståndet och att de åtgärder som det är fråga om preciseras där. Skyldigheten att bekosta åtgärderna bör avgränsas till de preciserade åtgärderna. På *Lagrådets* rekommendation återspeglas detta i paragrafen. Andra stycket gör det möjligt att undvika orimliga resultat i det enskilda fallet. Se vidare avsnitt 7.4.

7 kap. 29 b §

I paragrafen anges som huvudregel att frågor om tillstånd enligt 28 a § skall prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda naturområdet finns.

För att så långt som möjligt undvika dubbla tillståndsförfaranden anges i andra stycket att en myndighet som tillståndsprövar en åtgärd eller en verksamhet i ett annat sammanhang till följd av miljöbalkens bestämmelser i 9 eller 11–15 kap. samtidigt skall pröva tillståndsfrågan enligt 7 kap. 28 a §. Samma gäller om verksamheten eller åtgärden är föremål för en dispensprövning till följd av de nämnda bestämmelserna. Länsstyrelsen i det län där det berörda naturområdet finns skall i sådana fall beredas tillfälle att yttra sig.

8 kap. 1 §

Bemyndigandet kompletteras så att föreskrifter om förbud kan meddelas i alla de avseenden som krävs enligt artiklarna 12 och 16 art- och habitatdirektivet samt artiklarna 5 och 9 fågeldirektivet. På *Lagrådets* rekommendation konsekvensändras sista meningen i första stycket.

11 kap. 9 §

Innebörden av det nya fjärde stycket är att även om tillstånd för en vattenverksamhet inte krävs enligt bestämmelserna i 11 kap., så kan en viss verksamhet eller åtgärd vara sådan att den ändå kräver tillstånd enligt bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 b §§. Det blir då fråga om en vattenverksamhet som inte är tillståndspliktig enligt 11 kap. Tillståndsprövningen enligt 7 kap. kommer då alltså inte att göras av miljödomstolen utan av länsstyrelsen i det län där det berörda naturområdet finns (jfr 7 kap. 29 b §). På *Lagrådets* rekommendation skall dock bestämmelsen inte utformas så att den hindrar att åtgärder vidtas i nödsituationer. Bestämmelsen i 11 kap. 16 § kan knappast anses oförenlig med direktiven.

12 kap. 1 §

För att undvika oklarhet påminns i första stycket om de särskilda tillståndskrav som följer av bestämmelserna i 7 kap. om särskilda skydds- och bevarandeområden.

12 kap. 2 §

För att undvika oklarhet påminns i första stycket om de särskilda tillståndskrav som följer av bestämmelserna i 7 kap. om särskilda skydds- och bevarandeområden.

17 kap. 3 §

Eftersom skyddet föreslås bli lika för områden som bör beredas skydd som för områden som har beretts skydd, bör en följdändring göras i 17 kap. 3 §. Regeringen bör få förbehålla sig att pröva tillåtligheten av verksamheter som kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet i områden som har förtecknats enligt 7 kap. 27 §.

19 kap. 2 §

Tillägget i första stycket är en följdändring med anledning av de nya bestämmelserna i 7 kap. 29 och 29 b §§.

21 kap. 7 §

Tillägget i första stycket är en följdändring med anledning av de nya bestämmelserna i 7 kap. 29 och 29 b §§.

29 kap. 4 §

Enligt paragrafen kan den som med uppsåt eller av oaktsamhet påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd utan tillstånd som föreskrivs i miljöbalken dömas för otillåten miljöverksamhet. Av 7 kap. 29 b § följer att den särskilda tillståndsfråga som avses i 7 kap. 28 a § blir i förekommande fall bedömd inom ramen för andra prövningar om tillstånd eller dispens i enlighet med 9 och 11–15 kap. En verksamhetsutövare skall inte behöva bli straffad i en situation då prövningsmyndigheten av en eller annan orsak har underlåtit att göra den särskilda prövningen enligt 7 kap. 28 a §. För att undvika detta, görs ett tillägg i 29 kap. 4 § med denna innebörd.

31 kap. 4 §

Tillägget i första stycket är en följdändring med anledning av att de eventuella inskränkningar i markanvändning som kan behövas för att uppfylla art- och habitatdirektivets krav kommer att kunna grundas på de nya bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 §§ i stället för 12 kap. 6 §. Se vidare avsnitt 7.6.

31 kap. 5 §

Ändringen är en följdändring med anledning av ändringen i 31 kap. 4 §. Eftersom en eventuell inskränkning i markanvändningen endast uppstår om tillståndsprövningen leder till ett negativt resultat, bör denna bestämmelse också gälla i fall som avses i den nya punkten 31 kap. 4 § 5. Se vidare avsnitt 7.6.

Övergångsbestämmelserna

Övergångsbestämmelserna utgår från att den tidigare lagstiftningen har tillämpats på ett sätt som är förenligt med art- och habitatdirektivets krav. Övergångsbestämmelserna gör tydligt att lagändringarna inte innebär att varje verksamhet som pågår när ändringarna träder i kraft måste tillståndsprövas enligt de nya bestämmelserna. Se vidare avsnitt 7.1.4.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

3 a §

Tillägget i första stycket påminner om att också miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden gäller. Innebörden är att tillstånd enligt kontinentalsockellagen inte alltid är tillräckligt utan att sökanden i förekommande fall också måste skaffa sig nödvändiga tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.3 Förslaget till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)

65 a §

Ändringarna i andra stycket innebär en påminnelse om att en viss verksamhet eller åtgärd kan vara sådan att tillstånd krävs enligt miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden. Regeringens föreskriftsrätt gäller i fråga om naturvårds- och kulturmiljövårdshänsyn som därutöver kan behövas. Den angivna begränsningen i sista meningen gäller de föreskrifter som regeringen meddelar. Ändringarna behövs för att bestämmelserna inte skall strida mot art- och habitatdirektivet.

9.4 Förslaget till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

8 §

Ändringen är en följdändring med anledning av ändringarna i bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden i 7 kap. miljöbalken. Innebörden är att tillstånd enligt ledningsrättslagen inte alltid är tillräckligt utan att sökanden i förekommande fall också måste skaffa sig nödvändiga tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.5 Förslaget till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

9 §

Ändringen är en följdändring med anledning av ändringarna i bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden i 7 kap. miljöbalken. Innebörden är att tillstånd enligt anläggningslagen inte alltid är tillräckligt utan att sökanden i förekommande fall också måste skaffa sig nödvändiga tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.6 Förslaget till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

4 §

Ändringen behövs för att bestämmelsen inte skall strida mot art- och habitatdirektivet. Innebörden är att tillstånd enligt skogsvårdslagen inte alltid är tillräckligt utan att sökanden i förekommande fall också måste skaffa sig nödvändiga tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

5 b §

Tillägget behövs för att bestämmelsen inte skall strida mot art- och habitatdirektivet. Innebörden är att tillstånd enligt lagen om kärnteknisk verksamhet inte alltid är tillräckligt utan att sökanden i förekommande fall också måste skaffa sig nödvändiga tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.8 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

14 kap. 8 §

Ändringen är en följdändring med anledning av ändringarna i 31 kap. 4 och 5 §§ miljöbalken. Bestämmelsen har formulerats i enlighet med *Lagrådets* rekommendation.

1 §

Med tillägget påminns om att det för vissa verksamheter eller åtgärder krävs tillstånd enligt miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden.

5 §

Med det nya tredje stycket införs ett bemyndigande att meddela föreskrifter om förbudet mot ofredande och om förutsättningar för undantag från förbudet. Bemyndigandet behövs för att regeringen skall kunna utfärda de förordningar som krävs för ett korrekt genomförande av artiklarna 12 och 16 art- och habitatdirektivet samt artiklarna 5 och 9 fågel-direktivet.

9.10 Förslaget till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

3 kap. 6 §

Tillägget innebär en påminnelse om att undersökningsarbete enligt minerallagen kan innefatta verksamheter eller åtgärder för vilka det krävs tillstånd enligt miljöbalkens bestämmelser om skydd för särskilda skydds- och bevarandeområden.

9.11 Förslaget till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

1 kap. 3 §

Tillägget innebär en påminnelse om att miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden också gäller. Verksamheter eller åtgärder som omfattas av fiskelagen kan vara sådana att det krävs tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

9.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

7 kap. 13 §

Tillägget innebär en påminnelse om att miljöbalkens bestämmelser om särskilda skydds- och bevarandeområden också gäller. Verksamheter eller åtgärder som omfattas av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet kan vara sådana att det krävs tillstånd enligt de nämnda miljöbalksbestämmelserna.

RÅDETS DIREKTIV 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter²⁷

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 130s i detta,
med beaktande av kommissionens förslag²⁸,
med beaktande av Europaparlamentets yttrande²⁹,
med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³⁰, och
med beaktande av följande:

Bevarande, skydd och förbättring av miljön, inbegripet bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, är ett väsentligt mål av allmänt intresse som gemenskapen strävar efter att uppnå, vilket slås fast i artikel 130r i fördraget.

EG:s åtgärdsprogram för miljön (1987-1992)³¹ innehåller bestämmelser om åtgärder för bevarandet av naturen och naturresurserna.

Eftersom huvudsyftet med detta direktiv är att främja att den biologiska mångfalden bibehålls med beaktande av ekonomiska, sociala, kulturella och regionala behov, bidrar direktivet till det övergripande målet, som är en hållbar utveckling. För att upprätthålla den biologiska mångfalden kan det i vissa fall vara nödvändigt att upprätthålla eller till och med främja mänsklig verksamhet.

På medlemsstaternas europeiska territorium pågår en ständig försämring av livsmiljöerna, och ett ökande antal vilda arter är allvarligt hotade. Eftersom de hotade livsmiljöerna och arterna utgör en del av gemenskapens naturliga arv och hoten mot dem ofta är av gränsöverskridande karaktär, är det nödvändigt att vidta åtgärder på gemenskapsnivå för att bevara dem.

Med hänsyn till hoten mot vissa typer av livsmiljöer och vissa arter är det nödvändigt att definiera dessa som prioriterade, för att åtgärder för att bevara dem skall kunna genomföras snabbt.

För att säkerställa att en gynnsam bevarandestatus återställs eller upprätthålls hos livsmiljöer och arter av gemenskapsintresse är det nödvändigt att utse särskilda bevarandeområden för att kunna skapa ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät enligt en fastställd tidsplan.

Alla de utsedda områdena, även de som nu eller i framtiden klassificeras som särskilda skyddsområden i enlighet med direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar³², måste införlivas med det sammanhängande europeiska ekologiska nätet.

²⁷ Direktivets bilagor har utelämnats.

²⁸ EGT nr C 247, 21.9.1988, s. 3, EGT nr C 195, 3.8.1990, s. 1.

²⁹ EGT nr C 75, 20.3.1991, s. 12.

³⁰ EGT nr C 31, 6.2.1991, s. 25.

³¹ EGT nr C 328, 7.12.1987, s. 1.

³² EGT nr L 103, 25.4.1979, s. 1. Direktivet är senast ändrat genom direktiv 91/244/EEG (EGT nr L 115, 8.5.1991, s. 41).

De åtgärder som är nödvändiga för att målsättningen vad gäller bevarandet skall kunna uppnås bör genomföras inom vart och ett av de utsedda områdena.

Medlemsstaterna föreslår områden som kan utses till särskilda bevarandemråden, men ett förfarande måste ändå fastställas för att det skall vara möjligt att i undantagsfall utse ett område som inte har föreslagits av en medlemsstat men som gemenskapen anser vara oundgängligt för bibehållandet av en prioriterad livsmiljö eller för en prioriterad arts överlevnad.

En lämplig bedömning måste göras av alla planer eller projekt som på ett betydande sätt kan påverka målsättningen vad gäller bevarandet av ett område som har utsetts eller som kommer att utses i framtiden.

Det är ett erkänt faktum att det är alla medlemsstaters gemensamma ansvar att vidta åtgärder som har till syfte att främja bevarandet av prioriterade livsmiljöer och prioriterade arter av gemenskapsintresse. Detta kan emellertid innebära en alltför stor ekonomisk börda för vissa medlemsstater, vilket dels beror på den ojämna fördelningen av sådana livsmiljöer och arter inom gemenskapen, dels på att principen "förorenaren betalar" endast kan tillämpas i begränsad omfattning i det särskilda fall som bevarandet av naturen utgör.

Det råder därför enighet om att det i detta särskilda fall bör fastställas bestämmelser om ett bidrag i form av medfinansiering från gemenskapen inom gränserna för de medel som i enlighet med gemenskapens beslut är disponibla.

Inom politiken för markanvändning och utveckling bör skötsel och förvaltning av de element i naturen som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter främjas.

Ett system för övervakning av bevarandestatusen hos de livsmiljöer och arter som omfattas av detta direktiv bör inrättas.

Det finns behov av att som komplement till direktiv 79/409/EEG införa ett allmänt system för skydd av vissa arter av vilda djur och växter. För vissa arter, vilkas bevarandestatus motiverar det, bör bestämmelser fastställas om skötsel- och förvaltningsåtgärder för vissa arter, bl. a. förbud mot vissa metoder för fångst och dödande, och samtidigt bör möjlighet ges till undantag under särskilda förhållanden.

För att säkerställa att genomförandet av detta direktiv övervakas, kommer kommissionen med jämna mellanrum att utarbeta en sammanfattande rapport, baserad bl. a. på uppgifter från medlemsstaterna om tillämpningen av de nationella bestämmelser som antagits till följd av detta direktiv.

Ett ökat vetenskapligt och tekniskt kunnande är helt nödvändigt för genomförandet av detta direktiv. Den forskning och det vetenskapliga arbete som krävs för detta bör därför främjas.

Den tekniska och vetenskapliga utvecklingen gör att det måste vara möjligt att anpassa bilagorna. Ett förfarande genom vilket rådet kan göra ändringar av bilagorna bör därför fastställas.

En föreskriftskommitté bör inrättas för att bistå kommissionen vid genomförandet av detta direktiv, särskilt i samband med beslut om medfinansiering från gemenskapen.

Bestämmelser bör fastställas om ytterligare åtgärder för återinförande av vissa inhemska arter av vilda djur och växter samt för ett eventuellt införande av icke inhemska arter.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 1

Utbildning och allmän information om målen med detta direktiv är nödvändiga för att ett effektivt genomförande av direktivet skall kunna säkerställas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Definitioner

Artikel 1

I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) bevarande: de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla eller återställa en gynnsam status enligt definitionen i e) och i) hos livsmiljöer och för populationer av arter av vilda djur och växter.

b) livsmiljöer: land- eller vattenområden som kännetecknas av särskilda geografiska, abiotiska och biotiska egenskaper, oavsett om de är naturliga eller delvis naturliga.

c) livsmiljötyper av gemenskapsintresse: livsmiljötyper som, inom det territorium som anges i artikel 2,

i) riskerar att försvinna inom sitt naturliga utbrednings, eller

ii) har ett litet naturligt utbredningsområde till följd av att de har minskat eller på grund av sin naturligt begränsade yta, eller

iii) utgör tydliga exempel på egenskaper som är typiska för en eller flera av följande fem biogeografiska regioner: alpin region, atlantisk region, kontinentalregion, makaronesisk region och medelhavsregion.

Dessa livsmiljötyper finns förtecknade eller kan förtecknas i bilaga 1.

d) prioriterade livsmiljötyper: livsmiljötyper som riskerar att försvinna från det område som anges i artikel 2 och för vilkas bevarande gemenskapen har ett särskilt ansvar med hänsyn till den andel av deras naturliga utbredningsområde som ligger inom det territorium som anges i artikel 2. Dessa prioriterade livsmiljötyper är markerade med en asterisk (*) i bilaga 1.

e) en livsmiljös bevarandestatus: summan av de faktorer som påverkar en livsmiljö och dess typiska arter och som på lång sikt kan påverka dess naturliga utbredning, struktur och funktion samt de typiska arternas överlevnad på lång sikt inom det territorium som anges i artikel 2.

En livsmiljös bevarandestatus anses "gynnsam" när

– dess naturliga utbredningsområde och de ytor den täcker inom detta område är stabila eller ökande, och

– den särskilda struktur och de särskilda funktioner som är nödvändiga för att den skall kunna bibehållas på lång sikt finns, och sannolikt kommer att finnas under en överskådlig framtid, och

– bevarandestatusen hos dess typiska arter är gynnsam enligt definitionen i i.

f) habitat: en miljö som kännetecknas av särskilda abiotiska och biotiska faktorer, och där en art lever under något av stadierna i sin biologiska cykel.

g) arter av gemenskapsintresse: arter för vilka något av följande gäller inom det territorium som anges i artikel 2:

i) De är hotade; undantag görs dock för arter vilkas naturliga utbredningsområde är av marginell storlek i det territoriet och som inte är hotade eller sårbara inom den västra palearktiska regionen.

ii) De är sårbara, dvs. de anses sannolikt kunna övergå till kategorin av hotade arter i en nära framtid, om de faktorer som orsakar hotet fortsätter att verka.

iii) De är sällsynta, dvs. de förekommer i små populationer som inte för närvarande är hotade eller sårbara men som riskerar att bli det. Dessa arter finns inom begränsade geografiska områden eller är glest spridda över en större yta.

iv) De är endemiska och kräver särskild uppmärksamhet på grund av den speciella karaktären hos sin livsmiljö eller de möjliga följder som exploatering av dem kan ha för deras livsmiljö eller för deras bevarandestatus.

Dessa arter finns förtecknade eller kan komma att förtecknas i bilaga 2 och/eller bilaga 4 eller 5.

h) prioriterade arter: de arter som avses i g) i och för vilkas bevarande gemenskapen har ett särskilt ansvar med hänsyn till den andel av deras naturliga utbredningsområde som ligger inom det territorium som anges i artikel 2. Dessa prioriterade arter är markerade med en asterisk (*) i bilaga 2.

i) en arts bevarandestatus: summan av de faktorer som påverkar den berörda arten och som på lång sikt kan påverka den naturliga utbredningen och mängden hos dess populationer inom det territorium som anges i artikel 2.

Bevarandestatusen anses "gynnsam" när - uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö, och

– artens naturliga utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och

– det finns, och sannolikt kommer att fortsätta att finnas, en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer skall bibehållas på lång sikt.

j) område: ett geografiskt bestämt område vars utbredning är tydligt avgränsad.

k) område av gemenskapsintresse: ett område som, i den biogeografiska region eller de biogeografiska regioner det tillhör, väsentligt bidrar till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos någon av livsmiljöerna i bilaga 1 eller någon av arterna i bilaga 2, och som också kan bidra väsentligt till att det i artikel 3 nämnda nätet Natura 2000 blir sammanhängande, och som väsentligt bidrar till bibehållandet av den biologiska mångfalden inom den biogeografiska region eller de biogeografiska regioner som avses.

Vad gäller djurarter som är spridda över stora ytor skall områdena av gemenskapsintresse motsvara de platser inom dessa arters naturliga utbredningsområde som innehåller de fysiska eller biologiska faktorer som är avgörande för arternas liv och fortplantning.

l) särskilt bevarandeområde: ett område av gemenskapsintresse som medlemsstaterna har utsett genom lagar och andra författningar eller genom avtal, och där nödvändiga åtgärder genomförs för att bibehålla

eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöerna eller populationerna av de arter för vilka området utsetts.

m) exemplar: varje djur eller planta, i levande eller dött tillstånd, av de arter som finns förtecknade i bilagorna 4 och 5, varje del eller derivat av dessa samt alla andra varor som att döma av ett åtföljande dokument, förpackningen, ett märke eller en etikett eller av någon annan omständighet verkar vara delar eller derivat av djur eller plantor av dessa arter.

n) kommittén: den kommitté som inrättas i enlighet med artikel 20.

Artikel 2

1. Syftet med detta direktiv är att bidra till att säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter i medlemsstaternas europeiska territorium som omfattas av fördraget.

2. Åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv skall syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus hos livsmiljöer samt arter av vilda djur och växter av gemenskapsintresse.

3. Åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv skall ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag.

Bevarande av livsmiljöer och habitat

Artikel 3

1. Ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nät av särskilda bevarandeområden skall inrättas under beteckningen Natura 2000. Detta nät, som skall bestå av områden med de livsmiljötyper som finns förtecknade i bilaga 1 och habitat för de arter som finns förtecknade i bilaga 2, skall göra det möjligt att bibehålla eller i förekommande fall återställa en gynnsam bevarandestatus hos de berörda livsmiljötyperna och arterna i deras naturliga utbredningsområde.

Nätet Natura 2000 skall även omfatta de särskilda skyddsområden som medlemsstaterna har utsett i enlighet med direktiv 79/409/EEG.

2. Varje medlemsstat skall bidra till bildandet av Natura 2000 i en utsträckning som står i proportion till omfattningen på dess territorium av de livsmiljötyper och habitat för de arter som anges i punkt 1. Varje medlemsstat skall därför, i enlighet med artikel 4 och med beaktande av de mål som anges i punkt 1, utse områden till särskilda bevarandeområden.

3. I fall då de anser det nödvändigt skall medlemsstaterna sträva efter att göra Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande genom att bibehålla och i förekommande fall utveckla de element i naturen som anges i artikel 10 och som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter.

1. På grundval av de kriterier som anges i bilaga 3 (etapp 1) och relevant vetenskaplig information skall varje medlemsstat föreslå en lista över områden och ange vilka livsmiljötyper i bilaga 1 och vilka på dess territorium inhemska arter i bilaga 2 som finns inom dessa områden. Vad gäller djurarter som har stor utbredning skall områdena på listan motsvara de platser inom dessa arters naturliga utbredningsområde som innehåller de fysiska eller biologiska faktorer som är avgörande för arternas liv och fortplantning. Vad gäller arter som lever i vatten och som har stor utbredning, skall sådana områden föreslås endast om de är klart avgränsade och innehåller de fysiska eller biologiska faktorer som är avgörande för arternas liv och fortplantning. Medlemsstaterna skall då detta är lämpligt föreslå att listan anpassas mot bakgrund av resultaten av den övervakning som avses i artikel 11.

Listan skall tillsammans med upplysningar om varje område överlämnas till kommissionen inom tre år efter anmälan av detta direktiv. Upplysningarna skall omfatta en karta över området, dess namn, läge och avgränsning samt de uppgifter som framkommit genom tillämpning av de kriterier som anges i bilaga 3 (etapp 1), och de skall lämnas på ett formulär som utarbetats av kommissionen i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 21.

2. På grundval av de kriterier som anges i bilaga 3 (etapp 2) skall kommissionen, i samförstånd med varje medlemsstat, för var och en av de fem biogeografiska regioner som anges i artikel 1 c iii och för hela det område som avses i artikel 2.1 med utgångspunkt i medlemsstaternas listor upprätta ett utkast till en lista över områden av gemenskapsintresse där det finns en eller flera prioriterade livsmiljötyper eller prioriterade arter.

Medlemsstater i vilka de områden där det finns en eller flera prioriterade livsmiljötyper och prioriterade arter utgör mer än 5 % av det nationella territoriet kan, i samförstånd med kommissionen, begära att kriterierna i bilaga 3 (etapp 2) används mer flexibelt vid valet av alla områden av gemenskapsintresse på sitt territorium.

Listan över de områden som valts ut som områden av gemenskapsintresse och som anger på vilka av dessa det finns en eller flera prioriterade livsmiljötyper eller prioriterade arter, skall antas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 21.

3. Den lista som avses i punkt 2 skall upprättas inom sex år efter anmälan av detta direktiv.

4. När ett område av gemenskapsintresse har valts ut i enlighet med förfarandet i punkt 2 skall den berörda medlemsstaten så snart som möjligt och senast inom sex år utse området till särskilt bevarandeområde, varvid prioriteringar skall fastställas mot bakgrund av den betydelse området har för att möjliggöra att en gynnsam bevarandestatus hos en livsmiljötyp i bilaga 1 eller en art i bilaga 2 bibehålls eller återställs, och för att Natura 2000 skall bli sammanhängande, och mot bakgrund av den risk för försämring eller förstörelse som området är utsatt för.

5. Så snart ett område har förts upp på den lista som avses i punkt 2 tredje stycket skall det omfattas av bestämmelserna i artikel 6.2–4.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 1

Artikel 5

1. I undantagsfall, om kommissionen konstaterar att ett område där det finns en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art saknas på en nationell lista enligt artikel 4.1, och kommissionen på grundval av relevant och tillförlitlig vetenskaplig information anser detta område varaoundgängligt för bibehållandet av den prioriterade livsmiljötypen eller för den prioriterade artens överlevnad, skall ett bilateralt samrådsförfarande inledas mellan den berörda medlemsstaten och kommissionen, i syfte att jämföra de vetenskapliga data som parterna har använt.

2. Om oenighet fortfarande råder efter utgången av en samrådsperiod på högst sex månader, skall kommissionen till rådet överlämna ett förslag angående valet av området i fråga till område av gemenskapsintresse.

3. Rådet skall fatta ett enhälligt beslut inom tre månader från det att förslaget har mottagits.

4. Under samrådsperioden och i avvaktan på rådets beslut skall det berörda området omfattas av bestämmelserna i artikel 6.2.

Artikel 6

1. För de särskilda bevarandeområdena skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för bevarande, vilket om så krävs innefattar utarbetande av lämpliga skötsel- och förvaltningsplaner särskilt för områdena eller integrerade i andra utvecklingsplaner, samt lämpliga lagar och andra författningar eller avtal, som motsvarar de ekologiska behoven hos de livsmiljötyper i bilaga 1 och de arter i bilaga 2 som finns i områdena.

2. Medlemsstaterna skall i de särskilda bevarandeområdena vidta lämpliga åtgärder för att förhindra försämring av livsmiljöerna och habitaterna för arterna samt störningar av de arter för vilka områdena har utsetts, om sådana störningar kan ha betydande konsekvenser för målen med detta direktiv.

3. Alla planer eller projekt som inte direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av ett område, men som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka området på ett betydande sätt, skall på lämpligt sätt bedömas med avseende på konsekvenserna för målsättningen vad gäller bevarandet av området. Med ledning av slutsatserna från bedömningen av konsekvenserna för området och om inte annat följer av punkt 4, skall de behöriga nationella myndigheterna godkänna planen eller projektet först efter att ha försäkrat sig om att det berörda området inte kommer att ta skada och, om detta är lämpligt, efter att ha hört allmänhetens åsikt.

4. Om en plan eller ett projekt, på grund av att alternativa lösningar saknas, trots en negativ bedömning av konsekvenserna för området måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär, skall medlemsstaten vidta alla nödvändiga kompensationsåtgärder för att säkerställa att Natura 2000 totalt sett förblir sammanhängande. Medlemsstaten skall underrätta kommissionen om de kompensationsåtgärder som vidtagits.

Om det berörda området innehåller en prioriterad livsmiljötyp eller en prioriterad art, är de enda faktorer som får beaktas sådana som berör människors hälsa eller den allmänna säkerheten, betydelsefulla konsekvenser för miljön eller, efter ett yttrande från kommissionen, andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse.

Artikel 7

Förpliktelser som uppstår till följd av artikel 6.2-4 i detta direktiv skall ersätta alla förpliktelser som uppstår till följd av artikel 4.4 första meningen i direktiv 79/409/EEG vad gäller områden som klassificerats i enlighet med artikel 4.1 eller som på samma sätt erkänts i enlighet med artikel 4.2 i det direktivet, från och med dagen för genomförandet av det här direktivet eller den dag då en medlemsstat i enlighet med direktiv 79/409/EEG har klassificerat eller erkänt ett område, om den dagen infaller senare.

Artikel 8

1. Samtidigt som de föreslår områden som de finner lämpliga som särskilda bevarandehav, och som hyser prioriterade livsmiljötyper eller prioriterade arter, skall medlemsstaterna vid behov till kommissionen sända sina beräkningar avseende den medfinansiering från gemenskapen som de anser nödvändig för att de skall kunna uppfylla sina förpliktelser enligt artikel 6.1.

2. I samförstånd med var och en av de berörda medlemsstaterna skall kommissionen, för de områden av gemenskapsintresse för vilka ansökan om medfinansiering gjorts, fastställa vilka åtgärder som är helt nödvändiga för att det skall vara möjligt att bibehålla eller återupprätta en gynnsam bevarandestatus hos de prioriterade livsmiljötyperna och de prioriterade arterna på de berörda områdena, samt de totala kostnaderna för dessa åtgärder.

3. Kommissionen skall i samförstånd med de berörda medlemsstaterna göra en bedömning av den finansiering, inbegripet medfinansiering, som är nödvändig för genomförandet av de åtgärder som avses i punkt 2, varvid hänsyn skall tas till bl.a. koncentrationen på medlemsstatens territorium av prioriterade livsmiljötyper eller prioriterade arter och den relativa börda som de nödvändiga åtgärderna innebär.

4. Med utgångspunkt i den bedömning som avses i punkterna 2 och 3 skall kommissionen, med beaktande av de finansiella medel som är dis-

ponibla enligt relevanta gemenskapshandlingar och i överensstämmelse med förfarandet i artikel 21, anta en prioriterad plan för de åtgärder som rör medfinansiering och som skall vidtas när området har utsetts i enlighet med artikel 4.4.

5. De åtgärder som inte har tagits med i åtgärdsplanen på grund av att medlen är otillräckliga, samt de som finns med i ovannämnda åtgärdsplan men som inte har fått nödvändig medfinansiering eller bara delvis medfinansieras, skall, i samband med den översyn av planen som skall göras vartannat år, tas upp till förnyad prövning i enlighet med förfarandet i artikel 21 och kan under tiden uppskjutas av medlemsstaterna i avvaktan på översynen. Vid översynen skall om detta är nödvändigt hänsyn tas till den nya situationen för det berörda området.

6. I områden där åtgärder som är beroende av medfinansiering skjuts upp, skall medlemsstaterna undvika att vidta nya åtgärder som sannolikt skulle leda till en försämring för dessa områden.

Artikel 9

Kommissionen skall, i enlighet med förfarandet i artikel 21, med jämna mellanrum se över hur Natura 2000 bidrar till förverkligandet av målen i artiklarna 2 och 3. I detta sammanhang kan ett områdes status som särskilt skyddsområde upphävas, om övervakningen enligt artikel 11 visar att den naturliga utvecklingen gör detta berättigat.

Artikel 10

I syfte att göra nätet Natura 2000 mer ekologiskt sammanhängande skall medlemsstaterna inom politiken för markanvändning och utveckling, i den mån de anser det nödvändigt, sträva efter att främja skötseln och förvaltningen av de element i naturen som är av avgörande betydelse för vilda djur och växter.

Dessa element är sådana som, till följd av sin lineära eller kontinuerliga struktur (t.ex. floder med sina bankar eller de traditionella systemen för markering av markgränser) eller sin förbindelsefunktion (t.ex. dammar eller små skogar), är väsentliga för vilda arters flyttning, spridning och genetiska utbyte.

Artikel 11

Medlemsstaterna skall övervaka bevarandestatusen hos de livsmiljöer och de arter som avses i artikel 2 och särskilt ta hänsyn till prioriterade livsmiljötyper och prioriterade arter.

Artikel 12

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud mot

a) att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs,

b) att avsiktligt störa dessa arter, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder,

c) att avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen,

d) att skada eller förstöra parningsplatser eller rastplatser.

2. För dessa arter skall medlemsstaterna förbjuda förvaring, transport och försäljning eller byte samt utbudande till försäljning eller byte av exemplar som insamlats i naturen, med undantag av sådana som samlats på lagligt sätt före genomförandet av detta direktiv.

3. Det förbud som avses i punkt 1 a och b samt punkt 2 skall gälla alla levnadsstadier hos de djur som omfattas av denna artikel.

4. Medlemsstaterna skall införa ett system för övervakning av oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a. Mot bakgrund av den insamlade informationen skall medlemsstaterna vidta de ytterligare forsknings- eller bevarandeåtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att oavsiktlig fångst eller oavsiktligt dödande inte får betydande negativa följder för de berörda arterna.

Artikel 13

1. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem för de växtarter som finns förtecknade i bilaga 4 b, med förbud mot

a) att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra dessa växter i deras naturliga utbredningsområde i naturen,

b) att förvara, transportera och sälja eller byta exemplar av dessa arter som insamlats i naturen samt att utbjuda dem för försäljning eller byte, med undantag av sådana som samlats på lagligt sätt före genomförandet av detta direktiv.

2. De förbud som avses i punkt 1 a och b skall gälla alla stadier i den biologiska cykeln hos de växter som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

1. Om medlemsstaterna mot bakgrund av den övervakning som avses i artikel 11 anser det nödvändigt, skall de vidta åtgärder för att säkerställa att insamling i naturen av exemplar av de arter av vilda djur och växter som finns förtecknade i bilaga 5 och exploatering av dessa är förenligt med bibehållandet av en gynnsam bevarandestatus för dem.

2. Om sådana åtgärder anses nödvändiga skall de innefatta fortsatt övervakning enligt artikel 11. De kan dessutom bl.a. innefatta

- reglering av tillträdet till vissa områden,
- tillfälligt eller lokalt förbud mot insamling av exemplar i naturen och exploatering av vissa populationer,
- reglering av perioder eller metoder för insamling av exemplar,
- tillämpning, vid insamling av exemplar, av jakt- och fiskeregler som tar hänsyn till bevarandet av sådana populationer,
- införande av ett system med tillstånd för insamling av exemplar, eller införande av kvoter, - reglering av köp, försäljning, utbudande för försäljning och förvaring eller transport i syfte att sälja exemplar,
- uppfödning i fångenskap av djurarter och artificiell förökning av växtarter under strikt kontrollerade förhållanden, i syfte att minska insamlingen av exemplar i naturen,
- bedömning av effekterna av de vidtagna åtgärderna.

Artikel 15

Vid fångst eller dödande av vilda djur av de arter som finns förtecknade i bilaga 5 a och i fall där undantag i enlighet med artikel 16 görs i fråga om insamling, fångst eller dödande av arter som finns förtecknade i bilaga 4 a, skall medlemsstaterna förbjuda användning av alla icke-selektiva metoder som lokalt kan medföra att populationer av en art försvinner eller utsätts för en allvarlig störning, särskilt

- a) användning av de metoder för fångst och dödande som finns förtecknade i bilaga 6 a,
- b) varje form av fångst eller dödande från de transportmedel som anges i bilaga 6 b.

Artikel 16

1. Förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde, får medlemsstaterna göra undantag från bestämmelserna i artiklarna 12-14 samt 15 a och b av följande anledningar:

- a) För att skydda vilda djur och växter och bevara livsmiljöer.
- b) För att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.
- c) Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön.
- d) För forsknings- och utbildningsändamål, för återinplantering och återinförsel av dessa arter och för den uppfödning som krävs för detta, inbegripet artificiell förökning av växter.
- e) För att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av

de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 1

2. Medlemsstaterna skall vartannat år till kommissionen sända en rapport med den utformning som fastställs av kommittén om de undantag som gjorts i enlighet med punkt 1. Kommissionen skall yttra sig över undantagen inom 12 månader efter mottagandet av rapporten och underätta kommittén.

3. Rapporterna skall innehålla upplysningar om följande:

a) De arter som berörs av undantagen och orsaken till dessa, inbegripet riskens natur, i förekommande fall med angivande av de alternativ som förkastats och de vetenskapliga data som använts.

b) Vilka medel, arrangemang eller metoder som tillåts vid fångst eller dödande av djur och anledningen till att de används.

c) När och var undantagen tillåts.

d) Den myndighet som har befogenhet att förklara och kontrollera att de föreskrivna villkoren är uppfyllda och att besluta om vilka medel, arrangemang och metoder som får användas, inom vilka gränser och av vilka inrättningar samt vilka personer som ansvarar för genomförandet.

e) De åtgärder för övervakning som vidtagits och de resultat som uppnåtts.

Information

Artikel 17

1. Vart sjätte år efter utgången av den period som fastställs i artikel 23 skall medlemsstaterna utarbeta en rapport om genomförandet av de åtgärder som vidtagits till följd av detta direktiv. Denna rapport skall bl.a. innehålla information om de bevarandeåtgärder som avses i artikel 6.1 samt en bedömning av dessa åtgärders effekt på bevarandestatusen hos livsmiljötyperna i bilaga 1 och arterna i bilaga 2 och de viktigaste resultaten av den övervakning som avses i artikel 11. Rapporten, som skall ha den utformning som fastställs av kommittén, skall sändas till kommissionen och ställas till allmänhetens förfogande.

2. Kommissionen skall utarbeta en sammanfattande rapport på grundval av de rapporter som avses i punkt 1. Denna rapport skall innehålla en lämplig bedömning av de framsteg som gjorts och särskilt av hur Natura 2000 bidragit till förverkligandet av målen i artikel 3. Ett utkast till den del av rapporten som omfattar den information som en medlemsstat lämnat skall sändas till medlemsstaten i fråga för kontroll. Den slutliga versionen av rapporten skall, efter att ha delgivits kommittén, offentliggöras av kommissionen senast två år efter mottagandet av de rapporter som avses i punkt 1 och vidarebefordras till medlemsstaterna, Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén.

3. Medlemsstaterna får markera de områden som utsetts i enlighet med detta direktiv med särskilda gemenskapsskyltar som kommittén har utformat för det ändamålet.

Artikel 18

1. Medlemsstaterna och kommissionen skall främja den forskning och det vetenskapliga arbete som är nödvändigt med hänsyn till målen i artikel 2 och den förpliktelse som avses i artikel 11. De skall utbyta information för att få till stånd en väl fungerande samordning av den forskning som utförs i medlemsstaterna och på gemenskapsnivå.

2. Särskild uppmärksamhet skall riktas på det vetenskapliga arbete som är nödvändigt för att genomföra artiklarna 4 och 10, och det gräns överskridande samarbetet mellan medlemsstaterna ifråga om forskning skall främjas.

Förfarande för ändring av bilagorna*Artikel 19*

Beslut om sådana ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilagorna 1-3, 5 och 6 till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen skall med kvalificerad majoritet fattas av rådet på förslag från kommissionen.

Beslut om sådana ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilaga 4 till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen skall fattas enhälligt av rådet på förslag från kommissionen.

Kommitté*Artikel 20*

Kommissionen skall biträdas av en kommitté som skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.

Artikel 21

1. Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Kommittén skall fatta sitt beslut med den majoritet som enligt artikel 148.2 i fördraget skall tillämpas vid beslut som rådet skall fatta på förslag av kommissionen, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt ovan nämnda artikel. Ordföranden får inte rösta.

2. Kommissionen skall själv anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande.

Om förslaget inte är förenligt med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

Om rådet inte har fattat något beslut inom tre månader från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 22

Vid genomförandet av bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna vidta följande åtgärder:

a) Undersöka om det är önskvärt att återinföra arter i bilaga 4 som är inhemska på deras territorium i fall då detta skulle kunna bidra till bevarandet av dessa arter, förutsatt att det vid en undersökning, som också beaktar erfarenheter som gjorts i andra medlemsstater eller någon annanstans, har fastställts att ett sådant återinförande på ett effektivt sätt skulle bidra till att återställa en gynnsam bevarandestatus hos dessa arter samt att återinförandet skall äga rum först efter samråd med den berörda allmänheten.

b) Säkerställa att avsiktligt införande i naturen av arter som inte är inhemska på deras territorium regleras på så sätt att varken livsmiljöerna i sitt naturliga utbredningsområde eller inhemska vilda djur och växter tar skada och, om de anser det nödvändigt, förbjuda detta införande. Resultaten från den bedömning som görs skall upplysningsvis delges kommittén.

c) Främja utbildning och allmän information om behovet av att skydda arter av vilda djur och växter och att bevara deras habitat samt olika livsmiljöer.

Slutbestämmelser*Artikel 23*

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

3. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 24

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 21 maj 1992.

På rådets vägnar
Arlindo MARQUES CUNHA
Ordförande

RÅDETS DIREKTIV av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (79/409/EEG)³³**EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV**

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 235 i detta,
med beaktande av kommissionens förslag³⁴,
med beaktande av Europaparlamentets yttrande³⁵,
med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande³⁶, och
med beaktande av följande:

I rådets förklaring av den 22 november 1973 om Europeiska gemenskapernas åtgärdsprogram för miljön³⁷ krävs att särskilda åtgärder för skydd av fåglar vidtas. Förklaringen har kompletterats med en resolution från Europeiska gemenskapernas råd och företrädarna för medlemsstaternas regeringar, församlade i rådet, av den 17 maj 1977 om fullföljandet och genomförandet av Europeiska gemenskapernas politik och åtgärdsprogram på miljöområdet³⁸.

Ett stort antal arter av vilda fåglar som förekommer naturligt inom medlemsstaternas europeiska territorium minskar i antal, i vissa fall mycket snabbt. Denna minskning utgör ett allvarligt hot mot bevarandet av den naturliga miljön, särskilt eftersom den medför att den biologiska jämvikten hotas.

De arter av vilda fåglar som förekommer naturligt inom medlemsstaternas europeiska territorium är till största delen flyttfågelarter. Sådana arter utgör ett för medlemsstaterna gemensamt arv. Ett effektivt skydd av fåglar är ett typiskt gränsöverskridande miljöproblem som medlemsstaterna har ett gemensamt ansvar för.

Livsvillkoren för fåglar på Grönland skiljer sig i grunden från livsvillkoren för fåglar i andra regioner inom medlemsstaternas europeiska territorium på grund av där rådande allmänna förhållanden särskilt vad avser klimatet, den låga befolkningstätheten och öns exceptionella storlek och geografiska läge.

Detta direktiv bör därför inte gälla för Grönland.

För att det inom ramen för den inre marknadens funktion skall vara möjligt att uppnå gemenskapens mål vad beträffar en förbättring av levnadsvillkoren, en harmonisk utveckling av ekonomisk verksamhet inom gemenskapen och en fortsatt och balanserad expansion, är det nödvändigt att bevara de fågelarter som förekommer naturligt inom medlemsstaternas europeiska territorium, men fördraget ger inte de befogenheter som är nödvändiga för detta.

³³ Direktivets bilagor har utelämnats.

³⁴ EGT nr C 24, 1.2.1977, s. 3 och EGT nr C 201, 23.8.1977, s. 2.

³⁵ EGT nr C 163, 11.7.1977, s. 28.

³⁶ EGT nr C 152, 29.6.1977, s. 3.

³⁷ EGT nr C 112, 20.12.1973, s. 40.

³⁸ EGT nr C 139, 13.6.1977, s. 1.

De åtgärder som skall vidtas måste avse de olika faktorer som på grund av mänsklig verksamhet kan påverka antalet fåglar, särskilt förstörelse och förorening av fåglarnas livsmiljö (habitat) samt människans fångst och dödande av fåglar och den handel som uppstår till följd av detta. Omfattningen av sådana åtgärder bör inom ramen för bevarandepolitiken anpassas till de särskilda förhållanden som gäller för de olika arterna.

Bevarandeåtgärder skall inriktas på långsiktigt skydd och förvaltning av de naturresurser som utgör en integrerad del av de europeiska folkens arv. Därigenom blir det möjligt att kontrollera naturresurserna och reglera utnyttjandet av dem med utgångspunkt från de åtgärder som är nödvändiga att vidta för att upprätthålla och återupprätta den naturliga jämvikten mellan arter så långt detta rimligen är möjligt.

För att bevara samtliga fågelarter är det helt nödvändigt att skydda, upprätthålla och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för fåglar. Vissa fågelarter bör skyddas genom att särskilda åtgärder avseende deras livsmiljöer vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer. Sådana åtgärder måste också ta hänsyn till flyttande fåglar och samordnas i syfte att åstadkomma en sammanhängande helhet.

För att förhindra att kommersiella intressen påverkar exploateringsnivån på ett sätt som kan vara skadligt är det nödvändigt att införa ett generellt förbud mot saluförande och att begränsa alla undantag från förbudet till att endast gälla sådana arter vars biologiska status medger detta, med hänsyn tagen till de särskilda förhållanden som råder i de olika regionerna.

På grund av deras höga populationsnivå, geografiska spridning och reproduktionstakt inom gemenskapen som helhet får vissa arter jagas; detta utgör en acceptabel exploatering. Där vissa begränsningar införs och respekteras måste sådan jakt vara förenlig med att populationerna av dessa arter bibehålls på en tillfredsställande nivå.

De olika medel, arrangemang och metoder som används för storskalig eller icke-selektiv fångst eller storskalig eller icke-selektivt dödande samt jakt från vissa transportmedel måste förbjudas på grund av det stora ingrepp som sådan användning eller jakt medför eller kan medföra i bestånden av de fågelarter som berörs.

På grund av den betydelse som vissa speciella situationer kan ha bör det finnas möjlighet att göra undantag på vissa villkor och under kommissionens övervakning.

Bevarandet av fåglar och särskilt flyttfåglar innebär fortfarande problem som kräver vetenskaplig forskning. Sådan forskning kommer också att göra det möjligt att bedöma effektiviteten hos de åtgärder som vidtagits.

I samråd med kommissionen bör uppmärksamhet ägnas åt att se till att införandet av fågelarter som inte förekommer naturligt inom medlemsstaternas europeiska territorium inte skadar den lokala floran och faunan.

Kommissionen kommer vart tredje år att utarbeta och till medlemsstaterna överlämna en sammanfattande rapport baserad på uppgifter från medlemsstaterna om tillämpningen av nationella bestämmelser som införts till följd av detta direktiv.

Det är nödvändigt att snabbt anpassa vissa bilagor till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen. För att underlätta införandet av de åtgärder

som krävs för detta skall ett förfarande fastställas för ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och kommissionen i en Kommitté för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 2

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Detta direktiv behandlar bevarandet av samtliga fågelarter som naturligt förekommer inom medlemsstaternas europeiska territorium på vilket fördraget tillämpas. Det omfattar skydd, skötsel, förvaltning och kontroll av dessa arter och fastställer regler för exploatering av dem.
2. Det skall gälla för fåglar samt för deras ägg, bon och livsmiljöer.
3. Detta direktiv skall inte gälla för Grönland.

Artikel 2

Medlemsstaterna skall, med beaktande även av ekonomiska krav och rekreationsbehov, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bibehålla populationen av de arter som avses i artikel 1 på en nivå som svarar särskilt mot ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen av dessa arter till denna nivå.

Artikel 3

1. Mot bakgrund av kravet i artikel 2 skall medlemsstaterna vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skydda, bevara och återställa tillräckligt varierande och stora livsmiljöer för samtliga de fågelarter som avses i artikel 1.
2. Skyddet, bevarandet och återställandet av biotoper och livsmiljöer skall i första hand innefatta följande åtgärder:
 - a) Att avsätta skyddade områden.
 - b) Att i enlighet med livsmiljöernas ekologiska behov vidta underhålls- och skötselåtgärder inom och utanför de skyddade områdena.
 - c) Att återställa förstörda biotoper.
 - d) Att skapa nya biotoper.

Artikel 4

1. För de arter som anges i bilaga 1 skall särskilda åtgärder för bevarande av deras livsmiljö vidtas för att säkerställa deras överlevnad och fortplantning inom det område där de förekommer.

I samband med detta skall hänsyn tas till

 - a) utrotningshotade arter,
 - b) arter som är känsliga för vissa förändringar i livsmiljön,
 - c) arter som anses som sällsynta på grund av att populationerna är små eller den lokala utbredningen begränsad,

d) andra arter som kräver speciell uppmärksamhet på grund av den särskilda karaktären hos deras livsmiljö.

Vid utvärdering skall hänsyn tas till tendenser och variationer i populationsnivåerna.

Medlemsstaterna skall som särskilda skyddsområden i första hand klassificera sådana områden som vad gäller antal och storlek är mest lämpade för bevarandet av dessa arter, med hänsyn till arternas behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.

2. Med hänsyn till deras behov av skydd inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv, skall medlemsstaterna vidta liknande åtgärder för regelbundet förekommande flyttfåglar som inte anges i bilaga 1 med avseende på deras häcknings-, ruggnings- och övervintringsområden samt rastplatser längs deras färdväg. Medlemsstaterna skall därvid lägga särskild vikt vid skyddet av våtmarker, i synnerhet våtmarker av internationell betydelse.

3. Medlemsstaterna skall sända all relevant information till kommissionen, så att den kan ta lämpliga initiativ för att uppnå den samordning som är nödvändig för att säkerställa att de områden som anges i punkterna 1 och 2 ovan bildar en sammanhängande helhet som uppfyller behovet av skydd för dessa arter inom det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.

4. Med avseende på de skyddsområden som avses i punkterna 1 och 2 ovan skall medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att undvika förorening och försämring av livsmiljöer samt störningar som påverkar fåglarna, i den mån denna påverkan inte saknar betydelse för att uppnå syftet med denna artikel. Medlemsstaterna skall även utanför dessa skyddsområden sträva efter att undvika förorening och försämring av livsmiljöer.

Artikel 5

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 7 och 9 skall medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att införa ett generellt system för skydd av samtliga de fågelarter som avses i artikel 1, där särskilt följande skall förbjudas

a) Att avsiktligt döda eller fånga sådana fåglar oavsett vilken metod som används.

b) Att avsiktligt förstöra eller skada deras bon och ägg eller bortföra deras bon.

c) Att samla in fågelägg i naturen och behålla dessa, även om de är tomma.

d) Att avsiktligt störa dessa fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfostringsperiod, i den mån dessa störningar inte saknar betydelse för att uppnå syftet med detta direktiv.

e) Att förvara fåglar av sådana arter som inte får jagas eller fångas.

1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 2 och 3 skall medlemsstaterna, för samtliga de fågelarter som avses i artikel 1, förbjuda försäljning, transport för försäljning, förvaring för försäljning och salubjudande av levande eller döda fåglar och av lätt igenkännbara delar eller derivat av sådana fåglar.

2. De verksamheter som anges i punkt 1 får inte förbjudas med avseende på de fågelarter som anges i bilaga 3 del 1, under förutsättning att fåglarna på ett lagligt sätt har dödats eller fångats eller på annat lagligt sätt förvärvats.

3. Medlemsstaterna får när det gäller de arter som anges i bilaga 3 del 2 inom sitt territorium tillåta de verksamheter som anges i punkt 1 och fastställa vissa begränsningar för dessa, under förutsättning att fåglarna på ett lagligt sätt har dödats eller fångats eller på annat lagligt sätt förvärvats.

Medlemsstater som önskar bevilja sådana tillstånd skall först samråda med kommissionen för att tillsammans med denna undersöka huruvida saluförande av exemplar av dessa arter skulle resultera i eller sannolikt skulle kunna resultera i att populationsnivåerna, den geografiska spridningen eller reproduktionen hos dessa arter hotas inom gemenskapen. Om denna undersökning skulle visa att det tänkta tillståndet för någon av de nämnda arterna enligt kommissionens uppfattning skulle resultera i ett sådant hot eller skulle kunna resultera i ett sådant hot, skall kommissionen till den berörda medlemsstaten lämna en motiverad rekommendation som anger att den motsätter sig saluförande av arterna i fråga. Om kommissionen anser att det inte finns någon sådan risk skall den meddela den berörda medlemsstaten detta.

Kommissionens rekommendation skall offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.

Medlemsstater som beviljar tillstånd enligt denna punkt skall regelbundet kontrollera att villkoren för beviljande av tillstånd uppfylls även fortsättningsvis.

4. Kommissionen skall göra undersökningar av den biologiska statusen hos de arter som anges i bilaga 3 del 3 och av de följder saluförande av arterna får för denna status.

Kommissionen skall senast fyra månader före utgången av den tidsfrist som anges i artikel 18.1 i detta direktiv presentera en rapport och sina förslag för den kommitté som anges i artikel 16, i syfte att besluta om ifall dessa arter skall föras in i förteckningen i bilaga 3 del 2.

I avvaktan på ett sådant beslut får medlemsstaterna utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 tillämpa befintliga nationella bestämmelser på dessa arter.

Artikel 7

1. De arter som anges i bilaga 2 får med hänsyn tagen till deras populationsnivå, geografiska spridning och reproduktion inom gemenskapen

jagas i enlighet med nationell lagstiftning. Medlemsstaterna skall säkerställa att jakten på dessa arter inte äventyrar ansträngningarna att bevara arterna i deras utbredningsområde.

2. De arter som anges i bilaga 2 del 1 får jagas i det geografiska havs- och landområde som omfattas av detta direktiv.

3. De arter som anges i bilaga 2 del 2 får endast jagas i de medlemsstater beträffande vilka detta markerats i den bilagan.

4. Medlemsstaterna skall säkerställa att jakt, även falkenering om sådan bedrivs, som äger rum i enlighet med gällande nationella bestämmelser, överensstämmer med principerna om ett förnuftigt utnyttjande och en ekologiskt balanserad kontroll av de berörda fågelarterna och är förenlig med de åtgärder som vidtas enligt artikel 2 med avseende på populationen av dessa arter, särskilt flyttfåglar. De skall särskilt se till att de arter på vilka jaktlagstiftning tillämpas inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier. Beträffande flyttfåglar skall medlemsstaterna särskilt se till att de arter som berörs av jaktbestämmelser inte jagas under häckningen eller under återvändandet till häckningsplatserna. Medlemsstaterna skall till kommissionen lämna all relevant information om den praktiska tillämpningen av sina gällande jaktbestämmelser.

Artikel 8

1. Vid jakt, fångst och dödande av fåglar enligt detta direktiv skall medlemsstaterna förbjuda användningen av alla medel, arrangemang eller metoder som används för storskalig eller icke-selektiv fångst eller dödande av fåglar eller som kan orsaka lokal utrotning av en art, särskilt användningen av de som anges i bilaga 4 a.

2. Vidare skall medlemsstaterna förbjuda all jakt från de transportmedel som anges i bilaga 4 b under de förhållanden som anges i den bilagan.

Artikel 9

1. Medlemsstaterna får, om det inte finns någon annan lämplig lösning, medge undantag från bestämmelserna i artiklarna 5, 6, 7 och 8 av följande anledningar:

a)

- hänsyn till människors hälsa och säkerhet.
- hänsyn till flygsäkerheten.
- för att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske och vatten.
- för att skydda flora och fauna.

b) För forsknings- och utbildningsändamål, för återinplantering och återinförsel och för den uppfödning som krävs för detta.

c) För att under strängt kontrollerade förhållanden och på selektiv grund tillåta fångst, hållande i fångenskap eller annan förnuftig användning av vissa fåglar i litet antal.

2. I undantagen skall anges

- vilka arter som berörs av undantagen,
- vilka medel, arrangemang eller metoder som tillåts vid fångst eller dödande,
- villkoren vad gäller risker samt för vilka tider och områden dessa undantag får tillåtas,
- den myndighet som har befogenhet att förklara att de föreskrivna villkoren är uppfyllda och att besluta om vilka medel, arrangemang och metoder som får användas, inom vilka gränser och av vem,
- den kontroll som kommer att ske.

3. Varje år skall medlemsstaterna till kommissionen lämna en rapport om genomförandet av denna artikel.

4. På grundval av den information som finns tillgänglig för kommissionen och särskilt den information som erhållits enligt punkt 3, skall kommissionen alltid säkerställa att följderna av dessa undantag inte är oförenliga med detta direktiv. Den skall vidta lämpliga åtgärder i detta syfte.

Artikel 10

1. Medlemsstaterna skall uppmuntra sådan forskning och sådant arbete som krävs som grund för skydd, skötsel och utnyttjande av populationerna av alla fågelarter som avses i artikel 1.

2. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt forskning och arbete inom de ämnesområden som anges i bilaga 5. Medlemsstaterna skall lämna all information som är nödvändig till kommissionen för att möjliggöra för den att vidta lämpliga åtgärder för samordning av den forskning och det arbete som åsyftas i denna artikel.

Artikel 11

Medlemsstaterna skall se till att införandet av fågelarter som inte förekommer naturligt i vilt tillstånd inom medlemsstaternas europeiska territorium inte skadar den lokala floran och faunan. I detta sammanhang skall de samråda med kommissionen.

Artikel 12

1. Medlemsstaterna skall vart tredje år, med början dagen för utgången av den tidsfrist som anges i artikel 18.1, lämna en rapport till kommissionen om genomförandet av nationella bestämmelser som antagits i enlighet med den artikeln.

2. Kommissionen skall vart tredje år utarbeta en sammansatt rapport baserad på de uppgifter som avses i punkt 1. Den del av utkastet till denna rapport som omfattar de uppgifter som tillhandahållits av en medlemsstat skall vidarebefordras till myndigheterna i den berörda medlemsstaten för granskning. Slutversionen av rapporten skall vidarebefordras till medlemsstaterna.

Artikel 13

Genomförandet av de åtgärder som vidtas i enlighet med detta direktiv får inte leda till en försämring av den nuvarande situationen beträffande bevarandet av de fågelarter som avses i artikel 1.

Artikel 14

Medlemsstaterna får införa strängare skyddsåtgärder än de som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 15

De ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilagorna 1 och 5 i detta direktiv till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen och de ändringar som avses i artikel 6.4 andra stycket skall antas i enlighet med det förfarande som fastställs i artikel 17.

Artikel 16

1. För de ändringar som avses i artikel 15 i detta direktiv inrättas härmed en Kommitté för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen (nedan kallad "kommittén"). Den skall bestå av företrädare för medlemsstaterna och ha en företrädare för kommissionen som ordförande.

2. Kommittén skall själv fastställa sin arbetsordning.

Artikel 17

1. När förfarandet i denna artikel skall tillämpas, skall ordföranden hänkskjuta ärendet till kommittén, antingen på eget initiativ eller på begäran av företrädaren för en medlemsstat.

2. Kommissionens företrädare skall förelägga kommittén ett förslag till åtgärder. Kommittén skall yttra sig över förslaget inom den tid som ordföranden bestämmer med hänsyn till hur brådskande frågan är. Den skall fatta sitt beslut med en majoritet på 41 röster, varvid medlemsstaternas röster skall vägas enligt fördragets artikel 148.2. Ordföranden får inte rösta.

3.

a) Kommissionen skall själv anta förslaget om det är förenligt med kommitténs yttrande.

b) Om förslaget inte är förenligt med kommitténs yttrande eller om inget yttrande avges, skall kommissionen utan dröjsmål föreslå rådet vilka åtgärder som skall vidtas. Rådet skall fatta sitt beslut med kvalificerad majoritet.

c) Om rådet inte har fattat något beslut inom tre månader från det att förslaget mottagits, skall kommissionen själv besluta att de föreslagna åtgärderna skall vidtas.

Artikel 18

1. Medlemsstaterna skall sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv inom två år efter dagen för anmälan. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 19

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Luxemburg den 2 april 1979.

På rådets vägnar

J. FRANÇOIS-PONCET

Ordförande

Sammanfattning av promemorian Genomförande av art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet

Prop. 2000/01:111
Bilaga 3

Uppdraget avser att undersöka vilka ändringar i den svenska lagtexten som behövs för att Sverige skall uppfylla sina förpliktelser enligt direktiv 79/409/EEG om bevarande av vilda fåglar och direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (fågeldirektivet resp. art- och habitatdirektivet). Den omedelbara anledningen är vissa anmärkningar från Europeiska gemenskapernas kommission angående genomförandet av direktiven i svensk rätt. De rör endast till mindre del det sakliga innehållet i den svenska lagstiftningen; väsentligen avser de den lagstiftningsteknik som använts i miljöbalken (MB) och andra aktuella författningar. Enligt kommissionen skulle de nuvarande reglerna inte ge tillräckliga garantier för att direktiven genomförs.

Förslaget i promemorian siktar till att snarast anpassa lagstiftningen efter direktiven med så små ingrepp som möjligt i det nuvarande regelsystemet, i avvaktan på resultatet av den pågående allmänna översynen av MB.

Till en början behandlas reglerna i MB om skydd för särskilda skydds- och bevarandeområden (7 kap. 28 och 29 §§). De avser att genomföra direktivens bestämmelser om skydd för arter och livsmiljöer på sådana områden. Någon särskild skyddsform föreskrivs dock inte för områdena, utan i stället har man vid lagstiftningen utgått från att bestämmelser i MB i övrigt och i annan lagstiftning skall användas för skyddet. Enligt kommissionen innebär inte dessa regler något tillfredsställande skydd mot planer och projekt som berör miljön på de aktuella områdena.

Också de nu föreslagna bestämmelserna om särskilda skydds- och bevarandeområden utgår från att områdena redan har skyddats genom andra regler. Man bör emellertid i lagen slå fast vilket minimiskydd som under alla förhållanden skall gälla. I enlighet med art- och habitatdirektivet föreslås nu ett principiellt förbud i 7 kap. 29 § mot verksamheter och åtgärder som kan befaras varaktigt skada områdets naturvärden eller medföra störningar av betydelse på området; sådana verksamheter och åtgärder skall bara tillåtas om de framstår som nödvändiga på grund av ett väsentligt allmänt intresse, och i så fall efter en prövning av regeringen. Detta skall gälla både beslut om tillstånd i särskilda fall och planbeslut om markanvändning, ifall följer av det angivna slaget kan befaras. I samband med beslutet måste förlorade miljövärden kompenseras genom förbättring av miljö på annat håll eller genom att annan jämförlig mark skyddas. Enligt en ny 7 kap. 29 a § skall dessutom tillsynsmyndigheten vidta lämpliga åtgärder för att förhindra skada på områdenas naturvärden och störningar av betydelse. I samma syfte har vissa tillägg föreslagits i 12 kap. 6 §, som bl.a. kräver samråd med myndigheten i sådana fall.

I fråga om tilltänkta skydds- och bevarandeområden innehåller MB en särskild regel i 7 kap. 27 § om skyddsvärda områden uppförda på en särskild förteckning; dessa skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet. Kommissionen har anmärkt att förtecknandet inte i och för sig medför något skydd för miljön på området i fråga. Av sådana skäl föreslås att i paragrafen tas in en regel som innebär att ett principiellt förbud att på-

verka miljön inträder redan när området förs in på förteckningen och att länsstyrelsen omedelbart därpå skall ta upp frågan om interimistiskt beslut beträffande området enligt 7 kap. 24 § MB – något som enligt en övergångsregel skall gälla även beträffande förtecknade områden som vid lagstiftningens ikraftträdande saknar skydd. – Också dessa blivande skydds- och bevarandeområden omfattas av den föreslagna regeln i 7 kap. 29 §.

En liknande reglering föreslås enligt promemorian så snart ett bilateralt samråd inleds rörande skydd för en prioriterad livsmiljö eller art; det aktuella området skall omedelbart uppföras på förteckningen och få ett skydd i enlighet härmed.

Bestämmelsen i 7 kap. 29 § MB skall bli tillämplig även när en domstol eller myndighet med stöd av andra lagar meddelar tillstånds- eller planbeslut av det angivna slaget. Detta föreslås för tydlighetens skull bli föreskrivet både i en ny bestämmelse i 1 kap. 2 § andra stycket MB och genom vissa tillägg i de aktuella lagarna. Bl.a. skall i plan- och bygglagen tas in regler om att 7 kap. 29 § MB skall tillämpas vid planeringen.

Beträffande förtecknade områden tar förslaget upp en ny regel i 31 kap. 4 §, som ger ägaren till ett förtecknat område möjlighet till ersättning när han drabbas av ett förbud att påverka områdets miljö.

I promemorian föreslås vidare – förutom några följdändringar i MB och förordningen (1998:1252) om områdeskydd enligt miljöbalken – vissa preciseringar av reglerna i artskyddsförordningen och i jaktlagstiftningen. Genom ändringar framträder deras överensstämmelse med de båda direktiven på ett tydligare sätt. Den sakliga skillnaden mot nuvarande reglering blir däremot inte stor.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 juli 2001.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken
dels att 1 kap. 2 §, 7 kap. 27–29 §§, 12 kap. 6 §, 16 kap. 5 och 9 §§, 26 kap. 1 §, 29 kap. 8 § samt 31 kap. 4 § skall ha följande lydelse,
dels att det i balken skall föras in en ny paragraf, 7 kap. 29 a § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Bestämmelserna i 3 och 4 kap. skall tillämpas endast vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillståndsprövning av sådan verksamhet som är tillståndspliktig enligt 9, 11 och 12 kap. och vid regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. samt enligt vad som är föreskrivet i luftfartslagen (1957:297), lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, väglagen (1971:948), lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, plan- och bygglagen (1987:10), minerallagen (1991:45), lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, lagen (1995:1649) om byggande av järnväg och ellagen (1997:857).

Bestämmelserna i 7 kap. 29 § tillämpas vid prövning av frågor om tillstånd, dispens eller planläggning enligt luftfartslagen (1957:297), lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, renäringslagen (1971:437), väglagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), anläggningslagen (1973:1149), lagen (1978:160) om vissa rörledningar, skogsvårdslagen (1979:429), lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn, lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter, plan- och bygglagen (1987:10), jaktlagen (1987:259), lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., minerallagen (1991:45), fiskelagen (1993:787), lagen

(1995:1649) om byggande av järnväg, ellagen (1997:857), lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och föreskrifter utfärdade med stöd i dessa lagar.

7 kap.

27 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall förlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd i enlighet med internationella åtaganden eller nationella mål om skydd av sådana områden. Av förteckningen skall det framgå vilket internationellt åtagande eller nationellt mål som har föranlett att området har tagits upp i förteckningen.

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet.

När ett område som skall skyddas på grund av ett internationellt åtagande har tagits upp i förteckningen skall länsstyrelsen i länet så snart som möjligt meddela beslut enligt 24 § beträffande området och utreda hur det slutgiltigt bör skyddas. Före länsstyrelsens beslut får inga åtgärder vidtas som påverkar områdets miljö utan sådant tillstånd som anges i 29 § andra stycket.

28 §

Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde om området enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar, senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG är särskilt betydelsefullt för skyddet av sådana fåglar.

Ett område som av Europeiska gemenskapernas kommission har utpekats som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, senast ändrat genom rådets direktiv 97/62/EG.

Ett särskilt skydds- eller bevarandeområde skall vara skyddat mot skadlig inverkan på miljön enligt regler i miljöbalken eller i andra författningar.

Regeringen får efter samråd med kommissionen upphäva en förklaring enligt första eller andra stycket, om områdets naturvärden inte längre motiverar en sådan förklaring.

29§

För ett område som förklarats som särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde får beslut om helt eller delvis upphävande av områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse.

Detta gäller inte beslut om dispens eller tillstånd, om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Beträffande särskilda skydds- och bevarandeområden och andra områden som anges i 27 § andra stycket får en verksamhet eller åtgärd, som ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder kan befaras varaktigt skada områdets naturvärden eller medföra störningar av betydelse på området, bedrivs eller vidtas endast om den framstår som nödvändig på grund av ett väsentligt allmänt intresse.

Ett beslut om tillstånd, godkännande eller dispens för en verksamhet eller åtgärd som avses i första stycket får endast meddelas med regeringens tillåtelse. Detsamma gäller ett planbeslut för markanvändning som kan befaras få sådana följder som anges där. Innehåller området en prioriterad typ av livsmiljö eller en prioriterad art, får vid regeringens bedömning endast beaktas människors hälsa, den allmänna säkerheten, skyddet för miljön och, efter yttrande av Europeiska kommissionen, andra förhållanden av synnerlig betydelse från allmän synpunkt.

Om ett beslut meddelas enligt andra stycket skall på sökandens bekostnad förlorade miljövärden kompenseras genom åtgärder på samma eller annat område eller, om detta inte är möjligt, genom att annan jämförlig mark skyddas.

29 a §

I fråga om särskilda skydds- och bevarandeområden och andra områden som anges i 27 § andra stycket skall tillsynsmyndigheten vidta lämpliga åtgärder för att förhindra skada på områdets naturvärden och störningar av betydelse.

12 kap.

6 §

Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt andra bestämmelser i denna balk komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel.

Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsskyldighet enligt andra bestämmelser i denna balk komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel. *Det samma gäller om en sådan verksamhet eller åtgärd annars kan påverka miljön i ett särskilt skydds- eller bevarandeområde eller ett annat område som anges i 7 kap. 27 § andra stycket.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det inom landet eller en del av landet alltid skall göras en anmälan för samråd i fråga om särskilda slag av verksamheter eller åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan skall innehålla.

Verksamhet eller åtgärd som skall anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat.

Den myndighet som avses i första stycket får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får

Den myndighet som avses i första stycket får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmil-

myndigheten förbjuda verksamheten. Bestämmelser om rätt till ersättning vid ett sådant föreläggande eller förbud finns i 31 kap.

jön, får myndigheten förbjuda verksamheten. *Ett sådant föreläggande eller förbud skall alltid meddelas om en verksamhet eller åtgärd kan varaktigt skada naturvärdena på ett särskilt skydds- eller bevarandeområde eller ett annat område som anges i 7 kap. 27 § andra stycket eller medföra störningar av betydelse på området.* Bestämmelser om rätt till ersättning vid ett sådant föreläggande eller förbud finns i 31 kap.

16 kap.

5 §

Tillstånd, godkännande eller dispens får inte meddelas för en ny verksamhet som medverkar till att en miljökvalitetsnorm överträds. Verksamheten får dock tillåtas, om verksamhetsutövaren vidtar sådana åtgärder att olägenheterna från annan verksamhet upphör eller minskar så att möjligheterna att uppfylla miljökvalitetsnormen ökar i inte obetydlig utsträckning.

Bestämmelser om tillstånd, godkännande och dispens beträffande särskilda skydds- eller bevarandeområden eller andra områden som anges i 7 kap. 27 § finns i 7 kap. 29 §.

9 §

Tillstånd eller dispens och upphävande av tillstånd eller dispens får förenas med skyldighet att utföra eller bekosta

1. särskild undersökning av berört område,
2. särskilda åtgärder för att bevara berört område, och
3. särskilda åtgärder för att kompensera det intrång i allmänna intressen som verksamheten medför.

Bestämmelser om kompensation vid vissa beslut rörande skyddade områden finns i 7 kap. 7 och 29 §§.

Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av en efterbehandlingsansvarigs skyldigheter enligt 10 kap.

26 kap.

1 §

Tillsynen skall säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Tillsynsmyndigheten skall för detta ändamål i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. *I fråga om särskilda skydds- och bevarandeområden och andra områden som anges i 7 kap. 27 § skall tillsynsmyndigheten övervaka att verksamheter och åtgärder som avses i 12 kap. 6 § första stycket inte bedrivs eller vidtas utan att anmälan sker.*

Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.

29 kap.

8 §

Till böter eller fängelse i högst två år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot

1. föreskrift för totalförsvaret meddelad med stöd av 1 kap. 5 §, om överträdelse av den lagbestämmelse från vilken avvikelse har föreskrivits är straffbelagd,

2. i beslut om naturreservat eller kulturresevat angivna inskränkningar i rätten att använda mark enligt 7 kap. 5 § andra eller tredje stycket,

3. förbud att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder inom biotop-skyddsområde enligt 7 kap. 11 §,

4. föreskrifter som behövs för särskilt skydd för djur eller växter enligt 7 kap. 12 §,

5. förbud att inom strandskyddsområde uppföra ny byggnad eller vidta annan åtgärd i strid mot 7 kap. 16 §,

6. föreskrifter om försiktighetsmått inom miljöskyddsområde meddelade med stöd av 7 kap. 20 §,

7. föreskrifter om inskränkning inom vattenskyddsområde meddelade med stöd av 7 kap. 22 §,

8. interimistiskt förbud enligt 7 kap. 24 § första stycket,

8. interimistiskt förbud enligt 7 kap. 24 § första stycket *eller förbud enligt 7 kap. 27 § andra stycket,*

9. föreskrifter om förbud till skydd för djur- och växtarter meddelade med stöd av 8 kap. 1 eller 2 §,

10. föreskrifter om förbud eller föreskrifter om särskilda villkor för att sätta ut djur- eller växtarter meddelade med stöd av 8 kap. 3 §,

11. föreskrifter meddelade med stöd av 8 kap. 4 § genom att ta sådan befattning med djur, växter, ägg, rom, bon eller produkter av djur eller växter som strider mot en sådan föreskrift eller mot ett villkor i beslut i enskilt fall,

12. föreskrifter eller beslut om förbud mot utsläpp av avloppsvatten m.m. meddelade med stöd av 9 kap. 4 §,

13. föreskrifter om försiktighetsmått vid miljöfarlig verksamhet meddelade med stöd av 9 kap. 5 §,

14. inskränkningar, villkor eller anmälningsskyldighet föreskrivna beträffande miljöriskområde enligt 10 kap. 12 §,

15. skyldighet att underhålla en vattenanläggning enligt 11 kap. 17 § första stycket eller 20 § första stycket eller 21 § första stycket,

16. förbud att påbörja en verksamhet enligt 12 kap. 6 § tredje stycket,

17. förbud till skydd för naturmiljön enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket,

18. särskilda föreskrifter om utredning och försiktighetsmått vid geneteknisk verksamhet meddelade med stöd av 13 kap. 8 eller 11 §,

19. förbud att sprida bekämpningsmedel från luftfartyg enligt 14 kap. 18 § andra stycket,

20. förbud att sprida bekämpningsmedel mot lövsly enligt 14 kap. 19 § första stycket,

21. föreskrifter som avser förbränning, handel, överlåtelse eller införsel av bränslen meddelade med stöd av 14 kap. 21 §,

21 a. förbud att saluföra bensen eller dieselbrännolja enligt 14 kap. 22 §,

22. föreskrifter i fråga om hantering, införsel eller utförsel av kemiska produkter eller biotekniska organismer meddelade med stöd av 14 kap. 24 §,

23. förbud att hantera, föra in eller föra ut kemisk produkt eller bioteknisk organism enligt 14 kap. 25 §,

24. förbud mot dumpning eller förbränning av avfall enligt 15 kap. 31 §,

25. skyldighet att göra anmälan eller lämna uppgifter enligt rådets förordning (EEG) nr 2455/92 av den 23 juli 1992 om export och import av vissa farliga kemikalier, senast ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 237/97 av den 27 juni 1997 eller att lämna uppgifter enligt rådets förordning (EEG) nr 793/93 av den 23 mars 1993 om bedömning och kontroll av risker med existerande ämnen,

26. förbud eller skyldighet att lämna uppgifter enligt rådets förordning (EG) nr 3093/94 av den 15 december 1994 om ämnen som bryter ned ozonskiktet,

27. bestämmelser om transport och därigenom transporterar avfall i strid mot rådets förordning (EEG) nr 259/93 av den 1 februari 1993 om övervakning och kontroll av avfallstransporter inom, till och från Europeiska gemenskapen, senast ändrat genom rådets förordning (EG) nr 120/97 av den 20 januari 1997,

28. en bestämmelse eller mot villkor i beslut i enskilt fall som meddelats med stöd av rådets förordning (EG) nr 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem, senast ändrat genom rådets förordning (EG) nr 938/97 av den 26 maj 1997 såvitt avser import till Sverige, export och reexport från Sverige, handel med artificiellt förökade växter, transport och transitering eller köp, försäljning och annan kommersiell åtgärd.

För försök till brott mot första stycket 24 döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Till ansvar enligt första eller andra stycket döms inte, om ansvar kan ådömas enligt 1 eller 2 §.

31 kap.

4 §

Fastighetsägaren har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras, om beslutet gäller

1. föreskrifter enligt 7 kap. 3 § om åtgärder och inskränkningar som rör nationalparker,

2. föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 eller 9 § om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat och kulturresevat,

3. förbud eller beslut att inte medge dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket inom biotopskyddsområde,

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, eller

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden,

5. förtecknande av naturområde som medför förbud att påverka områdets miljö enligt 7 kap. 27 § andra stycket, eller

5. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

6. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

En föreskrift enligt 7 kap. 3 § om begränsning av rätten till jakt efter björn, lo, varg, järv, älg eller örn medför inte rätt till ersättning.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2. Om ett område som på grund av ett internationellt åtagande har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket inte är skyddat enligt 7 kap. vid lagens ikraftträdande, tillämpas 7 kap. 27 § andra stycket i fråga om området.

Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § luftfartslagen (1957:297)³⁹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §⁴⁰

Tillstånd får beviljas bara om hinder inte möter av hänsyn till det allmänna. Vid prövningen skall hänsyn, förutom till annat, tas till markförhållandena, till störningar som kan uppkomma för omgivningen och till totalförsvaret. Vidare skall hänsyn tas till sökandens tekniska och ekonomiska förutsättningar att driva flygplatsen.

Avser prövningen inrättandet av en flygplats som skall kunna användas under instrumentväderförhållanden (trafikflygplats), utbyggnad av en flygplats till trafikflygplats eller ombyggnad av en trafikflygplats, skall prövningen omfatta även investeringens lönsamhet och dess inverkan på andra flygplatser i regionen.

Vid tillståndsprövning skall 3 och 4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Vid tillståndsprövning skall 3 och 4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Tillstånd får inte meddelas i strid mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

³⁹ Lagen omtryckt 1986:166.

⁴⁰ Senaste lydelse 1998:818.

Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §⁴¹

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln tillämpas dessutom 3 och 4 kap. miljöbalken.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att genom borrhning eller sprängning utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den. I fråga om förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningar samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴¹ Senaste lydelse 1998:819.

Förslag till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)

Härigenom föreskrivs att 65 a § rennäringslagen (1971:437)⁴² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

65 a §⁴³

Rennäringen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket skall efterlevas.

Föreläggande eller förbud får meddelas först sedan det har visat sig att länsstyrelsens råd inte har följts. I brådskande fall eller när det annars finns särskilda skäl, får länsstyrelsen dock omedelbart meddela förelägganden eller förbud.

I beslut om föreläggande eller förbud får länsstyrelsen sätta ut vite.

Vid prövning enligt andra eller tredje stycket skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴² Lagen omtryckt 1993:36.

⁴³ Senaste lydelse 1996:1553.

Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)

Härigenom föreskrivs att 3 a § väglagen (1971:948) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §⁴⁴

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Upprättande av arbetsplan enligt denna lag skall därvid jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2–4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Upprättande av arbetsplan enligt denna lag skall därvid jämföras med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴⁴ Senaste lydelse 1998:832.

Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs att 8 § ledningsrättslagen (1973:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §⁴⁵

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en ledningsrätt inte upplåtas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall ledningsrätt upplåtas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Vid prövningen skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.*

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴⁵ Senaste lydelse 1998:830.

Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

Härigenom föreskrivs att 9 § anläggningslagen (1973:1149)⁴⁶ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §⁴⁷

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en gemensamhetsanläggning inte inrättas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall anläggning inrättas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Vid prövningen skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.*

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴⁶ Lagen omtryckt 1992:1148.

⁴⁷ Senaste lydelse 1998:833.

Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §⁴⁸

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att ledningen framdrages och begagnas och sökanden finnes lämplig att utöva verksamhet som avses med koncessionen.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning skall 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Vid koncessionsprövning skall 2–4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken. Vad som där föreskrivs om tillståndsmyndighet skall gälla regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴⁸ Senaste lydelse 1998:826.

Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs att 4 § skogsvårdslagen (1979:429)⁴⁹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Föreslagen lydelse

4 §⁵⁰

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket *eller* 29 § miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁴⁹ Lagen omtryckt 1993:553.

⁵⁰ Senaste lydelse 1998:821.

Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn

Härigenom föreskrivs att 1 a § lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 a §⁵¹

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2–4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁵¹ Senaste lydelse 1998:868.

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 b § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet⁵² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §⁵³

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att uppföra, inneha eller driva en kärnteknisk anläggning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att det i andra ärenden om tillstånd enligt denna lag skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁵² Lagen omtryckt 1992:1536.

⁵³ Senaste lydelse 1998:827.

Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §⁵⁴

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att verksamheten kommer till stånd och sökanden från sådan synpunkt är lämplig att bedriva verksamheten.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning skall bestämmelserna i 2–4 kap. och 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas.	Vid koncessionsprövning skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.
---	--

Vid prövning av bearbetningskoncession skall därutöver tillämpas bestämmelserna i 6 kap., 12 kap. 2 § och 16 kap. 5 §, 12 § 1 och 13 § miljöbalken, bestämmelserna i 1–3 kap. och 7 kap. 21–27 och 29 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Bearbetningskoncession får meddelas endast om det görs sannolikt att fyndigheten kan tillgodogöras ekonomiskt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁵⁴ Senaste lydelse 1998:825.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 §, 4 kap. 5 §, 12 kap. 1 § och 14 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10)⁵⁵ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §⁵⁶

Mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde skall ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken tillämpas. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken skall miljö kvalitetsnormer iakttas vid planering och planläggning.

Vid planläggning och i ärenden om bygglov och förhandsbesked skall bestämmelserna i 3 och 4 kap. *samt 7 kap. 29 §* miljöbalken tillämpas. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken skall miljö kvalitetsnormer iakttas vid planering och planläggning.

4 kap.

5 §⁵⁷

Under samrådet skall länsstyrelsen särskilt ta till vara och samordna statens intressen och därvid

1. tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om sådana allmänna intressen enligt 2 kap. och sådana miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden,

2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses *och* miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken iakttas, och

2. verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses *samt att* miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. *och bestämmelserna i 7 kap. 29 §* miljöbalken iakttas, och

3. verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

⁵⁵ Lagen omtryckt 1992:1769.

⁵⁶ Senaste lydelse 1998:839.

⁵⁷ Senaste lydelse 1998:839.

12 kap.1 §⁵⁸

Länsstyrelsen skall pröva kommunens beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser, om det kan befaras att beslutet innebär att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte har samordnats på ett lämpligt sätt,
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte iakttas, eller
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. *eller bestämmelserna i 7 kap. 29 § miljöbalken* inte iakttas, eller
4. en bebyggelse annars blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller till behovet av skydd mot olyckshändelser.

14 kap.8 §⁵⁹

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter har rätt till ersättning av kommunen, om skada uppkommer till följd av att

1. bygglov vägras till att ersätta en riven eller genom olyckshändelse förstörd byggnad med en i huvudsak likadan byggnad och ansökan om bygglov har gjorts inom fem år från det att byggnaden revs eller förstördes,
2. rivningsförbud meddelas i detaljplan eller områdesbestämmelser eller rivningslov vägras med stöd av 8 kap. 16 § 2 eller 3,
3. skyddsbestämmelser meddelas i en detaljplan enligt 5 kap. 7 § första stycket 4 eller 6 eller i områdesbestämmelser enligt 5 kap. 16 § 4 eller 5,
4. bestämmelser om vegetation samt markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 8 kap. 9 § tredje stycket meddelas i områdesbestämmelser,
5. marklov vägras med stöd av 8 kap. 18 § första stycket 2 eller 3.

Rätt till ersättning föreligger i fall som avses i första stycket 1, om byggnaden förstörts genom olyckshändelse. I övriga fall som avses i första stycket 1 och i fall som avses i första stycket 2 föreligger rätt till ersättning, om skadan är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten. I fall som avses i första stycket 3–5 föreligger rätt till ersättning, om skadan medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför beslut som avses i första stycket att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten, är kommunen skyldig att lösa fastigheten, om ägaren begär det.

⁵⁸ Senaste lydelse 1998:839.

⁵⁹ Senaste lydelse 1998:839.

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, förbud enligt 7 kap. 11 § andra stycket samt föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket samma balk och beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), under förutsättning att besluten meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Har kommunen efter föreläggande enligt 12 kap. 6 § beslutat om rivningsförbud eller skyddsbestämmelser som avses i första stycket 2 eller 3 för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken, är staten skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen. I fall som avses i första stycket 4 och 5 är ägaren till den anläggning för vilken skydds- eller säkerhetsområdet har beslutats skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen.

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, förbud enligt 7 kap. 11 § andra stycket *samma balk, förbud på grund av förtecknande enligt 7 kap. 27 § andra stycket samma balk* samt föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket *samma balk* och beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), under förutsättning att besluten meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

Härigenom föreskrivs att 1 och 5 §§ jaktlagen (1987:259) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁶⁰

Denna lag gäller viltvården, rätten till jakt och jaktens bedrivande inom svenskt territorium samt frågor som har samband därmed.

Lagen gäller också i de fall som anges särskilt

1. inom Sveriges ekonomiska zon,
2. beträffande jakt från svenskt fartyg på det fria havet utanför den ekonomiska zonen,
3. beträffande jakt från svenskt luftfartyg över det fria havet utanför den ekonomiska zonen.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet. *Vid prövning av tillstånd enligt lagen eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.*

5 §⁶¹

Var och en skall visa viltet hänsyn. Idrottstävlingar och annan liknande friluftsverksamhet i marker där det finns vilt skall genomföras så att viltet störs i så liten utsträckning som möjligt.

Viltet får inte ofredas och inte heller förföljas annat än vid jakt. Förbudet hindrar dock inte att lämpliga åtgärder vidtas av markinnehavaren i syfte att motverka skador av vilt, *om sådana skador inte kan motverkas på annat tillfredsställande sätt.*

Viltet får inte ofredas, *särskilt inte under parnings-, uppfödningsovervintrings- eller flyttningsperioder,* och inte heller förföljas annat än vid jakt. Förbudet hindrar dock inte att lämpliga åtgärder vidtas av markinnehavaren i syfte att motverka skador av vilt. *Sådana åtgärder förutsätter att det inte finns någon annan lämplig lösning, att upprätthållandet av artens bevarandestatus inte försvåras och att åtgärderna vidtas för att förhindra allvarlig skada på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,*

⁶⁰ Senaste lydelse 1994:1820.

⁶¹ Senaste lydelse 1997:343.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 2000/01:111

Bilaga 4

*för att skydda flora eller fauna och
bevara livsmiljöer eller av hänsyn
till flygsäkerheten.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 12 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

12 §

Den som vill rubba, ändra eller ta bort en fast fornlämning skall ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsen får lämna sådant tillstånd endast om fornlämningen medför hinder eller olägenhet som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse.

Länsstyrelsen får lämna sådant tillstånd endast om fornlämningen medför hinder eller olägenhet som inte står i rimligt förhållande till fornlämningens betydelse. *Vid prövningen skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.*

Såvitt gäller ägaren av skeppsvrak eller fornfynd som hör till skeppsvrak får tillstånd lämnas, om inte särskilda skäl talar emot det.

Om någon annan än ägaren av marken eller vattenområdet eller ägaren av skeppsvraket ansöker om tillstånd, skall ansökningen avslås om ägaren motsätter sig åtgärden och det inte finns några synnerliga skäl att bifalla ansökningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 7 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

7 §⁶²

Bestämmelser som berör verksamhet som avses i denna lag finns i miljöbalken, plan- och bygglagen (1987:10) och lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Bestämmelser om rätt att förvärva och inneha eller på annat sätt ta befattning med kärnämne eller mineral med halt av sådant ämne finns även i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet. Bestämmelser om rätt i övrigt att bedriva verksamhet med strålning finns i strålskyddslagen (1988:220).

Vid prövning av tillstånd enligt denna lag skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁶² Senaste lydelse 1998:845.

Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § fiskelagen (1993:787) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §⁶³

Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken.

Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken. *Vid prövning av frågor om tillstånd enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.*

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁶³ Senaste lydelse 1998:848.

Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (1995:1649) om byggande av järnväg skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §⁶⁴

Vid planläggning av järnväg och vid prövning av ärenden om byggande av järnväg skall 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Fastställande av järnvägsplan enligt denna lag skall därvid jämsställas med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken.

Vid planläggning av järnväg och vid prövning av ärenden om byggande av järnväg skall 2–4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas. Fastställande av järnvägsplan enligt denna lag skall därvid jämsställas med meddelande av tillstånd enligt miljöbalken.

Vid planläggning, byggande och underhåll av järnväg skall hänsyn tas till både enskilda intressen och allmänna intressen såsom miljöskydd, naturvård och kulturmiljö. En estetisk utformning skall eftersträvas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁶⁴ Senaste lydelse 1998:850.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 a § ellagen (1997:857) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 a §⁶⁵

Vid prövning av frågor om meddelande av nätkoncession för linje skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om nätkoncession för linje. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Vid prövning av frågor om meddelande av nätkoncession för linje skall bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 29 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁶⁵ Senaste lydelse 1998:854.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

13 §

Miljödomstolen kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om han vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna miljö vården eller hälsovården eller främja fisket. Till förmån för allmänna farleder, allmänna hamnar, bevattnings- och markavvattningssamfälligheter samt avlopps företag kan sådana bestämmelser fastställas på ansökan av huvudmannen.

Vid prövning enligt första stycket skall 7 kap. 29 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2000/01:111
Bilaga 5

Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen, Umeå tingsrätt, Miljödomstolen, Kammarrätten i Sundsvall, Länsrätten i Kronobergs län, Kammarkollegiet, Försvarmakten, Försvarets materielverk, Kustbevakningen, Statens fastighetsverk, Riksrevisionsverket, Fortifikationsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Uppsala universitet, Lunds universitet, Statens jordbruksverk, Sveriges lantbruksuniversitet, Fiskeriverket, Sametinget, Riksantikvarieämbetet, Naturhistoriska riksmuseet, Finsk-svenska gränsälvskommissionen, Naturvårdsverket, Statens kärnkraftinspektion, Boverket, Banverket, Vägverket, Sjöfartsverket, Luftfartsverket, Sveriges geologiska undersökning, Bergsstaten, Skogsstyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät, Statens energimyndighet, Stockholms kommun, Södertälje kommun, Uppsala kommun, Norrköpings kommun, Mörbylånga kommun, Helsingborgs kommun, Malmö kommun, Göteborgs kommun, Strömstads kommun, Karlstads kommun, Mora kommun, Örnsköldsviks kommun, Strömsunds kommun, Umeå kommun, Luleå kommun, Gällivare kommun, Pajala kommun, Kiruna kommun, Stockholms läns landsting, Svenska kommunförbundet, Centrum för biologisk mångfald, Föreningen Sveriges skogsindustrier, Grus och makadamföreningen, Industriförbundet, Jägarernas riksförbund, Lantbrukarnas riksförbund, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Svenska botaniska föreningen, Svenska gasföreningen, Svenska gruvföreningen, Svenska jägareförbundet, Svenska kraftverksföreningen, Svenska kyrkan, Svenska naturskyddsföreningen, Svenska samernas riksförbund, Svenska torvproducentföreningen, Svenska väg- och vattenbyggares riksförbund, Svensk vindkraftförening, Sveriges fiskares riksförbund, Sveriges ornitologiska förening, Sveriges elleverantörer, Världsnaturfonden, Stiftelsen Stolta stad.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att rubriken närmast före 7 kap. 28 § skall utgå,

dels att 4 kap. 1 §, 6 kap. 1, 7 och 8 §§, 7 kap. 27–29 §§, 8 kap. 1 §, 11 kap. 9 §, 12 kap. 1 och 2 §§, 19 kap. 2 §, 21 kap. 7 §, 29 kap. 4 §, 31 kap. 4 och 5 §§ samt rubriken närmast före 7 kap. 27 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas fem nya paragrafer, 4 kap. 8 § samt 7 kap. 28 a, 28 b, 29 a och 29 b §§, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***4 kap.**

1 §

De områden som anges i 2–7 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd *i dessa områden* endast om det inte möter något hinder enligt 2–7 §§ och *om* det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna i första stycket och 2–6 §§ utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap. 7 § andra stycket.

De områden som anges i 2–8 §§ är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om

1. det inte möter något hinder enligt 2–8 §§ och

2. det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Bestämmelserna i första stycket 2 och *i* 2–6 §§ utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Om det finns särskilda skäl utgör bestämmelserna inte heller hinder för anläggningar för utvinning av sådana fyndigheter av ämnen eller material som avses i 3 kap. 7 § andra stycket.

8 §

En användning av mark och vatten som kan påverka ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 och som omfattar verksamheter eller åtgärder som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § får komma till stånd endast om sådant tillstånd har lämnats.

6 kap.

1 §

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd enligt 9, 11 och 12 kap. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. En sådan skall finnas även vid tillåtlig-hetsprövning enligt 17 kap.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd enligt 7 kap. 28 a § eller 9, 11 och 12 kap. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. En sådan skall finnas även vid tillåtlig-hetsprövning enligt 17 kap.

Regeringen får föreskriva att det skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning även i dispensärenden eller andra ärenden enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken där det behövs för att kunna bedöma miljöpåverkan. Regeringen får även föreskriva om undantag från skyldigheten enligt första stycket att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning för verksamheter vars miljöpåverkan kan antas bli mindre betydande.

7 §⁶⁶

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §, däribland

1. en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,

2. en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar skall undvikas, minskas eller avhjälpas, t.ex. hur det skall undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds,

3. de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,

4. en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett

⁶⁶ Senaste lydelse 1999:385.

visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–4.

I ett beslut enligt 4 § tredje stycket om att betydande miljöpåverkan kan antas får länsstyrelsen ställa krav på att även andra jämförbara sätt att nå samma syfte skall redovisas när alternativa utformningar som avses i första stycket 4 redovisas.

För verksamheter eller åtgärder som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall en miljökonsekvensbeskrivning innehålla vad som anges i första stycket, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning.

För verksamheter eller åtgärder som kan antas påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 skall en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§. Om miljökonsekvensbeskrivningen har upprättats enbart för en prövning enligt 7 kap. 28 b och 29 §§, behöver beskrivningen endast innehålla de uppgifter som behövs för prövningen.

Av 22 kap. 1 § första stycket 6 framgår att en ansökan i ett ansökningsmål skall innehålla en säkerhetsrapport i de fall verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

8 §

När en miljökonsekvensbeskrivning upprättats i ett mål eller ärende om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, skall detta kungöras tillsammans med kungörelsen om ansökan enligt 19 kap. 4 § och 22 kap. 3 §. Om en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats i något annat mål eller ärende som rör en verksamhet eller åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall detta kungöras. Har en ansökan gjorts skall kungörelsen ske tillsammans med kungörelsen av ansökan. Därefter skall ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen hållas tillgängliga för allmänheten, som skall beredas tillfälle att yttra sig över dessa innan målet eller ärendet prövas.

När dom eller beslut har meddelats i målet eller ärendet skall detta kungöras. Samtidigt skall också kungöras hur allmänheten kan få tillgång till information om innehållet. Vidare skall den ansvariga myndigheten i den stat med vilken samråd hållits enligt 6 § informeras.

När en miljökonsekvensbeskrivning har upprättats enbart för en prövning enligt 7 kap. 28 b och 29 §§, eller när ett beslut avser

enbart en sådan prövning, skall vad som anges i första och andra styckena i denna paragraf tillämpas i den utsträckning som behövs för prövningen eller, om det är lämpligt, för att allmänheten skall få tillgång till information om innehållet.

7 kap.

Förteckning över vissa natur- områden

Skydd för vissa naturområden

27 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd *i enlighet med* internationella åtaganden eller nationella mål om skydd *av sådana områden*. Av förteckningen skall det framgå vilket internationellt åtagande eller nationellt mål som har föranlett att området har tagits upp i förteckningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall fortlöpande föra en förteckning över naturområden som bör beredas skydd *eller har beretts skydd*

1. som särskilt skyddsområde enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar⁶⁷, senast ändrat genom direktiv 97/49/EG⁶⁸,

2. som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter⁶⁹, ändrat genom direktiv 97/62/EG⁷⁰, eller

3. enligt internationella åtaganden eller nationella mål om skydd för naturområden.

Av förteckningen skall det framgå *vad som föranlett att området har tagits upp i förteckningen och enligt vilket direktiv, internationellt åtagande eller nationellt mål som förtecknandet har skett.*

Ett område som tagits upp i förteckningen skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet.

⁶⁷ EGT L 103, 25.4.1979, s. 1 (Celex 31979L0409).

⁶⁸ EGT L 223, 13.8.1997, s. 9 (Celex 31997L0049).

⁶⁹ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7 (Celex 31992L0043).

⁷⁰ EGT L 305, 8.11.1997, s. 42 (Celex 31997L0062).

28 §

Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde om området enligt rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar⁷¹, senast ändrat genom kommissionens direktiv 97/49/EG⁷² är särskilt betydelsefullt för skyddet av sådana fåglar.

Ett område som av Europeiska gemenskapernas kommission har utpekats som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter⁷³, senast ändrat genom rådets direktiv 97/62/EG⁷⁴.

Regeringen får efter samråd med kommissionen upphäva en förklaring enligt första eller andra stycket, om områdets naturvärden inte längre motiverar en sådan förklaring.

Regeringen får förklara ett naturområde som särskilt skyddsområde, om området enligt direktiv 79/409/EEG är särskilt betydelsefullt för skyddet av vilda fåglar.

Ett område som enligt artikel 4.4 i direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter har valts ut som ett område av intresse för gemenskapen skall av regeringen förklaras som särskilt bevarandeområde.

28 a §

Tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 27 § första stycket 1 eller 2.

Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området.

⁷¹ EGT L 103, 25.4.1979, s. 1 (Celex 31979L0409).

⁷² EGT L 223, 13.8.1997, s. 9 (Celex 31997L0049).

⁷³ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7 (Celex 31992L0043).

⁷⁴ EGT L 305, 8.11.1997, s. 42 (Celex 31997L0062).

28 b §

Tillstånd enligt 28 a § får lämnas endast om verksamheten eller åtgärden ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte

1. kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas,

2. medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.

29 §

För ett område som förklarats som särskilt skyddsområde eller särskilt bevarandeområde får beslut om helt eller delvis upphävande av områdesskydd, om dispens från skyddsföreskrifter eller om tillstånd enligt sådana föreskrifter inte meddelas utan regeringens tillåtelse.

Detta gäller inte beslut om dispens eller tillstånd, om det är uppenbart att verksamheten inte kommer att orsaka mer än obetydlig skada på områdets naturvärden.

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,

2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och

3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

29 a §

Om ett tillstånd lämnas efter regeringens tillåtelse enligt 29 §, är den som ansökt om tillståndet skyldig att bekosta de kompensationsåtgärder som avses i 29 § första stycket 3.

Första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att kräva att sökanden skall stå för kostnaderna. Vid avvägningen skall särskilt beaktas det allmänintresse som avses i 29 § första stycket 2.

29 b §

Frågor om tillstånd enligt 28 a § prövas av länsstyrelsen i det län där det berörda området finns.

För en verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsplikt eller dispensprövning till följd av bestämmelserna i 9 kap. eller 11–15 kap. skall dock frågan om tillstånd enligt 28 a § prövas av den myndighet som prövar den andra tillståndsfrågan eller dispensen. Innan myndigheten meddelar sitt beslut, skall den länsstyrelse som avses i första stycket beredas tillfälle att yttra sig.

8 kap.

1 §

Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet döda, skada *eller* fånga vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande djurart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art. Förbudet får dock inte gälla fall då ett sådant djur måste dödas, skadas eller fångas till försvar mot angrepp på person eller värdefull egendom.

Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet döda, skada, fånga *eller störa* vilt levande djur eller att ta bort eller skada sådana djurs ägg, rom eller bon *eller att skada eller förstöra sådana djurs fortplantningsområden och viloplats*er får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande djurart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art. Förbudet får dock inte gälla fall då ett sådant djur måste dödas, skadas

eller fångas till försvar mot angrepp på person eller värdefull egendom.

Särskilda bestämmelser gäller om att döda eller fånga vilt levande djur av viss art, när åtgärden är att hänföra till jakt eller fiske.

11 kap.

9 §

För vattenverksamhet krävs det tillstånd enligt denna balk, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte skall prövas av miljödomstolen enligt 7 kap. 19 och 20 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Den som vill bedriva vattenverksamhet får ansöka om tillstånd även om det inte krävs tillstånd för verksamheten.

Bestämmelser om skyldighet att begära prövning innan en anläggning för bortledning av grundvatten tas ur bruk finns i 23 §.

Oavsett vad som följer av 11–16, 19 och 23 §§, krävs tillstånd för en verksamhet eller åtgärd som avses i 7 kap. 28 a §. I den tillståndsfrågan skall vad som anges i 7 kap. 28 b–29 b §§ iakttas.

12 kap.

1 §

Det krävs tillstånd av länsstyrelsen för täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. För husbehov får dock markinnehavare vidta sådana åtgärder utan tillstånd, om inte annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket.

Det krävs tillstånd av länsstyrelsen för täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. För husbehov får dock markinnehavare vidta sådana åtgärder utan tillstånd, om inte annat följer av 7 kap. 28 a § eller föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket i denna paragraf.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att åtgärder enligt första stycket för markinnehavarens husbehov inte får vidtas utan tillstånd. Tillståndsplikt enligt detta stycke får föreskrivas om åtgärderna kan antas motverka hushållningen av de i första stycket angivna naturresurserna eller medföra en icke obetydlig skada på miljön.

Första och andra stycket gäller inte

1. åtgärder i vattenområden som kräver tillstånd enligt 11 kap.,

2. åtgärder som kräver tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, eller

3. täkt av torv som bearbetningskoncession har lämnats för enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

2 §

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd för täkt av matjord skall beaktas behovet av bruksbar jordbruksmark.

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.
Tillstånd får inte heller lämnas i strid mot 7 kap. 28 a–29 §§.

19 kap.

2 §

Om en förvaltningsmyndighet eller kommun finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § skall förvaltningsmyndigheten eller kommunen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Att det finns en skyldighet att underrätta regeringen om verksamhet enligt 17 kap. 3 § framgår av 17 kap. 5 §.

Om en förvaltningsmyndighet eller kommun finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § *eller enligt 7 kap. 29 §*, skall förvaltningsmyndigheten eller kommunen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

21 kap.

7 §

Om miljödomstolen finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 §, skall miljödomstolen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

Om miljödomstolen finner att ett mål hos domstolen rör även ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än sådant som avses i 1 kap. 1 §, skall domstolen med eget yttrande överlämna målet till regeringen. Detsamma gäller, om Naturvårdsverket begär att målet av sådan anledning skall överlämnas till regeringen. Är det fråga om en statlig myndighets beslut som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt skall domstolen alltid med eget yttrande överlämna ärendet till regeringens avgörande.

Om miljödomstolen finner att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas enligt 2 kap. 9 § första stycket eller 10 § *eller enligt 7 kap. 29 §*, skall miljödomstolen med eget yttrande överlämna frågan till regeringens avgörande. Detsamma gäller om regeringen skall pröva tillåtligheten enligt 17 kap. 1 § eller om regeringen har förbehållit sig prövningen av tillåtligheten enligt 17 kap. 3 §.

29 kap.

4 §

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet påbörjar eller bedriver en verksamhet eller vidtar någon annan åtgärd utan att ha inhämtat tillåtlighetsbeslut, tillstånd, godkännande eller medgivande eller gjort en anmälan som föreskrivs i denna balk eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, döms för otillåten miljöverksamhet till böter eller fängelse i högst två år.

Detsamma gäller den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot villkor som meddelats i samband med tillåtlighetsbeslut, tillstånd, godkännande eller dispens enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken eller vid omprövning av sådana tillstånd eller villkor.

Till ansvar enligt första eller andra stycket döms inte om ansvar för gärningen kan utdömas enligt 1 eller 2 §.

I fråga om en verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsplikt enligt 7 kap. 28 a § döms inte till ansvar enligt första stycket denna paragraf, om tillstånd eller dispens för verksamheten eller åtgärden har lämnats till följd av bestämmelserna i 9 eller 11–15 kap.

31 kap.

4 §

Fastighetsägaren har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras, om beslutet gäller

1. föreskrifter enligt 7 kap. 3 § om åtgärder och inskränkningar som rör nationalparker,

2. föreskrifter enligt 7 kap. 5, 6 eller 9 § om åtgärder och inskränkningar som rör naturreservat och kulturresevat,

3. förbud eller beslut att inte medge dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket inom biotopskyddsområde,

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden, eller

4. föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden,

5. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

5. skydd för vissa naturområden enligt 7 kap. 28 a–29 §§,
6. förelägganden eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket som rör viss verksamhet.

En föreskrift enligt 7 kap. 3 § om begränsning av rätten till jakt efter björn, lo, varg, järv, älg eller örn medför inte rätt till ersättning.

5 §

Innebär ett beslut som avses i 4 § första stycket 1–4 att det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd vägrats eller för-
enats med särskilda villkor.

Innebär ett beslut som avses i 4 § första stycket 1–5 att det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd vägrats eller för-
enats med särskilda villkor.

Har förbud att vidta en åtgärd utan tillstånd meddelats enligt 7 kap. 24 § och vägras tillstånd, gäller 4 § första stycket.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

2. För verksamheter som påbörjats före den 1 juli 2001 krävs inte tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §⁷⁵

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den tillämpas 2 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 28 a–29 b §§ och 16 kap. 5 § miljöbalken.

Vid prövning av tillstånd att utvinna naturtillgångar från kontinentalsockeln tillämpas dessutom 3 och 4 kap. miljöbalken.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att genom borrhning eller sprängning utforska kontinentalsockeln eller att utvinna naturtillgångar från den. I fråga om förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningar samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁷⁵ Senaste lydelse 1998:819.

Förslag till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)

Häriigenom föreskrivs att 65 a § rennäringslagen (1971:437)⁷⁶ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

65 a §⁷⁷

Rennäringen skall bedrivas med bevarande av naturbetesmarkernas långsiktiga produktionsförmåga så att dessa ger en uthålligt god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Bestämmelser om tillstånd för vissa verksamheter eller åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela *de* föreskrifter som i *övrigt behövs* om den hänsyn som vid renskötsel skall tas till naturvårdens och kulturmiljövårdens intressen. Föreskrifterna får dock inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Länsstyrelsen får meddela de förelägganden eller förbud som behövs för att föreskrifter som har meddelats med stöd av andra stycket skall efterlevas.

Föreläggande eller förbud får meddelas först sedan det har visat sig att länsstyrelsens råd inte har följts. I brådskande fall eller när det annars finns särskilda skäl, får länsstyrelsen dock omedelbart meddela förelägganden eller förbud.

I beslut om föreläggande eller förbud får länsstyrelsen sätta ut vite.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁷⁶ Lagen omtryckt 1993:36.

⁷⁷ Senaste lydelse 1996:1553.

Förslag till lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144)

Härigenom föreskrivs att 8 § ledningsrättslagen (1973:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §⁷⁸

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en ledningsrätt inte upplåtas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall ledningsrätt upplåtas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Vid prövningen skall 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken iakttas.*

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁷⁸ Senaste lydelse 1998:830.

Förslag till lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149)

Härigenom föreskrivs att 9 § anläggningslagen (1973:1149)⁷⁹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §⁸⁰

Inom område med detaljplan, fastighetsplan eller områdesbestämmelser får en gemensamhetsanläggning inte inrättas i strid mot planen eller bestämmelserna. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Gäller naturvårdsföreskrifter eller andra särskilda bestämmelser för marks bebyggande eller användning än som avses i första stycket, skall anläggning inrättas så, att syftet med bestämmelserna inte motverkas.

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Att därvid regeringens tillåtelse behövs i vissa fall följer av 7 kap. 29 § miljöbalken.*

Om det finns särskilda skäl, får på begäran av lantmäterimyndigheten medges undantag från bestämmelser som avses i andra stycket. Frågor om undantag prövas av länsstyrelsen eller efter dess förordnande av kommunal myndighet. *Vid prövningen skall 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken iakttas.*

En kommunal myndighets beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i fråga som avses i tredje stycket får överklagas genom besvär hos regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁷⁹ Lagen omtryckt 1992:1148.

⁸⁰ Senaste lydelse 1998:833.

Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs att 4 § skogsvårdslagen (1979:429)⁸¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Föreslagen lydelse

4 §⁸²

Bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter skall inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot 7 kap. 11 § andra stycket eller 28 a–29 b §§ miljöbalken eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. samma balk eller med stöd av annan lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁸¹ Lagen omtryckt 1993:553.

⁸² Senaste lydelse 1998:821.

Förslag till lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Härigenom föreskrivs att 5 b § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet⁸³ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 b §⁸⁴

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd att uppföra, inneha eller driva en kärnteknisk anläggning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att det i andra ärenden om tillstånd enligt denna lag skall upprättas en miljökonsekvensbeskrivning.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. miljöbalken.

Vid prövning av ärenden enligt denna lag skall 2 kap., 5 kap. 3 §, 7 kap. 28 a–29 b §§ och 16 kap. 5 § miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁸³ Lagen omtryckt 1992:1536.

⁸⁴ Senaste lydelse 1998:827.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 8 § plan- och bygglagen (1987:10)⁸⁵ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

8 §⁸⁶

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter har rätt till ersättning av kommunen, om skada uppkommer till följd av att

1. bygglov vägras till att ersätta en riven eller genom olyckshändelse förstörd byggnad med en i huvudsak likadan byggnad och ansökan om bygglov har gjorts inom fem år från det att byggnaden revs eller förstördes,

2. rivningsförbud meddelas i detaljplan eller områdesbestämmelser eller rivningslov vägras med stöd av 8 kap. 16 § 2 eller 3,

3. skyddsbestämmelser meddelas i en detaljplan enligt 5 kap. 7 § första stycket 4 eller 6 eller i områdesbestämmelser enligt 5 kap. 16 § 4 eller 5,

4. bestämmelser om vegetation samt markytans utformning och höjdläge inom sådana områden som avses i 8 kap. 9 § tredje stycket meddelas i områdesbestämmelser,

5. marklov vägras med stöd av 8 kap. 18 § första stycket 2 eller 3.

Rätt till ersättning föreligger i fall som avses i första stycket 1, om byggnaden förstörts genom olyckshändelse. I övriga fall som avses i första stycket 1 och i fall som avses i första stycket 2 föreligger rätt till ersättning, om skadan är betydande i förhållande till värdet av berörd del av fastigheten. I fall som avses i första stycket 3–5 föreligger rätt till ersättning, om skadan medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastigheten.

Medför beslut som avses i första stycket att synnerligt men uppkommer vid användningen av fastigheten, är kommunen skyldig att lösa fastigheten, om ägaren begär det.

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, förbud enligt 7 kap. 11 § andra stycket samt föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket samma balk och beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), under förutsättning att besluten meddelats

Vid tillämpningen av andra och tredje styckena skall även beaktas andra beslut som avses i första stycket samt beslut enligt 3 kap. 2 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., 7 kap. 3, 5, 6, 9, 22 eller 24 § miljöbalken, förbud enligt 7 kap. 11 § andra stycket *eller* 28 b–29 a §§ samma balk samt föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket samma balk och beslut enligt 18 § skogsvårdslagen (1979:429), under för-

⁸⁵ Lagen omtryckt 1992:1769.

⁸⁶ Senaste lydelse 1998:839.

Nuvarande lydelse

inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Har kommunen efter föreläggande enligt 12 kap. 6 § beslutat om rivningsförbud eller skyddsbestämmelser som avses i första stycket 2 eller 3 för att tillgodose ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken, är staten skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen. I fall som avses i första stycket 4 och 5 är ägaren till den anläggning för vilken skydds- eller säkerhetsområdet har beslutats skyldig att ersätta kommunen dess kostnader för ersättning eller inlösen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Föreslagen lydelse

utsättning att besluten meddelats inom tio år före det senaste beslutet. Dessutom skall beaktas sådan inverkan av hänsynstaganden enligt 30 § skogsvårdslagen som i särskilda fall har inträtt inom samma tid. Har talan eller rätt till ersättning eller inlösen med anledning av nyss angivna beslut förlorats på grund av bestämmelserna i 15 kap. 4 § eller motsvarande bestämmelser i miljöbalken eller lagen om kulturminnen m.m., utgör detta förhållande inte något hinder mot att beslutet beaktas.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 6

Förslag till lag om ändring i jaktlagen (1987:259)

Härigenom föreskrivs att 1 och 5 §§ jaktlagen (1987:259) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §⁸⁷

Denna lag gäller viltvården, rätten till jakt och jaktens bedrivande inom svenskt territorium samt frågor som har samband därmed.

Lagen gäller också i de fall som anges särskilt

1. inom Sveriges ekonomiska zon,
2. beträffande jakt från svenskt fartyg på det fria havet utanför den ekonomiska zonen,
3. beträffande jakt från svenskt luftfartyg över det fria havet utanför den ekonomiska zonen.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet.

Utöver bestämmelserna i denna lag gäller föreskrifter i andra författningar i fråga om skyddet och vården av viltet. *Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a–29 §§ miljöbalken.*

5 §⁸⁸

Var och en skall visa viltet hänsyn. Idrottstävlingar och annan liknande friluftsverksamhet i marker där det finns vilt skall genomföras så att viltet störs i så liten utsträckning som möjligt.

Viltet får inte ofredas och inte heller förföljas annat än vid jakt. Förbudet hindrar dock inte att lämpliga åtgärder vidtas av markinnehavaren i syfte att motverka skador av vilt, om sådana skador inte kan motverkas på annat tillfredsställande sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om förbudet att ofreda viltet och om villkoren för att trots förbudet vidta åtgärder som avses i andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁸⁷ Senaste lydelse 1994:1820.

⁸⁸ Senaste lydelse 1997:343.

Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

6 §⁸⁹

Undersökningsarbete får inte äga rum inom nationalpark eller område som en statlig myndighet hos regeringen har begärt skall avsättas till nationalpark eller i strid med föreskrifter som har meddelats för natur- eller kulturresevat med stöd av 7 kap. miljöbalken.

I fråga om undersökningsarbete skall bestämmelserna i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken iakttas. Vidare gäller att undersökningsarbete inte får äga rum inom nationalpark eller område som en statlig myndighet hos regeringen har begärt skall avsättas till nationalpark eller i strid med föreskrifter som har meddelats för natur- eller kulturresevat med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Undersökningsarbete får inte heller, utan medgivande av länsstyrelsen, äga rum inom

1. befästningsområde och sådant område utanför detta som regeringen bestämmer,
2. kyrkogård och annan begravningsplats,
3. område som avses i 4 kap. 5 § miljöbalken.

Ett medgivande enligt andra stycket 3 skall förenas med de villkor som är nödvändiga för att förhindra att påtaglig skada uppkommer för områdets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen får även i övrigt förena ett medgivande enligt andra stycket med villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁸⁹ Senaste lydelse 1998:945.

Förslag till lag om ändring i fiskelagen (1993:787)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § fiskelagen (1993:787) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §⁹⁰

Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken.

Denna lag skall inte tillämpas i den mån den strider mot föreskrifter om Torne älvs fiskeområde, *mot bestämmelserna om skydd för vissa naturområden i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken* eller *mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 eller 8 kap. miljöbalken.*

Om samernas rätt till fiske i vissa delar av landet och om fiskevårdsområden gäller särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

⁹⁰ Senaste lydelse 1998:848.

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 13 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

13 §

Miljödomstolen kan fastställa ändrade eller nya bestämmelser om innehållande och tappning av vatten efter ansökan av annan än tillståndshavaren, om han vill utnyttja vattenkraften i sitt strömfall bättre, eller efter ansökan av en kommun eller ett vattenförbund som vill tillgodose den allmänna miljö vården eller hälsovården eller främja fisket. Till förmån för allmänna farleder, allmänna hamnar, bevattnings- och mark-avvattningssamfälligheter samt avloppsföretag kan sådana bestämmelser fastställas på ansökan av huvudmannen.

Vid prövning enligt första stycket skall bestämmelserna om skydd för vissa naturområden i 7 kap. 28 a–29 b §§ miljöbalken iakttas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2001-03-05

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 15 februari 2001 (Miljödepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
3. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
4. lag om ändring i ledningsrättslagen (1973:1144),
5. lag om ändring i anläggningslagen (1973:1149),
6. lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429),
7. lag om ändring i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet,
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
9. lag om ändring i jaktlagen (1987:259),
10. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
11. lag om ändring i fiskelagen (1993:787),
12. lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementsrådet Egon Abresparr.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

Rubriken närmast före 7 kap. 27 §

Rubriken – Skydd för vissa naturområden – är intetsägande, främst med hänsyn till tidigare rubriker i kapitlet som utpekar andra naturområden som skyddade. Lagrådet föreslår rubriken ”Särskilda skyddade områden”.

7 kap. 27 §

I författningskommentaren till paragrafen anges att regeringens avsikt är att i en förordning meddela de föreskrifter om tidpunkten för förtecknandet som behövs för att direktivens krav skall uppfyllas. Vid föredragningen inför Lagrådet har upplysts att bestämmelserna i första stycket är avsedda att innefatta bl.a. en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att besluta dylika föreskrifter. Lagrådet vill här betona att den kompetens eller snarare det åläggande som anges i första stycket blott innefattar åtgärden att ”föra en förteckning över” vissa slags naturområden. Om de föreskrifter som avses skola upptagas i en förordning förutsätter förekomsten av ett bemyndigande, fyller bestämmelserna i första stycket inte denna uppgift.

Den skyldighet att bekosta kompensationsåtgärder som föreskrivs i första stycket bör rimligen avse sådana åtgärder som är nödvändiga i det konkreta fallet. Eftersom kravet på åtgärdernas vidtagande är knutet som ett villkor till tillståndsbeslutet, bör i beslutet preciseras vilka åtgärder det är fråga om. I paragrafen bör detta komma till uttryck på så sätt att orden ”som avses i 29 § första stycket 3” byts ut mot orden ”som anges i beslutet om tillstånd”.

11 kap. 9 §

I det föreslagna nya fjärde stycket anges att tillstånd krävs oavsett bl.a. vad som följer av 11 kap. 16 § miljöbalken. I det lagrummets andra stycke anges att eljest tillståndspliktiga åtgärder får vidtas i nödsituationer – t.ex. ett förestående dammbrott – utan att tillstånd erhållits; ansökan om godkännande skall sedan göras snarast möjligt. På samma sätt får enligt lagrummets första stycke vissa ändrings- eller lagningsarbeten som är nödvändiga till följd av en skada eller för att förebygga en skada utföras utan tillstånd men med efterföljande ansökan om godkännande.

Direktiverna synes inte utesluta att brådskande, eljest otillåtna åtgärder vidtas i nödsituationer (jfr artikel 16.1 art- och habitatdirektivet och artikel 9.1 fågeldirektivet), och den till synes orimliga regleringen av sådana situationer i det remitterade förslaget framstår inte som erforderlig för att säkerställa att direktiven genomförs korrekt. Lagrådet förordar att hänvisningen till 11 kap. 16 § utgår.

Det föreslagna styckets andra mening synes kunna undvaras.

31 kap. 4 §

Godtas Lagrådets förslag beträffande rubriken närmast före 7 kap. 27 § bör den nya punkten 5 ges lydelsen: ”skydd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§,” möjligt med tillägget (skydd) ”för särskilda områden”.

Följdlagstiftning

Som framgår av vad som anförts under 4 kap. 8 § förslaget till lag om ändring i miljöbalken är avsikten att ett tillstånd enligt 7 kap. 28 a § i balken skall föreligga innan en åtgärd som förutsätter sådant tillstånd vidtas enligt annan lagstiftning. I lagförslagen har emellertid ofta använts uttryck – såsom ”vid prövning av tillstånd att utforska kontinentalsockeln -:- tillämpas -:- 7 kap. 28 a-29 b §§ -:- miljöbalken” – vilka direkt leder tanken till att det är den myndighet som tillämpar den särskilda lagen som också skall iaktta miljöbalkens bestämmelser. Vad som behövs är endast en erinran om att ett eventuellt behövt tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken skall föreligga innan en verksamhet eller en åtgärd tillåts enligt den särskilda lagen. En sådan erinran kan ges lydelsen: ”Bestämmelser om att tillstånd krävs för vissa verksamheter och åtgärder finns i 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken.”

En sådan bestämmelse bör lämpligen placeras i ett särskilt stycke. Därvid kan också andra stycken i samma paragraf eller andra lagrum behöva ändras så att inte hänvisningar sker till fel stycke i de ändrade

paragraferna. Lagrådet påpekar i det följande en sådan ändring men en genomgång av berörda hänvisningar måste göras i Regeringskansliet.

Prop. 2000/01:111
Bilaga 7

Förslaget till lag om ändring i lagen om kontinentalsockeln

3 a §

Den föreslagna ändringen bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt andra stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i rennäringslagen

65 a §

Den föreslagna första meningen i andra stycket bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen – som är nära nog likalydande – bör placeras som ett nytt tredje stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i ledningsrättslagen

8 §

Sista meningen i tredje stycket bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt fjärde stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i anläggningslagen

9 §

Sista meningen i tredje stycket bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt fjärde stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i skogsvårdslagen

4 §

Den föreslagna ändringen bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt andra stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om kärnteknisk verksamhet

5 b §

Den föreslagna ändringen bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt andra stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen

14 kap. 8 §

I fjärde stycket omtalas ”förbud” enligt olika lagrum i 7 och 12 kap. miljöbalken. Det rör sig emellertid här inte uttryckligen om förbud utan beträffande 7 kap. om icke meddelade tillstånd och beträffande 12 kap.

synbarligen om icke meddelade dispenser. Detta bör komma till uttryck i lagtexten, som i detta hänseende förslagsvis kan formuleras så: "... beslut som innebär att tillstånd enligt 7 kap. 11 § andra stycket eller 28 b–29 a §§ samma balk inte meddelas, föreläggande eller förbud enligt 12 kap. 6 § fjärde stycket samma balk eller beslut som innebär att dispens enligt samma lagrum inte meddelas, samt beslut enligt 18 § skogs-vårdslagen, allt under förutsättning ..."

Förslaget till lag om ändring i jaktlagen

1 §

Andra meningen i tredje stycket, som överensstämmer med den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen, bör placeras som ett nytt fjärde stycke i paragrafen.

5 §

Ordet "närmare" bör strykas i konstruktionen "får meddela närmare föreskrifter", eftersom det inte är fråga om några verkställighetsföreskrifter. Om så hade varit fallet skulle det inte krävas något bemyndigande i lagen.

Förslaget till lag om ändring i minerallagen

3 kap. 6 §

Den föreslagna ändringen bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt andra stycke i paragrafen. Därvid måste hänvisningen i nuvarande tredje stycket ändras.

Förslaget till lag om ändring i fiskelagen

1 kap. 3 §

Den föreslagna ändringen bör utgå och den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen bör placeras som ett nytt andra stycke i paragrafen.

Förslaget till lag om ändring i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

7 kap. 13 §

Det föreslagna andra stycket bör ersättas av den av Lagrådet under rubriken Följdlagstiftning förordade bestämmelsen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 mars 2001

Närvarande: statsråden Hjelm-Wallén, ordförande, Thalén, Winberg, Ulvskog, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Larsson

Regeringen beslutar proposition Skyddet för vissa djur- och växtarter och deras livsmiljöer

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ändring i miljöbalken	6 kap. 1 §, 7 kap. 27 och 28 §§, 8 kap. 1 §, 12 kap. 1 §	31979L0409, 31992L0043
Lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)	65 a §	
Lag om ändring i jaktlagen (1987:259)	5 §	
